

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de Filosofia i Lletres

Memòria del Treball de Fi de Grau

L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya a Pollença.

Magdalena Rayó Miquel

Grau de Llengua i Literatura catalanes

Any acadèmic 2016-2017

DNI de l'alumne:43206912D

Treball tutelat per Catalina Valriu Llinàs
Departament de Filologia Catalana i Lingüística General

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☒	☐

Paraules clau del treball:
Cançoner, Pollença, Gloses, Romanç

Volem agrair molt profundament a les persones que han fet possible aquest treball. D'entrada a la tutora i guia; Caterina Valriu, però també al Pare Massot qui em donà permís per consultar els materials i a Joaquim Manyós, de la Filmoteca de Catalunya qui tan bé em rebé i em facilità tota la documentació que li vaig demanar. Finalment el meu etern agraïment a Juan Manuel Torres Velasco per facilitar-me la informació necessària dels informants del cens i de l'arxiu parroquial amb tanta paciència i dedicació.

Taula de continguts:

1.	Introducció	1
2.	Obra del Cançoner Popular de Catalunya.....	2
3.	Les figures dels principals col·laboradors	5
3.1.	Rafael Patxot: el mecenes patriota	6
3.2.	Baltasar Samper: el músic incansable	8
3.3.	Miquel Ferrà: l'intel·lectual regeneracionista	11
3.4.	Andreu Ferrer: mestre i folklorista.....	14
3.5.	Ramon Morey: el pedagog oblidat	17
4.	Obra del Cançoner Popular de Catalunya a Pollença	18
5.	Situació a Pollença.....	22
6.	Els informants	24
6.1.	Primera missió a Pollença, 1924	24
6.2.	Segona missió a Pollença, 1932	31
6.3.	Anàlisi de la informació recollida.	33
7.	Transcripció i classificació	36
7.1.	Les cançons curtes.....	37
7.1.1.	Cançons de bres	37
7.1.2.	Feines i oficis	38
7.1.2.1.	Batre.....	38
7.1.2.2.	Collir figues	39
7.1.2.3.	Exsecallar.....	39
7.1.2.4.	Llaurar	40
7.1.2.5.	Segar	40
7.1.2.6.	Tafona.....	41
7.1.2.7.	Tondre.....	41
7.1.2.8.	Feines diverses.....	41
7.1.3.	Jocs.....	43
7.1.4.	Ximbomba.....	44
7.1.5.	Temes diversos.....	44
7.2.	Les cançons llargues.....	47
7.2.1.	Glosades	47
7.2.1.1.	Amoroses	47

7.2.1.2.	Narratives.....	49
7.2.1.3.	Enumeratives	54
7.2.1.4.	Humorístiques.....	56
7.2.1.5.	Religioses.....	59
7.2.1.6.	Temes diversos	60
7.2.2.	Codolades.....	61
7.2.2.1.	Amoroses	61
7.2.3.	Romanços.....	62
7.2.3.1.	De captius	62
7.2.3.2.	Amor fidel.....	63
7.2.3.3.	Amor desgraciat.....	67
7.2.3.4.	Adulteri Castigat.....	74
7.2.3.5.	Vària d'aventures amoroses.....	77
7.2.3.6.	Burles i astúcies	79
7.2.3.7.	Romanç líric	80
7.2.3.8.	Romanç religiós.....	81
7.2.3.9.	Romanç carolingi.....	82
7.2.3.10.	Temes diversos.....	83
7.3.	Goig a la Mare de Déu dels Àngels.....	85
7.4.	Costumari: tradicions festives	86
8.	Conclusions.....	92
9.	Bibliografia i webgrafia	94
9.1.	Bibliografia.....	94
9.2.	Webgrafia.....	95
9.3.	Altres fonts	96

1. INTRODUCCIÓ

A les Illes Balears tenim una gran tradició folklòrica, els exemples més evidents són el *Cançoner Popular de Mallorca* del Pare Ginard, pel que fa a la poesia oral però també cal remarcar l'aplec de *Rondaies Mallorquines* de Jordi des Recó, pseudònim de Mn. Antoni Maria Alcover. La poesia oral té un gran valor cultural i social. Encara que aquest últim ha quedat relegat a unes quantes festes puntuals, com per exemple Sant Antoni. Les cançons populars ja no formen part del nostre dia a dia i, per això, moltes s'estan perdent.

L'objectiu d'aquest treball és estudiar les missions dutes a terme a Pollença per part dels missioners de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i transcriure'n els materials que aportà la missió. Això ens donarà una visió general de quines eren les cançons que es cantaven a la localitat en aquella època.

Per això començarem amb una descripció de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i farem una aproximació biogràfica dels qui foren els seus col·laboradors més actius pel que es refereix a les missions de Mallorca i, més concretament, coneixerem els missioners que vingueren a Pollença.

Una vegada coneguem l'Obra i els missioners, amb l'ajuda de la memòria redactada pel músic Baltasar Samper durant la primera missió l'any 1924 sabrem com es duqué a terme aquesta missió a Pollença. Pel que fa a la segona missió, com ja veurem, ens manca la memòria que havia de redactar Ramon Morey. Per això només treballarem amb els materials recollits a través dels microfilms. Per ajudar a entendre com estava la situació en aquell moment a Pollença també farem una breu contextualització històrica explicant la situació en els sectors socioeconòmics, polítics i culturals.

En aquest treball són tan important els recol·lectors com els informants, per això hem dedicat tot un apartat a cercar la major informació possible dels cantaires que participaren a la missió. Com veurem més endavant, aquesta informació ha estat extreta del cens i de l'arxiu parroquial amb l'ajuda de Juan Manuel Torres.

Un altre apartat indispensable és la transcripció i la classificació de les cançons. Per poder-ho dur a terme rescatarem els materials dipositats al Departament de Cultura de la Filmoteca de la Generalitat de Catalunya i a la Biblioteca Nacional de Catalunya. Les cançons seran transcrites segons els criteris establerts per Jaume Guiscafrè a l'assignatura Teoria del Folklore.

Pel que fa a la classificació, seguirem el mètode que emprà Francesc de Borja Moll en el *Cançoner Popular de Mallorca*. En aquest apartat també hi incorporarem un petit costumari que inclourà la descripció de tres festes de Pollença que Samper recollí de la mà de Guillem Bestard.

En aquest treball creiem que trobarem un petit nombre de cançons populars, atès que la tradició de glosar sempre ha estat més viva per la zona de llevant i, tenint en compte que, actualment, queda molt poca gent que sàpiga cançons i gloses. A més, actualment les cançons populars – cançó adoptada, admesa i assimilada per la població, la transmissió de la qual solia ser de manera oral i estava sotmesa a una gran mobilitat textual i, a vegades, melòdica de la qual s'ha perdut la noció de l'autor¹ – ha quedat oblidada per donar pas a unes composicions més modernes. De fet, aquest pressentiment ja hi era quan es va plantejar aquest gran projecte que és l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya* que ja es feia amb la intenció de recollir la major quantitat d'ítems folklòrics abans que aquest desapareguessin.

Per tot això creiem que és interessant fer aquest estudi, per així ampliar i donar a conèixer una minúscula part del material tan valuós com és el de l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya*. Per tant, una vegada presentat el treball i la metodologia que emprarem començarem explicant què és l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya*

2. OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA.

Josep Massot i Muntaner en el pròleg d'*Estudis sobre la cançó popular* ens comenta que l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya* fou una institució fundada a Barcelona entre el 1921 i el 1922 per la Fundació Concepció Rabell i Cibils que exercia el seu marmessor Rafael Patxot i Jubert per tal de «recollir, estudiar i publicar les cançons populars de les terres de parla catalana, tant les "cançons pròpiament dites" com els "cants i cantarelles d'infants, jocs infantils amb tonada, ballets, danses i comparses, toques i crides típiques, i tota mena de música popular"» (Massot 1994:6) d'una manera exhaustiva. Aquesta institució va ser patrocinada per l'Orfeó Català. Es pot considerar que fou una feina col·lectiva, atès que, des de l'Orfeó Català, es va fer una crida a la col·laboració dirigida a músics, folkloristes, etnògrafs i literats i a entitats com l'Institut d'Estudis Catalans, el Centre Excursionista de Catalunya i l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya. El director d'aquesta institució fou Francesc Pujol i Pons i el secretari Joan Puntí i Collell, dels quals parlarem més endavant. Atès que, aquests, tenien molta feina per fer, en el 1924 es va crear una oficina que comptava amb dos treballadors:

¹ Informació extreta dels apunts de 20720 – Etnopoètica Catalana.

Samper; que entrà com expert musical i Josep Maria Casas; filòleg de les oficines lexicogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans. Aquests feien feina cinc dies a la setmana tres hores, de les 17 a les 20 h.

Les missions de recerca es feien durant l'estiu i, perquè els missioners poguessin anar a aquestes missions havien de signar l'«ordenació de Missions». Era un document on donava les pautes que havien de seguir els missioners per a dur a terme la recerca folklòrica. Aquestes pautes, com ens indica Massot i Muntaner en el pròleg ja esmentat, eren les següents:

1. Els missioners havien de recollir la tonada musical, la lletra i els complements folklòrics de cada cas i, si era possible, la impressió fonogràfica de la cançó i fotografies dels cantaires.
2. Després havien de redactar una memòria on s'expliqués les impressions personals o emotives durant la missió, aquest document, com la resta, passarien a formar part de l'Obra. L'ordenació de missions també advertia.
3. que «l'Obra proveirà a les despeses de la Missió de dues maneres i separadament: a) despesa de viatge i manutenció, b) dietes de treball als missioners» (Massot 1994:13).
4. Tot seguit s'especifica que l'inici de la Missió l'Obra anticiparà uns doblers els quals el missioner n'haurà de retre compte.
5. A continuació s'explica que les dietes es pagaran a quinze pessetes diàries i que aquestes es pagaran: una tercera part quan els missioners tornin de la missió i la resta quan aquests lliurin els materials recollits per a l'Obra.
6. És en aquest punt on s'indica que l'Obra dóna un període de sis mesos, des de la tornada de la Missió, per ordenar i passar a net els materials que han recollit. També apunta que els missioners no podran començar una missió nova sense haver entregat els materials ja recollits.
7. Atès que l'Obra paga totes les despeses, els materials recollits a les missions passaran a formar part de l'arxiu.
8. I, finalment, especifica que tots els dubtes tècnics s'han de transmetre al Consell Consultiu, però, pel que fa a les despeses són d'exclusiva competència de Rafael Patxot i Jubert o la persona que el representi.

A l'article «L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya, avui», publicat a la revista *Llengua i Literatura*, Muntaner ens comenta que durant l'estiu de 1936, tot i la Guerra Civil, l'Obra del Cançoner continuava funcionant i, encara que no es publicués cap dels volums de *Materials*, l'oficina treballava a bon ritme. Fins i tot hi havia algunes missions en marxa per tal de recórrer tot el territori català. Tenim constància que l'oficina de l'Obra del Cançoner Popular

de Catalunya funcionà fins dia 21 d'agost de 1936 per una postal enviada per Patxot, el tresorer de l'entitat, on comunicava que es trobava a l'estranger, que «les seves fundacions se n'havien anat als llims, resta suspès el funcionament de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i que, per tant, no podran ser lliurades als seus treballadors, les retribucions que percebien i en conseqüència els interessats són lliures de fer en endavant el que creguin més convenient» (Massot 1994: 10). Continuant fent referència a l'article abans nomenat de Massot una vegada suspesa l'activitat de l'oficina, Francesc Pujol, Josep Maria Casas i Vicenç Maria Gibert es reunien a l'oficina tant per mirar de continuar l'obra com per vetllar pels documents. Tot i els esforços per continuar amb la tasca del Cançoner a l'octubre de 1937 davant la possibilitat de perdre els materials recollits a causa dels bombardejos que assetjaven Barcelona, Patxot ordenà que s'agafessin els documents originals i els duguessin a un altre local, així quedaven les cèdules ja fetes a l'oficina. D'aquesta manera, dividint el material en dos llocs, hi havia més possibilitats de salvar-los. Els materials romangueren a Catalunya custodiats pel mestre Pujol i pels representants de Patxot. En el 1946 quan Francesc Pujol ja havia mort, l'Orfeó Català reactivà les seves activitats quan es trobaren que no pogueren accedir al material de l'Obra del Cançoner. Aquesta situació acabà en els tribunals on donaren la raó a Rafael Patxot. La conseqüència de tot això fou que els documents quedaren custodiats pels representants de Patxot. Rafael Patxot ordenà que els materials s'amaguessin i, fins i tot, durant els anys cinquanta envià una part d'aquests documents a Suïssa, on residia exiliat. Un cop els materials arribats a Suïssa, Patxot els diposità en una institució religiosa de confiança, amb la intenció de tornar-los cap a Catalunya quan canviés la situació política. Donada la importància d'aquests documents, la família Patxot va ser objecte de «demandes, de pressions i de súplices» (Massot 1992-1993: 746) perquè es poguessin consultar els materials esmentats.

Massot i Muntaner explica que en el V col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes va fer una ponència sobre Marià Aguiló i la poesia popular on anomenà l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya cosa que propicià un intens debat, en el qual hi prengueren part, entre d'altres, Maria-Aurèlia Capmany o Joaquim Molas. De tot aquest debat en sorgí un document on es demanava a la família Patxot que els materials estiguessin a l'abast de tots els investigadors, a més de recordar-los que, a part dels materials de l'obra, també hi havia documents cedits, com els que Àngel Aguiló cedí del seu pare Marià Aguiló i que no tenien dret de retenir-los. A la qual cosa la família contestà que Patxot ho tenia tot previst i que ho havia deixat tot preparat perquè el fons de l'Obra del Cançoner arribés a ser consultada quan s'establitzés la situació política. Finalment, un cop en la democràcia i estabilitzada la situació de l'Estat, els desitjats documents arribaren a Montserrat, on es reuniren els materials

conservats a Suïssa i els que romanien amagats a Barcelona. L'any 1991 la família Patxot cedí sense cap condició i «amb el millor desig que l'arxiu de l'Obra del Cançoner pugui ésser útil per als estudiosos» (Massot 1992-1993: 750) els materials a l'Abadia de Montserrat. I en el 1993 «arribà un nou complement des de Suïssa» (Massot 2003: 549). Aquestes donacions arribaren gràcies al manament que féu Patxot als seus néts abans de morir.

Una vegada els materials arribats a Montserrat i sota la supervisió de Josep Massot i Muntaner, es procedí a fer una primera ordenació on es trobaren que els materials eren complets però poc manipulables, per això, decidiren doblar-los. Actualment els materials es troben, en la seva totalitat, microfilmats i, parcialment, escanejats. Es poden consultar a la Filmoteca de Catalunya i a la Biblioteca Nacional de Catalunya.

3. LES FIGURES DELS PRINCIPALS COL·LABORADORS

Primer de tot farem referència a Francesc Pujol i Pons que, com ens diu la *Gran Enciclopèdia Catalana* nasqué al Barcelonès en el 1878 i morí en el 1945. Estudià al conservatori i ingressà a l'Orfeó Català com a cantaire en el 1887, en el 1900 va ser nomenat professor auxiliar i poc després sotsdirector, quan Lluís Millet morí l'any 1941, Pujol passà a ser el director de l'Orfeó Català. També fou el director de l'oficina de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya i escriví l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya i Cromatisme, modalitat i tonalitat en les cançons populars catalanes*, publicats a *L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials I i II* l'any 1928.

Així com a la *Gran Enciclopèdia Catalana* hem trobat informació suficient per descriure per sobre la figura de Pujol; de Joan Puntí i Collell, qui fou el secretari de l'oficina del cançoner n'hem trobat ben poca informació. Tant és així que a *Enciclopèdia.cat* només hem trobat que va néixer en el 1886 i que morí en el 1962. També ens indica que escriví rondalles, obres festives, moralitzats i d'apostolat. Tot i això, en el bloc de Bernat Prat *Manlleu històric*, hem trobat més informació d'aquest personatge. Prat ens diu que Puntí fou un home relacionat amb l'església, no només perquè fou sacerdot, sinó perquè també fou organista de l'Església de Santa Maria. També fou el creador del butlletí *Germandat de Sacerdots i Religiosos de Manlleu*. Cal destacar que Joan Puntí fou l'autor del llibre *Ideari Aguiló*.

3.1. RAFAEL PATXOT: EL MECENES PATRIOTA

Rafael Patxot i Jubert

«La dictadura és la negació de la persona», deia»

Rafael Patxot: Una vida de tramuntana

Deléra-Carreras

Tot i que la funció del director i del secretari són molt importants, aquest projecte no hagués existit sense el mecenatge de Rafael Patxot. L'interès que tenia Patxot per la cultura i la seva bona posició social, feren possible que avui tinguem els materials de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. També cal destacar la cura que tingué a l'hora de custodiar els materials recollits i les precises indicacions que donà als seus descendents perquè els materials tornessin a Catalunya.

Rafael Patxot i Jubert va néixer dia 8 de maig de 1872 a Sant Feliu de Guíxols. De ben jove ja hagué de treballar a la fàbrica familiar de taps de suro per al xampany. Tot i que aquest negoci tancarà en el 1894 quan el seu sogre, qui treballava en el comerç sobretot a Amèrica del Sud, l'apoderà. En el 1919 es morí una cunyada de Patxot que desitjava que tota la seva fortuna es destinés a finalitats benèfiques i, per això, nomenà Rafael Patxot el seu marmessor. Com ens apunta Massot i Muntaner «la fundació Concepció Rebell i Cibils² [...] va resultar enormement beneficiosa per a múltiples iniciatives de tipus cultural que no haurien estat possibles sense un mecenatge generós i desinteressat» (Massot 2014:21). Entre elles l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya o el Centre Excursionista de Catalunya.

En el 1926, en plena dictadura de Primo de Rivera, creà la Institució Patxot, mitjançant la qual, a més de coordinar tots els seus mecenatges, ajudà a mantenir en vida les publicacions de l'Institut d'Estudis Catalans. També ajudà, entre moltes altres iniciatives, a tirar endavant el Llegendari Popular Català.

Principalment, Patxot va ser científic i se'l reconeix, sobretot, com a meteoròleg, tot i que també tingué un paper destacat dins les lletres catalanes. Com ja hem comentat abans, el seu vincle amb la cultura fou molt fort i finançà diversos projectes com l'Estudi de la Masia Catalana.

Patxot era un home d'idees fermes i forts ideals, tant és així que, perseguit, en el 1936, pels anarquistes que el consideraven burgès i van estar a punt d'afusellar-lo i en el 1939 pels

² Cunyada difunta de Rafael Patxot.

franquistes per *rojo-separatista*, decidí exiliar-se, primer a França i després a Suïssa. Un exili del qual ja mai més tornarà. Era conscient que, mentre Franco està al poder, no podia tornar. Aquesta decisió féu que molts intel·lectuals catalans li demanessin que tornés a la seva pàtria com és el cas de Gaziel a una carta on li dedicà les següents paraules.

La nostra mare – li deia – ha estat el que volgueu [*sic.*], però només en tenim una, ella. Si els pocs que mai no l’hem traïda ni la trairem, també la deixem caiguda i envilida a la vora del camí, com podrà mai aixecar-se? Quina grandesa de caràcter no demostrariéu, perdonant-li els torts que us ha fet, i allargant-li rels vostres braços amorosos, com en altres temps, per ajudar-la a alçar-se del fang on encara jau i a reviure...! (Massot 2014:31).

Patxot s’exilià amb l’ajuda de la Generalitat i, durant els anys de la guerra intentà per tots els mitjans salvar tant els materials de l’OCPC com l’Arxiu de Núvol.³ Així la seva intenció era dur els materials a fora de l’Estat espanyol sota la custòdia d’institucions internacionals a la qual cosa la Generalitat no hi posà cap inconvenient però no tingué la mateixa sort amb el Govern central que s’oposava «i fins i tot impedia que des de Barcelona fossin enviats a Patxot exemplars de les obres que havia patrocinat»⁴ (Massot 2014: 29). Tot i això tingué la sort que Samper, des de les oficines de correus on treballava, pogué fer-li arribar algun enviament.

A la seva època ja era un home conegut pel seu afer amb la cultura, quan complí els 85 anys, Samper, des de Mèxic li féu un homenatge a través de «La Nova Revista» on apareix un article signat pel mateix Samper. L’homenatge «consistí en la tramesa d’un missatge de felicitació i de reconeixement, signat per un gran nombre de persones i d’institucions d’arreu del món» (Massot 2014: 35).

Tot i ser un savi, també era una persona molt humil, això ho demostra que mai no volgué tenir cap càrrec important ni formar part de cap partit polític. El fet més rellevant, però, foren les paraules que dedicà a l’Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols quan li proposaren dedicar-li un carrer: «Si a mi se’m recompensa així, liberalment, tan [*sic.*] poqueta cosa, què farem, ciutadans, per aquells compatricis que valen, que han valgut, incomparablement més que no pas jo?» (Delétra-Carreras 2016: 20).

Era un home que – com ens diu la seva néta a *Rafael Patxot i Jubert: una vida de tramuntana* – com a científic anava a cerca la veritat, també apunta que «la seva independència d’esperit [...] va fer que alguns el jutgessin com a “eixut”, i les crítiques no s’han estat d’acusar-

³ En el 1921 va oferir al Servei Meteorològic de Catalunya la iniciativa de crear un arxiu fotogràfic de núvols del qual en sorgí un atlas que tingué ressò internacional.

⁴ Vegeu peu de pàgina 60.

lo d'intransigent i autoritari» (pàg. 20), però tot i tenir un caràcter fort i meticulós ell mateix es definia com a «romàntic» i, com ens continua dient Déletra-Carreras, Patxot freqüentment deia «sóc un sentimental» (pàg. 22). Això ens duu a pensar que a baix del posat meticulós i intransigent, en realitat, s'amaga un home dolgut de veure que tot l'esforç que ha fet per la cultura de la seva estimada pàtria ha quedat paralitzat per culpa d'un règim totalitari que, a més, l'ha fet marxar per sempre més.

Podem veure el seu dolor quan en el seu llibre *Guaitant enrera* escriu les paraules següent:

Fent un rigorós balanç de la meua vida, sembla que potser hauria donat un major rendiment i m'hauria estalviat molts desenganys, si en comptes d'esmerçar-me en empènyer a d'altri [*sic.*], jo m'hagués cenyit a exercir les meves facultats segons les afeccions i la capacitat meves; però això demanava una independència moral que les tragèdies de la vida i la finor del sentiment no m'han permès mai, [...] Si, malgrat això resta algun mèrit a la meua vida, no serà pas el més petit, l'haver hagut de presenciar i suportar l'enrunament intel·lectual, moral i material del meu ésser. (Massot 2014: 36).⁵

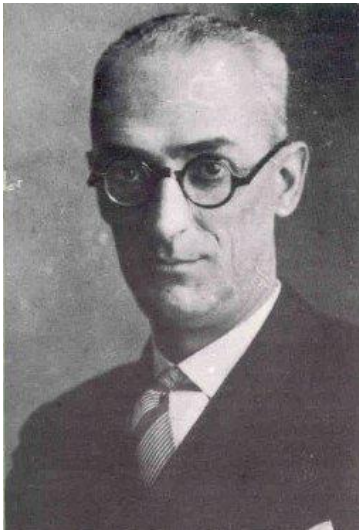
Rafael Patxot mor a Ginebra dia 8 de gener de 1964.

3.2. BALTASAR SAMPER: EL MÚSIC INCANSABLE

«Pollença, el poble de Mallorca de més tradició, és la Meca dels folkloristes de l'illa».

Memòries de la missió de recerca

Baltasar Samper

Baltasar Samper i Marquès

Uns dels col·laboradors més actius i més importants que tingué l'Obra fou el mallorquí Baltasar Samper. Tal com veurem a continuació Samper no tingué una vida fàcil, sempre va estar perseguit per problemes econòmics i, fins i tot s'hagué d'exiliar. Tot i aquesta feixuga vida que dugué no aturà mai de fer feina pel folklore català i, com veurem, fins i tot a l'exili continuà publicant.

Baltasar Samper i Marquès va néixer a Palma en el 1888. Com ens comenta Massot i Muntaner a *Els intel·lectuals mallorquins davant el franquisme*, pertanyia a

⁵ Vegeu peu de pàgina 85.

una família de músics, el seu pare era cantant d'òpera i el seu germà Julià organista de la Catedral de Mallorca. És considerat «un dels membres destacats de la Generació del 27 de l'àrea catalana i un dels músics dels Països Catalans més notables del s. XX» (Massot 1992: 211).

Quan Samper acabà el batxillerat començà a estudiar dret, tot i que per problemes econòmics familiars, hagué de començar a treballar com a funcionari de correus. Aquesta primera feina a Mallorca féu que Samper pogués anar a Barcelona on continuà treballant com a funcionari de Correus de la Plaça Urquinaona. A més a més compaginava la feina amb classes de piano a l'acadèmia Enric Granados i feia col·laboracions com a crític musical a *La Publicitat*. També tenia una feina regular de tres hores els dies feiners a l'oficina de l'*Obra del Cançoner Popular de Catalunya*. Tot això introduí Samper a la vida intel·lectual catalana. De fet «fins al començament de la Guerra Civil, Baltasar Samper dugué a terme una activitat extraordinària [...] com a pianista, com a compositor, com a director d'orquestra i com a crític musical» (Massot 1992: 214).

Com ens fa saber Massot i Muntaner en el pròleg *d'Estudis sobre la cançó popular*, Samper treballà a l'oficina del cançoner des del seu inici fins que es tancà a causa de l'inici de la Guerra Civil, allà passava a net les cèdules però també participà en diverses missions. De manera que «des del 1924 fins al 1932 Samper dedicà una part de l'estiu a recórrer Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera [...] per cercar-hi una tradició oral que li permetés collites abundoses» (Massot 1992: 217). La primera d'aquestes missions, en el 1924 la féu juntament amb Miquel Ferrà. Samper anà a Mallorca i no tornà a incorporar-se a l'oficina fins dia 1 d'octubre. La pròxima missió a la qual Samper participà, es dugué a terme, altra vegada a Mallorca l'agost de 1925. Aquesta vegada el seu acompanyant fou Josep Maria Casas Homs i no tornaren fins dia 20 de setembre.

Seguint amb el pròleg de Massot i Muntaner que ja hem comentat abans, quan Samper va començar a treballar a l'Obra del Cançoner cobrava 200 ptes. Més endavant passà a cobrar-ne 350 i, a partir de juny de 1926, en passà a cobrar 700, xifra més elevada que la dels altres col·laboradors per la mala situació econòmica que tenia tot i treballar a llocs diferents.

També sabem que va estar malalt i que el metge li recomanà anà a fora per una llaga a l'estómac, de manera que demanà permís per no anar a l'oficina del cançoner durant el mes d'agost, però que tot i així continuaria la feina a fora. La revolta del 6 d'octubre de 1934, quan el president Companys proclamà l'Estat Català, impossibilità que Samper aconseguís una «breva» de la Generalitat. Per tant es complicà encara més la seva situació econòmica, cosa que el tornà a dur a demanar una vegada més un préstec a l'Oficina.

Dia 7 de maig de 1931 Samper estrenà al Palau de la Música *Cançons i danses de l'illa de Mallorca* o *Mallorca. Suite Simfònica*. La peça fou interpretada per l'Orquestra Pau Casals sota la direcció del mateix Samper, en el fulletó on hi havia imprès el programa explicava que

utilitzant com a material temàtic una selecció de les melodies recollides, ha volgut, sobretot, reproduir sensacions d'ambient, amb tota la llibertat que li ha permès l'estructura de cada una de les tres parts que constitueix l'obra [...] Així alternen en el curs de la Suite les impressions de natura amb els records de festes populars; les evocacions del cant planyívol del llaurador solitari i de les cançons dels alegres estols de collidores, amb les melodies obsessionants de la xeremia i del fabiol i amb la insinuant desimboltura de les cançons «de ximbomba», nota típica dels carnavals de la pagesia (Massot 1992:231-232).

Durant l'abril del 1936, Baltasar Samper, féu una ponència en el III Congrés Internacional de Musicologia que es dugué a terme a Barcelona on parlava de *Les cançons de treballs agrícoles de Mallorca*. Per culpa de la Guerra Civil aquest treball romangué inèdit, tot i això «els cants de treball de l'illa de Mallorca foren objecte d'articles seus, molt semblants i inspirats en bona part en el text inèdit del 1936, que aparegueren en el 1948 i el 1952, respectivament, a les revistes catalanes de Mèxic “Lletres” i “Pont Blau”» (Massot 1992: 231).

També en el 1936 firmà el *Manifest dels catalans*. Aquest manifest portà molts maldecaps als seus signants per la persecució que sofriren per part dels nacionals, de fet, en el 1937 – com comenta Massot i Muntaner a un article publicat al número 5 de la revista *Llengua & Literatura* – una patrulla de control va a cercar Samper a l'oficina de l'Obra situada a Via Laietana. Allà no el troben però demanen el seu domicili a Mestre Pujol qui remet la patrulla a l'administració de Correus o a la redacció de *La Publicitat*, llocs on també treballava. Una vegada Samper s'assabentà que el perseguien es refugià al Casal de la Cultura de la plaça de Catalunya on treballava com a músic i on intentà publicar⁶ les cançons que havia recollit a Mallorca durant les missions de l'Obra del Cançoner.

Més endavant, en el 1939, s'exilià a França on durant un temps visqué en el molí de Bierville, refugi per antonomàsia de molts catalans durant el seu exili, allà convisqué, entre d'altres amb Ferran Soldevila o Carles Riba i les seves respectives famílies.

⁶ Aquí ens trobem que a l'article que escriu Massot i Muntaner a la revista *Llengua & Literatura* número 5 a la pàgina 742 ens diu «i on comptà [Samper] fins i tot de poder publicar les peces que havia anat recollint a Mallorca per compte de l'Obra del Cançoner», en canvi en el pròleg d'*Estudis sobre la cançó popular* ens diu que «intentava publicar-hi les cançons populars recollides a Mallorca» (pàg. 24).

A finals de maig de 1942 Samper s'establí a Mèxic on es casà amb una antiga alumna seva de Piano, Dolors Porta, que també era mallorquina i col·laborava amb l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. A Mèxic, tot i passar moments difícils mantingué una vida activa i ocupà llocs de certa importància, sense anar més lluny en el 1945 fou nomenat director de l'Archivo del Folklore Mexicano del Departamento de Música. A part d'això també fou president de la Comunitat Catalana a Mèxic, dirigí l'Orfeó Català de Mèxic, «fou mantenidor dels Jocs Florals de Mèxic i vice-president del Patronat permanent dels Jocs Florals resident a Mèxic» (Massot 1992: 237) a part també escriví a la premsa catalana establida a Mèxic. Baltasar Samper Morí a Mèxic dia 24 de febrer de 1966.

3.3. MIQUEL FERRÀ: L'INTEL·LECTUAL REGENERACIONISTA

«Llengua nostra sobirana,
 assentada en trono d'or,
 a despit dels qui t'odien
 venerada en nostres cors,[...]»
Poesies Completes
 Miquel Ferrà

Miquel Ferrà i Juan

Miquel Ferrà fou qui acompanyà Samper a algunes missions que es feren a Mallorca. Per fer referència a la seva bibliografia ens basarem, sobretot, en el llibre de Francesc Lladó i Rotger *El pont de la mar blava. Vida i obra de Miquel Ferrà*. Que com ens diu des d'un principi Ferrà dedicà «la seva existència a millorar Mallorca i integrar-la en la gran empresa cultural i humana» (Lladó 2009: 5).

Miquel Ferrà i Juan nasqué a Palma dia 7 de febrer de 1885 en el si d'una família de menestrals. El seu avi i el seu pare foren arquitectes. A més a més, Bartomeu Ferrà i Perelló, el seu pare, fou un literat romàntic i costumista que fundà i dirigí durant uns quants d'anys la Societat Arqueològica Llu·liana. Era un home que sentia una gran estima per la llengua catalana i pel nostre Beat Ramon Llull, tot això, juntament amb la seva convicció religiosa i la seva ideologia conservadora, calà en el seu fill, batejat amb el nom de Miguel Raimundo Lulio Ferrà. Tot i que en el principi Ferrà adoptà el nom de Miquel Ramon per signar els seus poemes, més endavant només emprà Miquel.

En el 1894, Miquel Ferrà, començà a estudiar batxillerat el convent de Sant Francesc i, en el 1896 passà al Colegio del Divino Corazón, un col·legi privat. Aquests anys d'estudi estigueren molt marcats per les guerres amb Cuba i Filipines, cosa que, ajudat pel seu pare, l'escola i l'ambient mallorquí davant la pèrdua d'aquestes colònies, influencià Miquel i això es reflecteix en els seus escrits. Ho podem veure en el poema «Un Màrtir» publicat al número 106 de la revista *Mallorca dominical* l'any 1899 que «probablement és l'únic producte literari mallorquí d'aquests anys sobre la guerra de Cuba» (Lladó 2009: 13).

L'ambient de la casa de Ferrà era culte, tenien una biblioteca a casa on Miquel va fer els primers tasts literaris amb autors mallorquins i catalans. A part de llibres també arribaven, a casa seva, revistes literàries tant de Mallorca com del Principat. Aquest estímulo rebut a casa i fortament influenciat pel seu pare féu que Ferrà publicés els seus primers escrits amb només 12 anys a la revista *Mallorca Dominical*, la revista que dirigia el seu pare.

Ferrà evoluciona lingüísticament, inicialment emprà el català i el castellà, tot i que amb el temps va decantant el castellà. Amb el català mateix també fa una evolució visible atès que comença escrivint amb un català molt dialectal però es va decantant cap al català literari.

Un cop acabat el batxillerat comença a estudiar dret. Fa el primer curs a la Universitat de València, tot i que l'any següent es trasllada a Barcelona. En el 1905 obté la llicenciatura en dret per la Universitat de Barcelona. Tot i que com ens conta aquesta carrera no era del tot del seu gust «jo tenia dinou anys i acabava, amb tanta desgana com vulgueu, la carrera de Lleis» (Lladó 2009: 18) i tot i que manifestà que li hagués agradat estudiar arquitectura, al final es decanta per estudiar Filosofia i Lletres que «transcorre sense gaires entrebancs de manera semblant a la de dret, amb unes notes acceptables i alguna assignatura que deixa per al setembre» (Lladó 2009: 30). En el 1909 es llicencia en Filosofia i Lletres i l'any després cursa, a Madrid, les assignatures que li mancaven per a poder-se presentar a oposicions d'arxiver.

Tenint en compte que estudiava per lliure i no anava a la universitat Ferrà tardà a relacionar-se amb els intel·lectuals catalans de l'època, tot i així col·laborà amb l'obra del *Diccionari* de Mn. Alcover i es relacionà amb Costa, per qui es deixà influenciar tant en la ideologia com en l'estètica. Costa també n'està molt de Ferrà tant que «segons conta Miquel Gayà, Costa envia d'amagat de Ferrà una poesia seva, *Cisma*, als Jocs Florals[...]. El poema és premiat amb l'Englantina» (Lladó 2009: 21). De fet és Costa qui introdueix Ferrà en els cercles d'intel·lectuals de l'època com Carner, qui, alhora li presenta les seves amistats. De manera que el poeta mallorquí entra plenament dins el món intel·lectual tant de Catalunya com de Mallorca.

Una altra de les persones que calarà fons en la vida de Ferrà fou Maria-Antònia Salvà amb qui establirà una «llarga i profunda amistat» (Lladó 2009:24) plena de confiança mútua. Miquel Ferrà i tota una sèrie de joves influenciats per Costa creen la revista mensual *Mitjorn*. La primera entrega surt a la llum pel gener de 1906, coincidint amb l'any d'inici del Noucentisme. D'aquest primer número cal destacar que una de les publicacions que hi apareix és el poema *Els joves* de Costa i Llobera. Per tant podem veure la gran influència que exerceix el mossèn en els joves de l'època. Alguns dels que participen en la revista juntament amb Ferrà són: Salvador Galmés, Llorenç Riber o Guillem Reynés. «La revista serà el major exponent d'aquesta jove intel·lectualitat mallorquina, la que uneix catalanisme i cristianisme seguint les directrius de l'Església illenca, inspirada pel bisbe de Vic Josep Torras i Bages» (Lladó 2009: 31). Tot i les bones perspectives que tenien de la revista en un bon començament aquesta no durà gaire, tant és així que només en sortiren 18 números, l'últim del qual fou l'any 1907.

Sabem que Ferrà també escriví al *Diario de Mallorca* i a *La Gaceta de Mallorca*. També col·laborava a *Ca Nostra* i al *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana*. Davant els fets de la Setmana Tràgica a Barcelona a Mallorca s'imposà l'anticatalanisme. Davant aquests fets Ferrà intenta publicar un article a *La Gaceta de Mallorca* denunciant aquesta situació però el director s'hi oposà. Per aquest fet Ferrà decidí no tornar a publicar-hi.

A causa dels fets de la Setmana Tràgica Ferrà hagué de passar per un període de silenci durant el qual «acceptà substituir Mateu Obrador, recentment traspassat, en la transcripció del *III llibre de Contemplació* i el *Blanquerna* de Ramon Llull» (Lladó 2009: 53).

Com hem dit abans Ferrà es preparà les assignatures que, amb la carrera de lletres, li permetien presentar-se a les oposicions d'arxius. El resultat de fer aquestes assignatures fou molt positiu per Ferrà, no només perquè entrà al cos d'arxivers de Gijón, sinó perquè la seva estada allà fou molt positiva per a ell mateix. De fet, ens conta que se sentia millor allà que no a Mallorca tot i que continua actiu a la premsa de l'illa a *Sóller*, *Ca Nostra*, *La Última Hora* i *La Almudaina*. Un altre fet destacable que fa des de la distància és divulgar les normes ortogràfiques de Fabra.

Miquel Ferrà té una vida política i cultural molt activa. En tot moment lluitarà en contra de l'endarreriment de la societat mallorquina i defensarà sempre que «Mallorca ha de viure el catalanisme a la manera mallorquina» (Lladó 2009: 106). També cal destacar que va ser un dels promotors de Centre Regionalista. En el 1913 fundà, també la Residència d'Estudiants de Catalunya.

Un fet que marcà la vida de Ferrà fou el de signar la resposta al «Manifest dels catalans» per culpa de la repressió política que això suposà i, tot i que no fou ni empresonat ni afusellat,

es va veure obligat a signar un altre document, juntament amb altres intel·lectuals, «aparegut a la premsa mallorquina, dessolidaritzant-se de la Generalitat de Catalunya» (Massot: 1999:181). El calvari de Ferrà, però, no acabà aquí, sinó que també es veié obligat a firmar un document individual, que anava en la mateixa direcció que l'anterior, per poder optar a la plaça l'Arxiu d'Hisenda de Palma on havia estat destinat.

Els darrers anys de la vida de Miquel Ferrà estigueren marcats per la malaltia i la mort, en el 1946 mor de càncer el seu germà Bartomeu i, pocs mesos després, Ferrà ha de ser intervingut quirúrgicament d'una hèrnia, l'operació es complica per culpa d'una embòlia. Però un cop recuperat continua amb la seva frenètica activitat cultural i literària. Tot i això a finals d'estiu li diagnostiquen un càncer de còlon que fou la causa de la seva mort dia 14 de novembre de 1947.

No ens queda molt clara la relació de Ferrà amb l'OPCP. Només hem trobat que va acompanyar Samper, com a mínim, en aquesta ocasió. Però suposem que la seva implicació fou a través de gent coneguda que l'animà a participar-hi i, com hem pogut observar, Ferrà era una persona molt compromesa amb Mallorca.

3.4. ANDREU FERRER: MESTRE I FOLKLORISTA

Andreu Ferrer i Ginard

Un altre col·laborador que té una certa importància dins la primera missió que es féu a Mallorca és Andreu Ferrer, com veurem més endavant Ferrer és l'únic que dona esperances als missioners pel que respecte a la troballa de cançons populars. Per parlar d'aquest personatge ens basarem amb el llibre *Revista tresor dels avis [1922-1928]* de Margalida Coll.

Andreu Ferrer i Ginard nasqué a Artà l'any 1887. És un personatge destacat en el món intel·lectual de la Mallorca contemporània. «Va esser mestre, pedagog, humanista, folclorista, músic, periodista, promotor cultural, editor, activista social...» (Coll 2015:17). Va ser tot això de forma autodidàctica i treballant molt.

De jove estudià a l'ordre franciscà d'Artà i posteriorment anà a Palma a cursar els estudis de magisteri on es relacionà amb altres intel·lectuals mallorquins com Antoni Maria Alcover amb qui col·laborar amb l'obra del *Diccionari*. Quan acabà els estudis de magisteri obrí una escola Artà però al cap de poc temps hagué d'anar a Menorca d'interí.

Qui introduí Ferrer en la tasca folklòrica fou Jaume Oliver, aquest demanà a Ferrer que «recollís i li enviàs algunes cançonetes per a una col·lecció que preparava sobre les cançons de totes les contrades de parla catalana» (Coll 20015:18). D'aquesta manera fou com Ferrer començar la seva recollida d'ítems folklòrics. L'any 1912 l'Ateneu Científic i Literari de Maó convocà un certamen de folklore i Andreu Ferrer hi presentà la seva replega que fou mereixedora de l'accèssit.

El regionalisme polític i el folklore foren dos elements indispensables en la vida de Ferrer. A causa de les pressions que sofria la llengua catalana, entre el 1915 i 1919 provinents d'Antoni Royo i de la RAE dirigida, en aquell moment, pel mallorquí Antoni Maura, es va intensificar la defensa de la nostra llengua. Per això s'organitzà la Diada de la Llengua Catalana però també es creà *Nostra Parla* que fou una associació que tenia com a objectiu la defensa i la difusió de la llengua catalana com a signe d'identitat essencial dels territoris de parla catalana (Coll 2015: 24). En el 1918, quan es constituí la sessió mallorquina de *Nostra Parla*, Ferrer passa a formar-hi part com a Vocal. Les accions que dugué a terme *Nova Parla* tingueren una gran rellevància tenint en compte l'època de què es tractava atès que anaven un pas per davant de la conscienciació de la pròpia realitat lingüística mallorquina.

Ferrer també col·laborà amb l'*Associació per a la Cultura de Mallorca* i amb la *Societat Arqueològica Lul·liana*. Fou el director de *La veu de Mallorca* des del gener de 1931 fins que començà la Guerra Civil. El mes de juny de 1936 signà el manifest *Resposta als catalans* juntament amb altres intel·lectuals mallorquins com Francesc de Borja Moll, Antoni Pastor i Pons o Miquel Ferrà. Aquest manifest suposà la persecució i repressió dels signants durant la Guerra Civil. A Andreu Ferrer només li obriren un expedient de depuració i li imposaren un càstig de tres mesos suspès de sou i ofici però sense trasllat. El càstig de Ferrer no fou sever pel fet que era una persona molt religiosa i conservadora.

En el 1922 Andreu Ferrer comença a publicar la revista *Tresor dels avis* amb el subtítol: *Revista mensual d'etnografia, mitologia i folklore de Balears* – tot i que, tres anys més tard s'afegí *Catalunya* al subtítol – «sense cap tipus de subvenció, amb manca de temps i recursos personals i amb nombrosos problemes per cobrar les quotes de subscripció» (Coll 2015:94). Aquesta revista fou la primera revista d'etnografia i folklore de les Illes Balears i la podem considerar una continuació del *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana*. L'objectiu principal d'aquesta revista, en un principi, era arreplegar el corpus folklòric de les Illes per donar-lo a conèixer al poble i conservar-lo, tot i que després s'amplià i s'hi inclogué tot el material folklòric en llengua catalana. Per a la recopilació dels materials, Ferrer establí una xarxa de corresponsals i col·laboradors que agrupà amb el nom d'Amics de la Tradició Popular,

aquests col·laboradors havien de respondre una sèrie de qüestionaris. Els col·laboradors de les Illes eren persones aficionades al folklore i solien ser mestres i clergues Ferrer edità ell mateix la revista a la Tipogràfica Catòlica Andreu Ferrer Ginart [*Sic.*] a Artà, fou la primera impremta que hi va haver a la localitat.

Per a Ferrer la classificació dels ítems folklòrics era molt important, per aquest motiu establí un sistema de classificació decimal. Adaptà el sistema de classificació de biblioteques de Melvin Dewey. «Andreu Ferrer considerava del tot imprescindible fer servir un sistema de classificació dels elements folklòrics general i unificat per a la ciència folklòrica» (Coll 2015:34). Tot i això a *Folklore Balear* de 1965 diu que el sistema que ell empra l'hi ha estat útil a ell per a la classificació del seu arxiu, però que no ha estat aprovat per cap entitat.

A l'article «Recerques folklòriques» publicat a la revista *Tresor dels avis*, Ferrer fa referència a la missió de recerca de tonades populars de Mallorca que dugueren a terme Samper, Ferrà i el mateix Ferrer per encàrrec de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Ferrer, qui acompanyà els dos missioners visità el centre i el nord de Mallorca i aconseguí recollir un total de 500 tonades.

En el 1927 s'organitzà el segon concurs de Llegendari Popular i Ferrer guanyà el segon premi, dotat de mil pessetes, amb el seu treball *Llegendes de Balears*. Aquest recull restà molt temps desaparegut, atès que Rafael Patxot el tenia a Suïssa i no va ser localitzat fins que els seus hereus el donaren tot a l'Abadia de Montserrat.

En el 1928 Ferrer escriu un article titulat «A reveure» on deia que se suspenia la publicació de la revista. El cas és que Ferrer és traslladat a Palma. Tot i que suspengué la publicació, ell sempre tindrà l'esperança poder tornar a publicar-la.

Atès que els seus esforços per tornar a publicar la revista no donaren fruit, en el 1967, a la separata de la revista *Cort*, començà a publicar continguts folklòrics amb el títol «per a la fundació d'un Arxiu folklòric i bibliogràfic de les Balears», en el 1968 aquesta secció passà a anomenar-se «Ressò del passat» i en el 1969 «Dos tresor dels avis» amb el subtítol «Bolletí informatiu per formar-se un Arxiu Folklòric i bibliogràfic de les balears». De fet, va promoure la fundació Tresor dels Avis amb el propòsit de formar aquest arxiu. Aquesta fundació es constituí l'octubre de 1970.

Andreu Ferrer i Ginard morí a Palma en el 1975.

3.5. RAMON MOREY: EL PEDAGOG OBLIDAT

Ramon Morey i Antich

La segona missió que es duqué a terme a Mallorca hi participa, a més de Baltasar Samper, Ramon Morey. Atès que hi ha molt poca informació sobre aquest personatge a l'*Enciclopèdia de Mallorca*, completarem la informació amb el contingut que hem trobat en el bloc Miquel Jaume.

Ramon Morey i Antich nasqué a Palma en el 1885. Entre els anys 1896 i 1902 va estudiar a l'Institut Balear on compartí aula amb Baltasar Samper, Miquel R. Ferrà o Màrius Verdaguer entre d'altres. D'aquests anys d'estudiant cal destacar la revista escolar *Alma lírica* de la qual Morey n'era secretari. Quan acabà batxillerat estudià magisteri en el mateix institut on es graduà amb el títol de mestre

elemental en el 1903. L'any 1906 a Barcelona obtingué el títol de mestre superior. Fou mestre a les escoles de Santa Maria del Camí, a l'Escola Graduada de Binissalem on va ser el primer director i, a més a més, en el 1930 creà una escola-camp d'experimentació agrícola i a l'escola de la barriada de Santa Catalina a Palma. Juntament amb Antoni Salleras difongueren l'educació pel ritme segons el mètode d'Émile Jacques-Delcroze. Morey aprengué aquest mètode assistint als cursos organitzats per Joan Llongueras durant els estius de 1915 i 1916 al Palau de la Música de Barcelona. També va ser secretari de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. Els pedagogs Alexandre Galí i Artur Martorell, que conegué en els cursos de Llongueras, són els que animaren Morey a promoure aquesta associació. De manera que aquest contacte permanent amb els mestres catalans lligats al Consell de Pedagogia de la Mancomunitat va afavorir que Morey formés part de la redacció de la revista pedagògica *Butlletí dels mestres*. Durant la segona república va contribuir a revitalitzar aquesta associació mitjançant conferències, curssets i concursos d'ortografia i lectura a les escoles de Binissalem i Consell. En el 1923 va fundar l'Associació Catòlica de Mestres Nacionals de Balears.

En el 1935 passà a formar part de la junta directiva de l'Associació per la Cultura a Mallorca. En el 1936 signà el manifest de *Resposta als catalans*, això li costà ser objecte d'expedient de depuració tot i que finalment, en el 1940, fou rehabilitat sense cap sanció. Morey, que es va formar en l'ambient de la Congregació Mariana de Palma, fomentà en tot moment l'ús de la llengua catalana a l'escola. Ramon Morey morí l'any 1944.

4. OBRA DEL CANÇONER POPULAR DE CATALUNYA A POLLENÇA

Com ja hem esmentat abans, es fan diverses missions a Mallorca, però de totes elles només vingueren dues vegades a Pollença, la primera en el 1924 amb Baltasar Samper i Miquel Ferrà com a principals recol·lectors. La segona missió fou en el 1932 a la qual també vingué Samper però aquest cop el seu acompanyant fou Ramon Morey.

Per dur a terme aquesta primera part de l'apartat ens basarem en les memòries que Samper redactà de la primera missió que es dugué a terme a Mallorca l'any 1924 i que podem trobar en el volum tercer de les *Memòries de missions de recerca*.⁷ Centrem la nostra atenció en Pollença.

Com ja hem dit abans l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya pretén recollir els materials folklòrics d'arreu dels Països Catalans, per això les Illes també hi havia de ser. La iniciativa de venir a les Illes Balears fou per la insistència dels mestres Millet i Pujol de l'Orfeó Català. Tot i aquesta insistència els missioners es volgueren informar, abans, de la situació de la cançó a les Illes, de manera que es posaren en contacte amb qui creien que els podria informar bé. Les notícies que els arribaren no foren gens optimistes, el fet és que, com ens diu Samper, la introducció de la nova maquinària agrícola havia deixat de banda la cançó al camp, a més a més l'arribada del cinema i de les *varietés* havien allunyat la societat mallorquina de les tradicions. A la memòria Samper transcriu un fragment d'una carta enviada per una dona on l'adverteix de totes aquestes coses. Ella creu que la recollida directa és molt més difícil del que pareix. En el pròleg d'*Estudis sobre la cançó popular*, Massot i Muntaner, ens comenta, al peu de pàgina número 15 que «tinc bons motius per creure que es tractava de Maria-Antònia Salvà» (Massot 1994:15) a més ens ho torna a comentar a *Semblances i comentaris* «malgrat les “impressions” no “gens encoratjadores” [...] que em sembla que cal atribuir a Maria-Antònia Salvà» (Massot: 1999: 295).

Només Andreu Ferrer, del qual ja hem parlat, els donà una mica d'esperança. Ell els digué que a Mallorca hi ha molta feina per fer i moltes cançons per recollir. Tot i aquestes notícies Samper i Ferrà en desconfiaren i presentaren les seves males impressions davant els de l'Orfeó, creien que venir a Mallorca seria un fracàs. Tot i així decidiren comprovar per a ells mateixos la situació real que vivia la cançó a Mallorca.

⁷Atès que tota la informació recollida es troba en el mateix volum, per indicar les cites només posarem el número de la pàgina on es troba. Si, en cas contrari, extraïem la informació d'un altre lloc, posarem la cita corresponent.

Dia 4 d'agost començà la missió de Baltasar Samper i acabà dia el 30 de setembre de 1924. En aquest cas l'acompanyà Miquel Ferrà, llicenciat en Filosofia i Lletres i Andreu Ferrer, el mestre d'Artà, que substitueix, quan pot deixar la feina, a Ferrà quan aquest ha d'anar a Ciutat perquè té el pare molt malalt.

La missió començà a Palma on reuniren adreces de persones de diversos pobles que els podrien ajudar, a més Samper se n'encarregà de trobar un aparell fonogràfic per a poder gravar les melodies. Finalment, quan trobaren l'aparell no els funcionà així com tocava, de manera que feren la missió sense el fonograma. De la Ciutat de Mallorca anaren cap a Artà, on es reuniren amb el mestre, i cap a Capdepera. Després d'uns dies plens d'anècdotes a aquestes localitats parteixen cap a Sant Joan i Vilafranca. L'etapa següent fou la de Maria de la Salut, Santa Margalida i Ariany, d'on sortiren ben contents i es dirigiren cap a Caimari, feren una ruta per les possessions de la muntanya de Lluc a Sóller sense gaire èxit i acabaren a Fornalutx. En aquest punt Ferrà tornà cap a Palma preocupat per l'estat de salut del seu pare, de manera que Andreu Ferrer tornà per a ajudar Samper en la següent ruta que cobria els pobles de sa Pobla, Pollença, Port de Pollença i Alcúdia.

Font del Gall. Pollença [Fotografia: G. Bestard]

Arribaren a Pollença amb l'expectativa de trobar un poble amb molta tradició, tanta que Samper escriu a la memòria «Pollença, el poble de Mallorca de més tradició, és la Meca dels folkloristes de l'illa» (pàg.319).

La visita a Pollença començà al convent de monges – a la memòria no ens diu quin convent era, però, tenint en compte que la primera cantaire que apareix és monja de caritat del Sant Jordi, suposem que es refereix a aquest convent – atès que aquestes tenien un col·legi i, per tant, molta relació amb tot el poble. De fet, foren elles mateixes les encarregades d'anar a diverses cases per a anunciar l'arribada i els propòsits dels nous. Allà mateix, però, una religiosa que no volgué donar nom els cantà dues tonades. També conegueren Antònia Bibiloni de Cal Bon Jesús qui, més tard, juntament amb la seva germana, els cantaren unes quantes cançons.

La següent informant és madò Joanaina Mayol Salas, de 65 anys. Samper ens comunica a la seva memòria que aquesta dona sabia de lletra i que era poetessa, un fet molt interessant tenint en compte de l'època que es tracta. Mayol, a part de cantar les cançons amb molta cura, també recita les seves composicions de les quals n'annotaren una. La filla de Mayol, Tonina Salas també era present en aquesta sessió tot i que Samper no anota res referent a ella.

Tot seguit anaren a cercar madò Francisca Seguí, de malnom *Ferrera*, a qui hagueren d'esperar; la majoria de la gent del poble treballava a fora vila, sobretot als figuerals, i era difícil trobar la gent a casa. Madò Ferrera era la padrina de Bet Maria March, una al·lota de 17 anys que estava llogada de minyona a Son Roca, amb la qual Samper ja havia coincidit, com ens comenta unes pàgines abans (pàg. 314). Madò Francisca no s'animà a cantar fins que li digueren que la seva néta ja els havia recitat unes quantes cançons, i tot i que les cançons que els cantà foren ben interessants, no n'hi hagué cap que fos una tonada. Mentre durava la sessió, sentiren com una al·lota cantava una tonada, per tant Ferrer quedà amb Ferrera i Samper anà a cercar a Francisca Humbert, de malnom *Parisa*⁸ [*sic.*] de 24 anys. En veure Samper, la jove deixà de cantar. Al final Samper aconseguí convèncer-la, de tal manera, que era hora de sopar i ella encara cantava i hagueren de concertar una altra entrevista que es realitzà l'horabaixa del dia següent. De fet encara hi hagué una tercera entrevista a la qual també s'hi sumaren Joanaina Mayol i Tonina Salas, ja anomenades anteriorment.

Entremig d'aquestes profitoses entrevistes Samper va a veure Toni Rotger de 29 anys, qui sonava el flabiol i les xeremies. Entre les tonades que toca n'hi hagué una que cridà l'atenció al missioner; *L'Alborada*, una peça musical de Nicolau Castro que, en el 1924, ja tenia uns 45 o 50 anys i que ja era famosa a la vila, atès que la banda de música de Pollença la tocava una vegada a l'any, dia 2 d'agost, més conegut com a dia de La Patrona o dels *Moros i Cristians*. Avui en dia encara es continua tocant *l'Alborada* dia 2 d'agost.

Un altre tema que tracta Samper a les memòries són els balls que hi ha a Pollença. La música d'aquests balls és executada amb violins i guitarres i guitarró. Guillem Bestard, és qui se n'encarrega d'ajudar a Samper a transcriure la música de *Les Porgueres*, *l'Hirrosa*, *els cavallets i les àguiles*. Tot i que Samper ens diu que "els documents reunits aquest dia són dels més remarcables del nostre aplec" es trobaren amb la mala notícia que havia decaigut l'interès per aquests balls.

⁸ Atès que de cognom és París, ens suposem que de malnom és *Parissa* i no *Parisa*. Per tant a partir d'ara ens referirem a ella com a *Parissa*.

Després de passar sis dies a Pollença arribaren fins al Port de Pollença, Eu Moll. Allà els enviaren a unes al·lotes que tenien fama de cantadores però que no els proporcionaren el que cercaven. Tot i això, trobaren la família de Lluís Capllonch i les seves filles cantaren una sèrie de cançons.

L'última anècdota que conta Samper és la del "complot", com diu ell, que li muntaren Anglada-Camarassa amb Lluís Capllonch, els quals comprometeren Samper a fer un recital de piano amb les melodies recollides. L'auditori quedà sorprès perquè no esperaven trobar tal tresor al poble.

A primera hora de la marinada del dia següent, partiren cap a Alcúdia amb una barca de pescador, car el camí era molt més curt.

Andreu Ferrer i Miquel Ferrà, qui tenia el pare molt greu, deixen la missió, de manera que Samper la continua sol. Decideix fer els pobles que li vénen de passada. Es veu que el pas per Binissalem revifà les cançons tradicionals, com fa saber Ramon Morey a una carta que envia a Samper a Barcelona. Després de l'estada a Binissalem, Llorenç Duran s'incorporà al costat de Samper per a continuar pels pobles dels voltants de Binissalem: Biniagual, Sencelles, Biniali, Consell i finalment a Inca. Els darrers dies de la missió Samper els passà a Valldemossa acompanyat del seu germà; Mossèn Julià.

Llavors, descobriren que la cançó era ben viva. És més, aquesta es presenta en dos formats: les tonades de treball que són les que acompanyen tots els treballs agrícoles i el grup de cançons que comprenen totes les varietats de la forma popular com poden ser els romanços o les religioses entre d'altres. Les que tenen més rellevància són les primeres donades les seves infinites variants i el caràcter propi que tenen, aquestes tonades són tan importants, que fins i tot formen part de la tècnica de la mateixa feina, i estan tan integrades en els cantadors que, molts, no saben cantar la tonada si no fan els moviments que requereix la feina. Tot i aquestes bones perspectives Samper confessa que el repertori no és extens.

La segona missió fou durant l'estiu de 1932. Sabem que és la setena i última missió que participà Samper però, com ens diu Massot i Muntaner a *Semblances i comentaris* «sigui com sigui, no ens ha arribat la memòria de l'anada a Mallorca que havia de redactar Ramon Morey» (Massot 1999:315). A les *Memòries de missions de recerca* volum VI al peu de pàgina número 22 de la pàgina 53 diu que no solament no arribà la memòria sinó que tampoc cap tipus d'informació sobre la missió, és a dir, la majoria de les lletres i dades sobre els cantaires mai arribaren a l'oficina del Cançoner. Sí, però que resten algunes cançons mecanografiades i sabem que els missioners passaren per: Santa Maria, Consell, Llubí, Muro, Selva, Mancor de la Vall, Moscarí, Caimari, Campanet, Sóller, Deià, Sant Llorenç des Cardassar, Son Servera,

Felanitx i Pollença que fou l'últim poble que visitaren dia 24 i 25 de setembre. Els documents que ens han arribat corresponents a Pollença són els que van del 809 al 832. Com podeu veure a l'annex que va del número CXCI al CCXV a dalt del full posa *fonograma* escrit a mà. Per tant podem suposar que els únics documents de la missió que arribaren són els que foren gravats.

5. SITUACIÓ A POLLENÇA

Pont Romà. Pollença [Fotografia: G. Bestard]

Per a poder entendre en el moment en què es trobava el poble i com hi vivia la gent, cal emmarcar-lo dins el seu context social, polític i econòmic. Per tant, per sintetitzar-ho ens hem emprat la informació que apareix a la *Gran Enciclopèdia de Mallorca*

Pel que fa a la situació política, durant la dictadura de

Primo de Rivera (1923 – 1930) el batle de Pollença fou Joan Vives Rotger (1924 – 1930). En el transcurs del seu govern s'obrí la plaça de la Llibertat – actualment Plaça Major – i s'instal·là l'enllumenat públic al Port de Pollença. Així com a les eleccions municipals de 1931 les forces de dreta i esquerra estaven més o manco equilibrades (6 regidors liberals, 6 conservadors i 4 regionalistes) a les eleccions de 1933 hi ha una clara avantatge del centredreta amb el 83% dels vots.

En referència a l'economia cal destacar que Pollença a finals del segle XIX l'agricultura de subsistència es transformà en agricultura comercial. Aquest canvi provocà l'aparició d'entitats d'estalvi, així, en el 1884 es creà la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de Pollença Colonya, la quan encara funciona avui en dia. En el 1893 també es fundà el Banc Agrícola i Caixa d'estalvis i Mont de Pietat de Pollença, per la forta influència que tenia Guillem Cifre de Colonya a la localitat. Els més conservadors volien crear un contrapès, així doncs uns quants senyors adinerats crearen una junta protectora amb un capital inicial molt elevat. La seva intenció era crear un banc hipotecari. El que ens interessa destacar d'aquest banc és que és l'única entitat financera de l'època que incorpora personal professional, de fet el gerent és el

senyor Lluís Capllonch de la Fuente, del qui ja hem parlat amb anterioritat atès que és amic de Samper i es troben al Port de Pollença per a completar la missió al municipi de Pollença. A més les filles del gerent canten unes quantes cançons les quals transcriurem i classificarem.

En el 1887 Pollença tenia uns 9.000 habitants, però a partir d'aquesta data el municipi pateix un lleuger retrocés per culpa de la massiva emigració cap a Amèrica, deixant el municipi amb 8.092 habitants a la tercera dècada del segle XX. Aquest èxode es veurà reflectit a l'economia. Tot aquest despoblament massiu coincideix amb l'arribada del turisme i, tot i que l'agricultura continua sent l'activitat principal, es començarà a notar una transformació econòmica.

La indústria també tenia un paper destacable, atès que a principis del segle XX, Pollença comptava amb una fàbrica de lona per a veles i sabates, una de begudes carbòniques, una d'embotits i una fàbrica de catifes. En el 1945, Martí Vicenç fundà Galeries Vicenç on, seguint amb la tradició familiar, s'hi fabricava roba de llengües.

Pel que fa al comerç, en el 1928 hi havia 25 botigues de queviures, 16 fusteries, 12 ferreries, 5 espartenyeries i 4 fondes. A més a més, el turisme provocà l'obertura del Cosmopolita (actual Juma) i Cal Lloro.

Tot i la important emigració cap a Amèrica, de la qual ja hem parlat abans, en el 1925 ens trobem amb 8.308 habitants i en el 1930 amb 8.771, de manera que veiem com torna a augmentar la població. En el 1925 els habitants menors de 15 anys representen el 27% i els majors de 65 el 9,3%, que, en contraposició amb el principi de segle veiem que disminueix la població jove.

Referent a la distribució dels habitants, a principi del segle, ens trobem amb dos nuclis de població: la vila en procés de creixement, la zona urbana més habitada fou el Camp d'en Campos i el Moll que era habitat principalment per pescadors, tot i que també estava habitat per a pollencins i gent d'altres llocs que hi estiuejaven. El Moll fou la zona que més evolucionà durant els primers 40 anys del segle XX demogràficament, econòmica i cultural. A partir de 1930 també ens trobem amb més gent que va a viure a fora vila, 530 en contraposició amb el 1917 que tan sols hi havia 216 persones que hi vivien.

Quant a l'educació Guillem Cifre de Colonya fundà la Institució d'Ensenyament de Pollença en el 1879. Més endavant canvià d'ubicació i es convertí en la Institució Lliure d'Ensenyament de Pollença la qual tingué una forta incidència social i política dins el poble pel seu caràcter laic i progressista. Aquesta institució es clausurà en el 1936 a causa de la Guerra Civil. En el 1921 les germanes missioneres del Sagrat Cor fundaren una comunitat i iniciaren la seva tasca educativa a l'antiga casa de Guillem Cifre de Colonya situada en el carrer

Mallorca. Finalment en el 1932 s'unifiquen les dues escoles públiques de nins i les dues de nines i sorgiren l'escola graduada nacional pels nins que se situà a Monti-Sion i la de les nines al convent de Sant Domingo.

Per tant com podem veure ens trobem amb un poble que està en plena època de canvis. En primer lloc destacar l'arribada del turisme, però també cal posar en relleu que tota aquesta gent que abandona el poble per anar a viure a fora vila o que l'economia familiar permeti a uns quants tenir una casa d'estiueig. Ens interessa principalment la fundació de Galeries Vicens – avui dia Teixits Vicens – atès que, com veure, dues antecedents de Martí Vicens cantaren pel cançoner.

6. ELS INFORMANTS

Una part essencial de la missió són els informants que proporcionares les cançons als missioners, de fet, sense ells, l'OCPC no hagués estat possible. El fet de ser persones anònimes, les que cantaren aquestes cançons, fa que no se'ls recordi al llarg del temps. Aquesta secció va dedicada a ells, a descobrir qui eren i a què es dedicaven. Aquest punt es dividirà en tres apartats, dos dels quals correspondran a les missions que es dugueren a terme a Pollença i un tercer on analitzarem la informació recollida.

Per a fer aquest apartat primer de tot vam acudir a Juan Manuel Torres qui s'encarrega de l'arxiu parroquial i del cens perquè ens ajudés a trobar informació dels informants que participaren en les dues missions de recerca. Un cop trobada la informació necessària ens posàrem en contacte amb alguns dels familiars dels cantaires però no trobàrem informació nova.

6.1. PRIMERA MISSIÓ A POLLENÇA, 1924

Durant la missió de 1924 els cantaires foren:

Margalida Bestard

Sor Margalida Bestard i Pons, tenia 32 anys i era natural de Binissalem era monja de la caritat de Sant Jordi. Les cançons que cantà foren:

- Tonada de veremar [carpeta C-24 doc. 179]
- Tonada de Trascolar [carpeta C-24 doc. 180]
- Cançó de Ximbomba o darrers dies [carpeta C-24 doc. 181]

Antònia Bibiloni i Vicens

Va néixer dia 14 d'octubre de 1903. Quan cantà les cançons tenia 20 anys. Era de la família de Can Bonjesús. Antònia era costurera i vivia amb la seva família al carrer Miquel Costa i Llobera número 23. El seu pare, Joan Bibiloni i Vallori era teixidor, no sabem l'ofici de la seva mare, Magdalena Vicens Llobera, però sabem que era natural de Sóller. Antònia Bibiloni Vicens es casà amb Bernat Cifre i Campomar dia 7 de maig de 1931.

La família dels *Bonjesús* és una família molt coneguda a Pollença, entre altres qüestions perquè actualment dirigeixen la fàbrica familiar de teixits Vicens on encara fan tela de llengües de manera tradicional. El fet que Joan Bibiloni fos teixidor i Antònia fos costurera ja ens mostra com la tradició familiar ve d'enfora.

Antònia cantà les següents cançons:

- Cançó dels darrers dies (Carnaval) [carpeta C-24 doc. 181]
- A la vorera de la mar [carpeta C-24 doc. 182]
- El rei n'ha fetes fer crides [carpeta C-24 doc. 183]
- Quan jo n'era petitet [carpeta C-24 doc. 184]
- Perquè són les verges [carpeta C-24 doc. 185]
- Un pobre pagès [carpeta C-24 doc. 186]
- La Baranguera [carpeta C-24 doc. 187]

Catalina Bibiloni i Vicens

Va néixer dia 23 de gener de 1896, per tant cantà les cançons quan en tenia 28. Era la germana major d'Antònia. Es va casar amb José Aguiló Forteza que era tallador dia 23 de febrer de 1922. Les cançons que va cantar són:

- A Mallorca hi ha una dama [carpeta C-24 doc. 188]
- En Miquel [carpeta C-24 doc. 189]
- Na Cecília [carpeta C-24 doc. 190]
- Un gall he perdut [carpeta C-24 doc. 191]
- La Samaritana [carpeta C-24 doc. 192]

Joana Aina Mayol i Salas

De malnom era *Salas*. Va néixer l'any 1869, quan cantà les cançons tenia 65 anys. De petita vivia a la placeta de l'Almoïna, el seu pare, Miquel Mayol Amengual, era comerciant, i per tant, tenia un cert estatus. La seva mare era Magdalena Salas Cànaves. En el 1924 ja era

vídua de Toni Salas Salas que era fuster amb qui tingué 3 fills: Antònia, Joan i Josep. En el 1903 tota la família vivia a la Plaça Mercat número 7.

Samper, a la memòria ens conta que aquesta dona estava alfabetitzada i era poetessa, creiem que no deixa de ser un fet curiós per l'època en què ens trobem i més tenint en compte que ja era d'una edat avançada. Segurament que el seu pare fos comerciant hi té molt a veure, perquè significa que la seva economia familiar els permetia escolaritzar els seus fills.

Samper ens fa saber al peu de pàgina del primer document que sap moltes cançons però que confon la tonada. Canta les següents cançons:

- Ramona [carpeta C-24 doc. 193]
- A França hi ha una dama [carpeta C-24 doc. 194]
- Joc dels sequers [carpeta C-24 doc. 195]
- Què véns amb mi [carpeta C-24 doc. 196]
- S'altre vespre [carpeta C-24 doc. 197]
- Sa mare alaba [carpeta C-24 doc. 198]
- Copeo a sa lluna [carpeta C-24 doc. 199]
- Madò Catalina [carpeta C-24 doc. 200]
- A la ciutat de Nàpols [carpeta C-24 doc. 201]
- A càsara [carpeta C-24 doc. 202]
- El mestre [carpeta C-24 doc. 223]
- Les noies qui porten rest [carpeta C-24 doc. 224]
- Don Francisco [carpeta C-24 notes 234]

Joana Aina Mayol i Salas

Francisca Humbert i París

De malnom *Parissa*. En aquesta ocasió Samper no ens posa l'edat que té la cantaire, però hem pogut saber que va néixer dia 14 d'octubre de 1903, per tant va cantar les cançons quan tenia 20 anys. També sabem que vivia al carrer Canonge Llobera número 19 i que estava casada amb Antoni Frontera i Rebassa de 25 anys, es casaren dia 31 de maig del 1924. Antoni era sabater i ella es dedicava a les feines de la llar. Les cançons que cantà foren:

- La vella [carpeta C-24 doc. 203]
- El comte de Raixa [carpeta C-24 doc. 204]
- El rei n'ha fetes fer crides [carpeta C-24 doc. 205]
- Carabassa m'han donada [carpeta C-24 doc. 214]
- En el balcón del palacio [carpeta C-24 doc. 215]
- Jo me'n vaig a la caça [carpeta C-24 doc. 216]

- De catorze a quinze mesos [carpeta C-24 doc. 217]
- Un ciutadà i una ciutadana [carpeta C-24 doc. 218]
- Madò Catalina [carpeta C-24 doc. 218 bis]
- Tonada de collir figues [carpeta C-24 doc. 219]
- Anirem a Montserrat [carpeta C-24 doc. 220]
- Quines idees més loques [carpeta C-24 doc. 221]
- Diumenge vespre, amor mia [carpeta C-24 doc. 225]
- A Santanyí vaig partir [carpeta C-24 doc. 226]
- Un vespre de ball de màscara [carpeta C-24 doc. 227]
- Una matinada fresca [carpeta C-24 doc. 228]
- Mi padre tenía un huerto [carpeta C-24 doc. 229]
- Dolores tenia un novio [carpeta C-24 doc. 230]
- Totes les fabricantess [carpeta C-24 doc. 231]

Francisca Humbert i París

Antoni Rotger i Sureda

Sobre Toni Rotger tampoc hem pogut trobar informació, les úniques coses que sabem són les que quedaren plasmades a la memòria que escriví Samper. Per tant sabem que visqué a can Llompart, era una finca situada entre Sa Pobla i Pollença. També sabem que era flabioler i que es feia ell mateix els seus propis flabiols amb canyes. Samper ens diu que era pastor i conrador i que, tot i no tenir formació musical és molt intuïtiu i que «el seu virtuosisme en la tècnica de l'instrument és admirable, car amb el buf gradua l'afinació de cada nota, guiat per una oïda de sorprenent finor».⁹

Toni Rotger sonà les següents tonades:

- Tocada de flauta [carpeta C-24 doc. 206]
- Tocada de flauta – Alborada [carpeta C-24 doc. 207]
- Tocada de flauta [carpeta C-24 doc. 208]
- Tocada de flauta [carpeta C-24 doc. 209]
- Tocada de xeremies [carpeta C-24 doc. 210]
- Jota (xeremies) [carpeta C-24 doc. 211]
- Jota antiga (xeremies) [carpeta C-24 doc. 212]
- Jota (xeremies) [carpeta C-24 doc. 213]

Antoni Rotger i Sureda

⁹ Vegeu annex LXXIII.

Sereno

Tampoc no hem pogut esbrinar qui era el sereno de Pollença en aquella època. Sabem pel llibre *Semblances i comentaris* de Massot i Muntaner que, un cop Samper ja era dins ell lit, va sentir cantar el sereno del poble i va apuntar la melodia. Per tant, només tenim el cant del sereno que també es troba a la carpeta C-24 en el document número 222.

Antonina Bover

No hem pogut trobar gens d'informació sobre aquesta al·lota. Només sabem que quan cantà les cançons tenia 44 anys. Les cançons que cantà foren:

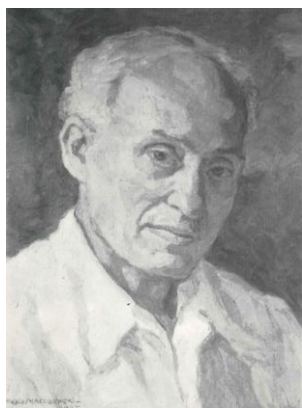
- El comte d'Aixa [carpeta C-24 doc. 232]
- El rei n'ha fetes fer crides [carpeta C-24 233]

Antonina Salas i Mayol

Era la filla de Joana Aina Mayol, de malnom també era *Salas* i va néixer dia 15 de desembre de 1888. Vivia a la Plaça Alfons XIII que és l'actual Plaça Major. També sabem que era brodadora i que cobrava 2 sous diaris i que en el 1925 era fadrina. Les cançons que va cantar són:

- Bona nit esposa meva / Don Francisco [carpeta C-24 doc. 234]
- A França hi ha una dama [carpeta C-24 doc. 235]
- La mare de Déu cosia [carpeta C-24 doc. 236]
- El rei n'ha fetes fer crides [carpeta C-24 doc. 237]
- La pastora [carpeta C-24 doc. 238]

Guillem Bestard i Cànaves

Guillem Bestard i Cànaves
[Oli d'Alexis Macedonski]

Va néixer dia 24 de setembre de 1881, era el fotògraf de Pollença. És un dels homes més destacats de Pollença per les seves fotografies, les quals crearen escola. Bestard aconseguí les Medalles d'Or i d'Argent a les exposicions de París, Brussel·les i Barcelona. El seu caràcter liberal ajudà que tingué amics per tot arreu i estava rodejat d'intel·lectuals com Ramon Picó i Campamar. Era un enamorat de l'art i mostrava molta passió en tot allò que feia. Acollí a tots aquells artistes que passaren i pintaren Pollença com Santiago Russiñol, Amglada-Camarassa o

Tito Cittadini. Bestard lluità contra la usura al costat de Guillem Cifre de Colonya. Quan tenia 43 anys va inaugurar la seva primera exposició de pintura al Club Pollença. Vivia en el carrer de Costa i Llobera número 2. En el 1925 ja era vidu. El seu pare era taverner i Guillem tenia una fonda. Es casà amb Margalida Comas i Comas a Vallbona a la parròquia de Santa Madrona, en segones núpries dia 26 de març de 1931. Del primer matrimoni sabem que té un fill, Josep Bestard i Mayol que, en el 1925 tenia 18 anys i també era fotògraf. Bestard també era músic i, com a mínim tocava el piano i el violí. Morí el mes de març de 1969 a 88 anys. Les cançons que va fer sonar i que cantà foren:

Ramon Picó i Campamar
[Fotografia: G. Bestard]

- Les porgueres (festa de la Patrona – Pollença) [carpeta C-24 doc. 239]
- Cançó dels presos alliberats [carpeta C-24 doc. 239]
- L'hirmosa [carpeta C-24 doc. 239a]
- Puig Patrona – Goig a la Mare de Déu dels Àngels [carpeta C-24 doc. 239b]
- Les Àguiles (festa del Corpus – Pollença – Processó) [carpeta C-24 doc. 240]
- Fandango [carpeta C-24 doc. 240a]
- Variant del fandango [carpeta C-24 doc. 240a]
- Els cavallets (festa de Sant Sebastià – Pollença – Processó) [carpeta C-24 doc. 241]
- Els cavallets [carpeta C-24 doc. 241a]

Pere Vila

De ca n'Aixartell, en el 1924 tenia 30 anys i era espardenyer, no sabem quan va néixer. En el 1925 vivia en el carrer de la Portella número 30 (actual Adan Diehl). Era fadrí i vivia amb sa mare, Joana Aixartell Rotger de 59 anys. Cantà:

- Jardiner, jardiner [carpeta C-24 doc. 242]
- Tonada de la Tafona [carpeta C-24 doc. 243]

Esperança Capllonch

No sabem res d'aquesta al·lota, de fet Samper només ens indica que tenia 20 anys però no apareix com a filla de Lluís Capllonch de la Fuente al cens del poble. L'única cosa que sabem és que és del Port de Pollença. Cantà la següent cançó:

- Pes corral no hi puc pujar [carpeta C-24 doc. 244]

Margalida Balaguer

Tampoc no hem trobat informació d'aquesta al·lota, Samper recull la cançó que canta al Port de Pollença i ens diu que Balaguer és d'Inca. La cançó que canta és:

- Ara és hora coret meu [carpeta C-24 doc. 245]

Diu que l'aprenqué fa uns 18 anys a Mal Pas d'Alcúdia d'una família de Sa Pobla.

Dorotea Capllonch i Cerdà¹⁰

Va néixer dia 20 de setembre de 1905, tenia 18 anys. Vivia a la plaça de la llibertat número 2 (actual Plaça Major). Era filla de Lluís Capllonch de la Fuente, director del Banc Agrícola de Pollença. Cantà les següents cançons:

- Pastoret d'on véns? [carpeta C-24 doc. 246]
- En el pou del guilandà [carpeta C-24 doc. 247]
- Marineret de l'amor [carpeta C-24 doc. 249]

Filles i neboda de Lluís Capllonch

Catalina Capllonch i Cerdà

Tot i que figura com a filla de Lluís Capllonch de la Fuente tampoc hem trobat res sobre ella, només sabem que tenia 9 anys en el moment de la missió de Samper. Suposam que vivia a la casa familiar, és a dir a la plaça de la llibertat número 2. Va cantar:

- En el pou del guilandà [carpeta C-24 doc. 247]
- Ai Pepet si vas a França [carpeta C-24 doc. 248]
- Marineret de l'amor [carpeta C-24 doc. 249]

Rosa, Magdalena, Lluïsa i Joana Capllonch i Cerdà

De Rosa només sabem que tenia uns 21 anys més o manco en el 1924 i que era fadrina. Magdalena va néixer dia 12 de març de 1908 i es va casar a Inca dia 20 de maig del 1939 amb Toni Rotger Nadal. Lluïsa nasqué dia 24 de maig de 1909 i Joana dia 8 d'agost de 1911. Es va casar amb José Balle i Pons dia 26 de juliol i en segones núpcies dia 11 d'octubre amb Jordi

¹⁰ Samper quan fa la relació de cantaires posa que les filles de Don Lluís Capllonch de la Fuente de segon cognom són Nadal. Samper s'equivocà i el cognom correcte és Cerdà. Vegeu «Memòria de la missió de recerca de cançons populars i músiques populars» dins *Obra del cançoner popular de Catalunya, Materials III*. pàg. 342.

Serra i Cerdà. Aquestes quatre germanes cantaren juntament amb Dora i Catalina les següents cançons:

- En el pou del guilandà [carpeta C-24 doc. 247]
- Marineret de l'amor [carpeta C-24 doc. 249]

6.2. SEGONA MISSIÓ A POLLENÇA, 1932

La segona missió que passà per Pollença, com ja hem apuntat abans, fou en el 1932 i, tot i no tenir la memòria se n'han guardat uns quants documents. Els informants que cantaren en aquesta missió foren:

Miquel Mayol i Seguí

Va néixer dia 20 de març de 1891. Tenia 41 anys quan cantà les cançons per a la missió. Era l'amo de Can Vela Prim que està per la zona de Cuixac. Era pagès i es casà amb Magdalena Vicens Vendrell amb la qual té quatre filles, Antònia, Catalina, Magdalena i Maria. Els seus pares eren Joan Mayol Pagès i Antònia Seguí. La padrina materna provenia de Calvià.

Cantà les següents cançons:

- Batre [carpeta C-218 doc. 809]
- Llaurar [carpeta C-218 doc. 813]
- Exsecallar [carpeta C-218 doc. 819]
- Cançó de collir figues [carpeta C-218 doc. 823]
- Cançó de segar [carpeta C-218 doc. 827]

Bartomeu March i Vila

Va néixer dia 28 de maig de 1903. De malnom era de *Can puig*. Era pagès i vivia a la finca que li donava el malnom. Sabem que en el 1932 era fadrí. March Vila cantà les següents cançons:

- Cançó de Tafona [carpeta C-218 doc. 810]
- Llaurar [carpeta C-218 doc. 814]
- Llaurar [carpeta C-218 doc. 815]
- Tondre [carpeta C-218 doc. 816]
- Cançó de collir figues [carpeta C-218 doc. 822]
- Cançó de segar [carpeta C-218 doc. 826]

Guillem Villalonga i Cerdà

Va néixer dia 4 de desembre de 1891. En el 1932 tenia 41 anys i de malnom era *Queu*. Era jornaler i vivia en el carrer Guillem Cifre, 28. Estava casat amb Margalida Cañellas Reines. Es casaren dia 24 de febrer de 1916 i tenien tres fills: Guillem, Gabriel i Catalina. El padrí patern de Guillem era natural de Lloseta i la padrina de Sóller.

Va cantar:

- Cançó de Tofona [carpeta C-218 doc. 811]

Joan Cladera i Bennassar

Va néixer dia 24 d'octubre de 1879. De malnom era *Anguiler*. Era jornaler i vivia al carrer de l'horta número 55. Estava casat amb Maria Gamundí i tenien sis fills en Joan i Antoni, que eren bessons i els fills més grans, en Pere, en Miquel, en Francesc i finalment en Jaume que era el més petit.

Joan cantà les següents cançons:

- Batre [carpeta C-218 doc. 812]
- Sense títol [carpeta C-218 doc. 824]

Jaume Cortès i Xifre

Va néixer dia 26 de desembre de 1913 en el carrer Bona Vista número 12. Era *Llarg* de malnom. Son pare era sabater. Sabem que era republicà i que durant la Guerra Civil restà a la presó de Maó. En el 1939 era fadrí i vivia al carrer Salut número 8. Cantà les següents cançons:

- Tondre – munyir [carpeta C-218 doc. 817]
- Cançó de collir figues [carpeta C-218 doc. 821]
- Cançó de segar [carpeta C-218 doc. 825]
- Ximbomba [carpeta C-218 doc. 828]
- Ximbomba [carpeta C-218 doc. 828 (bis)]

Gabriel Simonet i Riusec

No hem trobat res d'aquest jove, l'única cosa que sabem és que quan cantà les cançons tenia 19 anys i que era *Malalt* de malnom. Les cançons que cantà foren:

- Cançó d'Exsecallar [carpeta C-218 doc. 818]
- Ximbomba [carpeta C-218 doc. 829]
- Ximbomba [carpeta C-218 doc. 829 (bis)]

Margalida Aloi i Solivellas

Va néixer dia 22 d'abril de 1901. De malnom era *Paiaia*. Vivia en el carrer pageses número 11 i es dedicava a les seves labors. Estava casada amb Miquel Marquet Perelló que de malnom era *Capseta*. El seu marit era jornaler i va desaparèixer durant la guerra. El matrimoni tenia quatre fills: Miquel, Josep, Antoni i Gabriel. Margalida cantà la cançó:

- Vou-veri-vou [carpeta C-218 doc. 830]

Francisca Aloi i Solivellas

Va néixer dia 26 d'abril de 1899. Era la germana de Margalida, per tant, també era *Paiaia* de malnom. Vivia al carrer Cifre número 24 i estava casada amb Rafael Palou Vicens, de malnom *Gall*, era jornaler i junts tingueres cinc fills: la més gran era Francisca, després venia en Rafael, en Josep, na Magdalena i n'Antoni. Cantà una cançó amb el mateix títol que la seva germana tot i que la lletra només coincideix en la tornada:

- Vou.veri-vou [carpeta C-218 doc. 831]

Margalida Vicents i Vives

Va néixer dia 24 d'abril de 1877. Viva a la Font de Vàritx i en el 1939 era vídua d'Andreu Palou Bota. Tenien set fills: Magdalena que nasqué dia 27 de novembre de 1898, n'Andreu, en Josep, na Margalida, en Joan que era pagès i l'amo de la Font de Vàritx, en Bartomeu i na Rosa. Cantà la cançó:

- Vou.veri-vou [carpeta C-218 doc. 832]

6.3. ANÀLISI DE LA INFORMACIÓ RECOLLIDA.

Volem destacar la diferència que hi ha entre les dues missions. La primera, que és més extensa que la segona hi participen principalment dones, però en canvi, els documents que ens han arribat de la segona missió hi ha més homes i només apareixen tres dones les quals canten tres variants d'una mateixa cançó.

Tot i així hem pogut notar que hi participen més dones que homes, com podem veure a la FIGURA 1. També hem notat que els homes canten cançons curtes, és a dir, gloses i les dones canten, majoritàriament, cançons més llargues. El tipus de cançons que més cantaren les dones foren els romanços, seguit de les glosades i, finalment les codolades. També cantaren cançons curtes, però en menor quantitat.

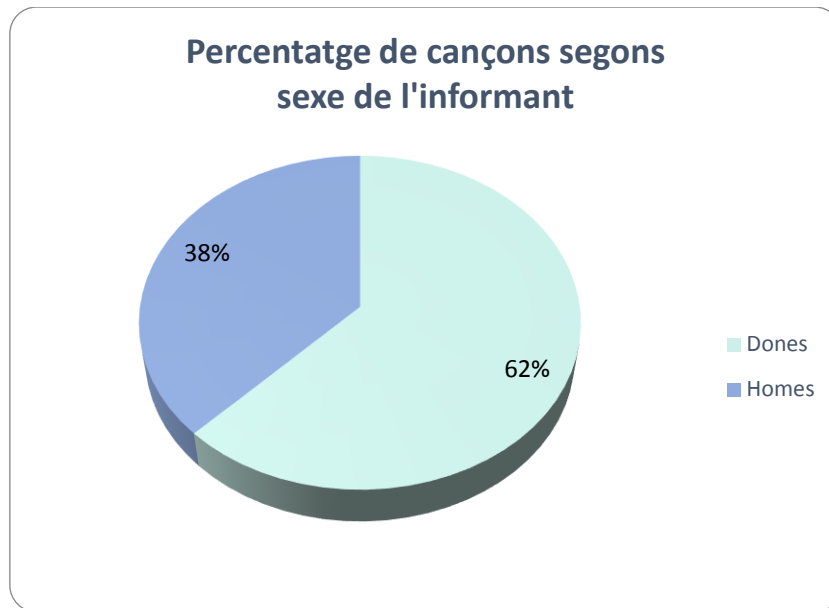

Figura 1

Com podem veure, els homes canten majoritàriament cançons relacionades amb les feines del camp. De fet, la majoria dels informants són pagesos. En canvi, les dones es dediquen a les feines de la llar, fet que influeix en el tipus de cançons que canten.

Si mirem la FIGURA 2, podem veure com la majoria dels informants no tenen més de 20 anys i que, el segon estadi està entre les persones majors de 51 anys. Per tant observem com els qui canten més cançons són els més joves i els més grans.

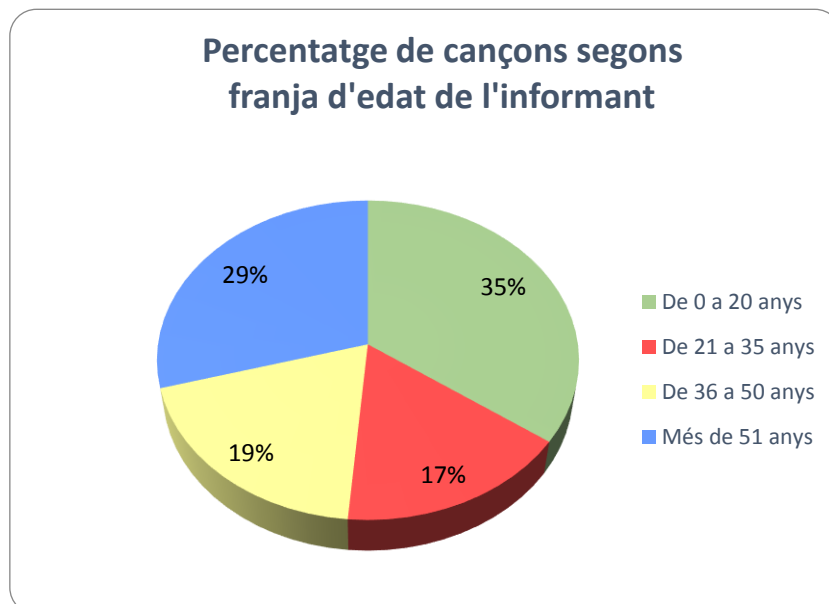

Figura 2

També hem notat com la participació que hi hagué a Pollença fou molt més gran que la del Moll que només participà la família Capllonch. Per altra banda, segurament, també és la família amb més poder adquisitiu atès que Lluís Capllonch era gerent de banc.

Amb la FIGURA 3 volem que es vegi amb un simple cop de vista l'aportació de cada cantaire al Cançoner.

Any	Informant	Col·lector	Ítem folklòrics							
			Gloses	Glosades	Codolades	Romanços	Melodies	Costumari	Goig	
1924	Margalida Bestard	Andreu Ferrer i Blataras Samper	3							
	Antònia Bibiloni i Vicens		5			2				
	Catalina Bibiloni i Vicens			3		2				
	Joana Aina Mayol i Salas		3	4	2	4				
	Francisca Humbert i Paris		3	9		7				
	Antoni Rotger i Sureda						8			
	Sereno		1							
	Antonia Bover					2				
	Antonia Salas i Mayol					5				
	Guillem Bestard i Cànaves			1			7	3	1	
	Pere Vila		1			1				
	Esperança Capllonch		1							
	Margalida Balaguer		1							
	Dorotea Capllonch i Cerdà		1	2						
	Catalina Capllonch i Cerdà			2		1				
Rosa, Magdalena, Lluïsa i Joana Capllonch i Cerdà		2								
1932	Miquel Mayol i Seguí	Baltasar Samper i Ramon Morey	5							
	Bartomeu March i Vila		6							
	Guillem Villalonga i Cerdà		1							
	Joan Cladera i Bennassar		2							
	Jaume Cortès i Xifre		5							
	Gabriel Simonet i Riusec		3							
	Margalida Aloi i Solivellas		1							
	Francisca Aloi i Solivellas		1							
	Margalida Vicents i Vives		1							

Figura 3

7. TRANSCRIPCIÓ I CLASSIFICACIÓ

Per fer la classificació de les cançons ens basarem en la classificació que emprà Francesc de Borja Moll en el *Cançoner popular de Mallorca*. És a dir, farem una distinció entre cançons curtes i cançons llargues, tot i que, com ens diu el mateix Borja Moll «la classificació de les cançons en curtes i llargues és molt simplista, poc concreta i no gens científica» (Moll 1983: IX). Aquest punt es dividirà en quatre subapartats: les cançons curtes, les cançons llargues, el goig i, finalment les anotacions que prengué Samper sobre les festes de Pollença. Pel que fa a la transcripció d'aquest darrer apartat hem optat per seguir en tot moment la normativa ortogràfica vigent.

Quan a les cançons curtes les dividirem segons la temàtica. En canvi, les cançons llargues diferenciarem entre GLOSADA, CODOLADA i ROMANÇ a més de classificar-les segons la temàtica corresponent.

1. Entenem com a glosada aquella «composició versificada, de to popular, que tingui una extensió considerable (posem dotze versos com a mínim)» (Moll 1983: X). La distribució temàtica és la següent:
2. Direm que és una codolada quan trobem una composició on els versos rimen de dos en dos. Les codolades poden ser «de peu trencat», és a dir que alternen un vers llarg amb un vers curt o «noves rimades», en aquest cas no hi ha la diferenciació de versos. Les codolades es caracteritzen, principalment, per ser de caràcter narratiu, encara que no totes compleixen aquesta característica.
3. Finalment considerarem romanç la composició versificada amb versos monorims. Tot i que els romanços acostumen a estar dividits en hemistiquis, hem considerat oportú respectar la forma que emprà Samper en els materials, de manera que ho transcriurem sense aquesta separació. La principal característica a la qual ens atindrem és la procedència de la cançó, per «tenir un origen continental i per estar integrat dins un conjunt de països no sols mediterranis sinó també nòrdics i ultramarins» (Moll 1983: XXX).

També cal explicar que, per les cançons que siguin iguals però canviï alguna paraula farem servir el sistema de variants, però si la cançó, tot i ser la mateixa canvien moltes paraules i mots, posarem les versions diverses variants completes.

Tot i que hi ha dues missions de recerca no ho classificarem tot junt donat que els materials de la missió realitzada en el 1932 són molt escassos, per això hem decidit que

marcarem les cançons recollides d'aquesta missió posant entre claudàtors l'any de recollida devora les cançons.

Pel que fa a la transcripció de les cançons, com ja hem comentat seguirem els criteris del doctor Jaume Guiscafrè.¹¹ En tot moment s'ha respectat els trets dialectals, fonètics i lèxics. Tot i això creiem que val la pena remarcar que:

- En casos de iodització hem respectat la normativa vigent. Per tant hem escrit parell i no *parei.
- En els casos en què hi ha una [v] antihiàtica hem respectat els trets fonètics i, per tant no hem seguit la normativa vigent. És a dir, hem transcrit *coa i no cova.
- Quant a la diftongació inicial de la [o] també respectarem els trets dialectals. Hem transcrit *auvella i no ovella.
- En tot moment hem conservat l'article tal com ho escriví el recol·lector de manera que podrem trobar tant *es* com *eu* i variants. Així com també hem conservat l'article *lo*.
- Tot i haver normalitzat el pronom *ho* hem marcat, sempre i quan el recol·lector també ho marqués la pronúncia de la [ə] en el verb hi ha, és a dir hem transcrit **hei ha*.
- S'han mantingut els arcaïsmes com per exemple *guilandants*.
- Referent als barbarismes en cap cas els hem marcat, sinó que els hem adaptat a la pronúncia catalana.
- Hem marcat en cursiva les paraules o frases en castellà així com també.
- Pel que fa al títol de la cançó hem conservat el que va posar el recol·lector per tant, *la porquerola* aquí sempre apareix com *El Rei n'ha fetes fer crides*.

7.1. LES CANÇONS CURTES

7.1.1. CANÇONS DE BRES

Vou-verí-vou [1932]

El dimecres s'acostuma,
fadrí que té passió,
d'anar a veure l'amor
tant si fa fosca com lluna.

¹¹ Vegeu annex I.

No ninó, no ninó ninó nineta,
una engronsadeta
en es nin petitó
no ninó.

Vou-verí-vou (II) [1932]

Jo me passeig per la lluna
sense fer mal a negú:
al·lotes guapes com tu,
cada passa en trepitj una.

Passau, passau, estimat,
que jo no us aturaré;
en passar pel meu carrer,
com que passeu d'amagat.

No ninó, ninó, ninó
no ninó, ninó, nineta
una engronsadeta
en es petitó,
no ninó.

Vou-verí-vou (III) [1932]

No hi ha vida com Ciutat
ni parroqui com la Seu
ni barco com es correu
ni prenda com l'estimat.
No ninó, ninó nineta,
no ninó li diu sa mare,
no ninó en es seu filló,
no ninó, ninó, ninó.

7.1.2. FEINES I OFICIS

7.1.2.1. Batre

Batre [1932]

En tornar-vos tocar eu braç
o la veta de la coa
pegau-los amb la filosa
ja en faran més eus canyars.

Batre (II) [1932]

Si no fos pes carretó
que va darrere, darrere,
no hi hauria cap somera
que batés un cavaíó.

7.1.2.2. Collir figues

Cançó de collir figues

Jo tot lo dia cull figues
i no n'he menjada cap
perquè són alacantines
i em fan mal de cap.

Cançó de collir figues (II) [1932]

La vostra figueralera
n'és caiguda d'un cimbal
i diu que no s'ha fet mal
perquè no se'n riguin d'ella.

Cançó de collir figues (III) [1932]

Figues roges, cucurelles,
perefigals i aubacors
d'aquestes menjareu vós
d'eu figueral de Sencelles.

Cançó de collir figues (IV) [1932]

A Sóller hi ha una jaia
que només té una dent
i roega l'aigordent
com una vaca la palla.

7.1.2.3. Exsecallar

Cançó d'exsecallar [1932]

Aquest beneit d'hortolà
que dins una col va néixer,
no pogué acabar de créixer
perquè la col s'acopà.

Exsecallar [1932]

Heu conegut eu vell Taco,
l'homo més valent d'eu món,
que se colgava de jorn
per por de qualque moraco?

Una figueralera dins el sequer

7.1.2.4. Llaurar

Llaurar [1932]

Jo llaurava amb un bou tort
i un altre que no hi veia
i a cada passa li deia:
-Vine ací, mal caiguís mort!

Llaurar (II) [1932]

Un dia de poques feines
un arbre vaig empeltar
i la muda va aferrar

i l'arbre se va assecar
i d'aleshores ençà
he retirades les eines.

Llaurar (III) [1932]

Jo llaurava amb en Vermell
i amb en Banyeta-voltada
i feia millor llaurada
que l'amo amb lo seu parell.

7.1.2.5. Segar

Cançó de Segar [1932]

Vaig demanar a un al·lot.
l'estil d'eu segar quin¹² era
fava en'vant i colzo enrere,
hasta facis sabonera
per les xulles d'eu cossot.

Cançó de Segar (II) [1932]

Un segador la feia ventar
i en sembrat se fa venir.
Al·lota, que hi vols venir
a ca nostra per a sempre?

Cançó de Segar (III) [1932]

L'amo diu a la criada
-Què fan aquests segadors?
-Heu de venir a veurer-los
en tenir taula posada!

Segador [Fotografia: G. Bestard]

¹² També diu *com*. Vegeu annex CCVI.

7.1.2.6. Tafona

Tonada de la Tafona [1932]

La vida d'un tafoner
n'és molt bona si dormia;
però de la nit fan dia;
sempre du son endarrer.

Cançó de tafona [1932]

Fotre, dijous no véngueres
fotre, i 'vies de venir
refotre, si heu fas així,
fotre, tu m'ho prometeres.

7.1.2.7. Tondre

Tondre [1932]

Deus bons tonedors d'eu món
som, jo i la gent no ho sap;
però m'embarassa eu cap
perquè les banyes hei són.

Tondre (II) [1932]

La tonada de munyir
se fa dins una escudella,
una mà a cada mamella:
-Xota, xota, vine aquí.

7.1.2.8. Feines diverses

Tonada de veremar

Venim d'allà a on venim, (bis)
anam allà a on anam,
sortim d'allà a on sortim,
entram allà a on entram, (bis)
venim d'allà a on venim.

Ses al·lotes de sa Plaça
n'han pujat un escaló,
n'han refiat en Xambó
perquè el troben paret baixa.

A Can Barrera hei ha ball
i a l'església quaranta hores;
mos faran veure unes coses
que no els haurem vistes mai.

En es carrer de ses Boques
un convent en volen fer
per tancar-hi ses al·lotes
que monges se volen fer.

Carta en esser en es molí
que s'anomena sa Bassa,
encara que fos capaça
no t'hi has d'entretenir.

Venim de sa veremada
per això tenim pocs jocs
es rems són petits i pocs
i mala nit que hem passada.

Des trascolar de Binissalem¹³

Mu mare em diu bandera
i jo dic que té raó
ses banderes son honrades
per anar a sa processó.

Totes les fabricantes

Totes les fabricantes lere-leré (bis)
se fan el monyo leré
se fan el monyo lere-leré
se fan el monyo.

Perquè si no el se fessen
no els he voldrien.
Fàbrica de tabaco
si fueses mía.
canciones te pondría
de artillería.

¹³ Les trescadors solien tragar portadores de vi i anaven amb colles agafant un ansa cada una. Perquè la feina no es fes tant pesada, en lloc de dur-les des de el cup fins al botot, sols la traginaven una trentena de passes i l'entregaven a una altra colla que la duia altre tant i també l'entregava a un altre i d'aquesta manera solen cantar, una colla dos mots de la cançó i l'altra colla al reprendre la portadora reprenia els altres dos mots. [Vegeu annex v].

7.1.3. Jocs

Joc dels Sequers¹⁴

Els moros se passejaven
per la terra tortugant
de tant en tant demanaven
quin dia era Sant Joan.

[Crit:] Sant Joan!

-Sant Joan de les cadernereres

-Passa per elles
amb vint-i-un canó

-Quin so voleu?

De guitarró

Ror-ró-ró-ró-ró.

La baranguera¹⁵

A la baranguera

hei ha un xotí

sense foc ni llenya

l'olla fa bollir.

Sense llenya ni carbó.

Tal·lorari – tal·lararó. [crit]

Copeo a sa Lluna¹⁶

Copeo, copeo,

copeo, copó

encalça les dones

per dins el fogó.

La lluna, la pruna

vestida de dol

son pare la crida

sa mare no ho vol.

¹⁴ Això se balla en els sequers durant la temporada de les figues. És jocs d'al·lots i al·lotes que donant-se les mans voltan com ballant la barengera. Al haver cantada la cançó sostenen el petit [...] i passen un darrera l'altra sense amollar-se les mans i imitant el so de l'instrument que han dit (guitarró-rro-rro; violi-rrig-rrig-rrig; trompeta-ta-ta-ta etc.) per davall els braços dels dos primers, i sempre se'n queda un braços encreuats. S'acaba al estar-hi tots. Se diuen sequers un llocs tancats amb feixos de rama seca a on hi assequen les figues. A cada masia n'hi ha un. [Vegeu annex XXXIX].

¹⁵ Això es canta en un joc de nines: ballen voltant en torn d'una qui està enmig de la rotllada. Quan han acabada la cançó s'aturen i la d'enmig n'agafa una i li diu:

-Nineta que vols venir amb mi? I l'altra contesta: - ja ho veurem demà dematí que hem de menjar un plat de bunyols i un tassó de vi. I segueixen voltant i altre pic agafant-ne una de la rotllada fins a trobar-se una que digui si a la pregunta i llavors aquesta passa al mig i el joc segueix. [vegeu annex XIX].

¹⁶ Aquestes cançonetes se ballen de nit a la lluneta. Estant dins s'ombra van posant un peu darrera l'altre a la retxa de la lluna i al acabar la cançó fan una volta rodona [Vegeu annex XLVIII].

7.1.4. XIMBOMBA

Ximbomba [1932]

La madona em diu: Tomeu,
si l'amo meu se moria
amb tu em pens que em casaria
tant m'agrada el viure teu.

Ximbomba (II)[1932]

La madona diu a l'amo
que no té parroquians
i en té la casa plena
de frares i capellans.

Ximbomba (III) [1932]

Això que és un ca de bou,
que m'havieu d'aficar?
Massions vos vull posar
que el gaf i el muny i no es meu.

Ximbomba (IV) [1932]

La ximbomba ja no sona
ni sona, ni sonarà,
perquè té la pell de ca
i la canya que no és bona.

7.1.5. TEMES DIVERSOS

Cançó dels darrers dies (carnaval)

Mu mare en pastar fa coques
mos en fa una per hom
la darrera no té nom
adiós, al·lotes totes.

VARIANT

1: Mu mare en pastava coques.
[Antònia Bibiloni, vegeu annex VII].

Quan jo n'era petitet

Quan jo n'era petitet
mun pare em duia a la barca;
mariner, quant siguis gran,
no te fiïs de la calma.

Perquè són les verges

[El dia de les verges les nines de les costures van a fer una pancaritat i al anar-se'n, pel camí canten:]

Perquè són les Verges
totes hem d'anar
amb les paneretes
bunyols a menjar.

Fora de costura
en disfrutarem
de pa i confitura
en berenarem.

[En tornar:]

Perquè són les verges
totes hem anat
a fer la gran festa
del pancaritat.

Un pobre pagès

Un pobre pagès
tenia una filla
tenia quinze anys
i encara no fila.

Tral·lara la, la, la
Prim fila, prim fila

A Càsara

A càsara de càrava mun pareri
Cotorno!
Hei harara vivia un gros piriri
Cotorno!
La ròrora, can erara de platari
Cotorno!
I el bràraram comràraram d'orfiri
Cotorno!

Quines idees més loques

Quines idees més loques
que el fii pròxim va tenir
quan a son pare va dir
donau-me la part que em toca.

El cant del Sereno

Alabado sea Dios.

La una. Sereno.

Les noies qui porten rest

Les noies qui porten rest
i els cabells a la romana
i a sota hi portent titits
qui ballen l'americana.

Pel corral no hi puc pujar

Pes corral no hi puc pujar
perquè hi ha es galliner
i es gall escaïnarà
i sa galina¹⁷ també.
-Encara que es gall escain
i sa galina que crit
vine devers mitja nit
que és quan mun pare dorm fort.

Si que vaig esser beneit
tenir sa gerra amb sa mar
tenir set i no porer beure.

Ara és hora coret meu

Ara és hora coret meu
de plorar i fer combat (2bis)
no t'haguessis enamorat
de lo que no era teu.

Una vida, dues vides,
quantes vides teniu vós? (2bis)
Vos teniu la meva vida
i la vida de tots dos.

Pastoret d'on véns?

-Pastoret d'on véns?
-De la muntanya (bis)
-Pastoret d'on véns?
-De la muntanya
de veure'l temps.

¹⁷ Hem conservat el dialectalisme que va registrar el recol·lector.

-Quin temps fa?
-Plou i neva (bis)
-Quin temps fa?
Plou i neva
per allà.

-Sense títol- [1932]

Un temps en vore'm ja reies
i ara tot és mudat
vols-me dir la veritat
bona amor, de què em feis ulles?

7.2. LES CANÇONS LLARGUES

7.2.1. GLOSADES

7.2.1.1. Amoroses

Què véns amb mi

Que véns amb mi
amb mi en Alger
collirem taronges
d'aquell taronger
tan apreciat
que el qui l'ha sembrat
habilitat té.

Les filles qui caven
tenen gran virtut
es malalts qui en mengem
cobren la salut.

Com ets a la síquia
pegues un botet
Requiqui, requiqui
jo vénc per veure't.

Marineret de l'amor

Una noia navegant
d'un marineret
se'n va enamorar;
navegant de nit i dia
el seu cor sentia
la nit sospirar.

Engronsa que engronsaràs
la reina seràs
de guiar el timó
mai te marejaràs
un gran protector.

-Amb la llanxa del amor
noia vols venir?
Gosaràs de la natura
també la frescura
del bon dematí?

-Jo no som gran marinera
per navegar amb so vapor
vull venir amb la teva llanxa
marineret de l'amor.

VARIANT

14: Marinera vols venir?

[Vegeu annex CXC].

Una matinada fresca

Una matinada fresca
ul la la quina fresca feia
jo me'n vaig anar a caçar
ul la la quina fresca hi fa.

No trobant caça ninguna
per a porer-li tirar.
Més que una sola pastora
a l'ombra d'un alzinar.

La vaig trobar adormideta
a l'ombra de l'alzinar.
Vaig collir un ram de violes,
damunt ella el vaig tirar.

Les violes eren fresquetes
i ella se va despertar.
-Que cercau aquí, bon jove,
que cercau d'aquí germà?

-La teva amor pastoreta,
si la me volies dar.
Demanau-la a mun pare,
pentura la vos darà,
si mun para la vos dóna,
ben donada n'estarà.

-No em diries pastoreta,
de qui es el bestiar?
-Les euveietes son meves
i els bous del meu germà.

7.2.1.2. Narratives

Cançó dels presos alliberats per la victòria dels pollencins sobre els pirates moros l'any 1550.

Aquella nit calmosa
dormia el poble tot
Oh mare mia!¹⁸
dormia el poble tot
Mare d'amor!

De mil i cinc cents moros
venia un esquadró.

Los infeels s'acosten
guiats per un traïdor.

La vila enrevoltada
despertien de cop, sort.

Espanten los viatges
d'aquella gent feroç.

Per portes i finestres
s'exhalen crits d'horrors.

D'encautivades dones
se sent a plany dolorós.

Tancats a dins Sant Jordi
ja estam los presos tots.

Amb llàgrimes regàvem
aquell sagrat trespol.

I amb llàgrimes més pures
s'aixeca l'oració.

S'escolta bé Sant Jordi
dels cavallers patró.

I el poble ja socorren
los aquells protectors.

¹⁸ Aquesta estructura es repeteix al llarg de la cançó.

Ja els pocs fills de Pollença
s'apleguen amb valor.

Mig nuus treuen per armes
rastells, 'xades i troncs.

En Joan Mas los guia
el més valent de tots.

I armat d'escut i espasa,
demana auxili a Vós.

Reculen ja los moros
dins el carrer major.

Sentim de dins Sant Jordi
com en terra trèmol.
Los ulls al cel se giren
a Deu cridam perdó.

I amb penes d'agonia
mos despedim ja tots.

Ja passa la tementa
ja passa la remor.

A dins el Camp dos moros
ja perden el valor.

Ferits i morts bé en deixen
catus ne queden molts.

De cap a mar ja fugen
vençuts los opressors.

Pollença los encalça
amb crit victoriós.

Fins que de nou s'embarquen
no deixen la temor.

Los nostros ja se'n vénen
mos lleven los grillons.

Si gran va esser l'angústia
més gran és la dolçor.

Tornats a la família
sentim un esclator.

Així, Reina dels Àngels
mos dareu salvació.

I així per noves lluites
mos dàreu socors.

De catorze o quinze mesos

De catorze o quinze mesos
un pas se va succeir:
se va enverenar una noia
en el poble de Sant Martí.

-Ara que la mare és fora
ara sí que em 'nirà bé
per escriure una carta
a en Joan de Morcall.

-Quan la carta t'escrivia
de paraules d'atenció
quan la carta tu llegesquis
de paraules de tristor.

En sentir tocar campanes
sortiràs en el portal
i voràs los plors i *llantos*
que els meus pares ja faran.

Les germanes 'niran negres
pel teu davant passaran
i tu per poc que m'estimis
les llàgrimes te cauran.

El dia del meu enterro
mira bé on me posaran
per venir-me a visitar-me
la diada de Tots Sants.

Els teus amics te diran
-Aquí està l' enamorada
tu de bon cor podries dir:
-Déu l'hagué ben perdonada!

En el pou del Guilandà

En eu pou del Guilandà
hei ha una guilant dama
s'aixeca dematí
per rentar la bugada.

Quant mentre la rentava
tres cavallers passaren.
Tornaren passar
tots tres se la miraren.

Tornaren a passar
tots tres la saludaren
Tornaren passar
tots tres s'hi aturaren.

El primer li va dir:
-Oh quina guilant dama!
El segon li va dir:
-Amb tu me fos casada
El tercer li va dir:
-Series murmulada.

La sogra en el balcó
qui tot heu escoltava
quant son marit vengué
bufet i bufetada.

En Miquel

Dematí com l'amo em cridà
per anar a junyir el parell
dic: Senyor, dau-me remei
per poré passar aquest dia.

Com mentre es parell junyia
Miquel se va posar a cantar
no havien tocat mig dia
i la mort ja el va citar.

Ell era lluny de remei
i no poria amb les cames,
tornà desjunyir el parell
i se'm va de cap a casa.

-L'amo meu mal m'ha agafat
no sé si serà la mort.
I l'amo per més conhort
dins el llit el va posar.

I molt bé que el va tapar
per veure si suaria
al sendemà dematí
li va destapar la cara.

-Miquel, que vols morir aquí
o vols morí a ca ta mare?
De les cases fins a l'era
li daren per pensar-hi.

-L'amo meu, tornau-me arrere
que no muira pel camí.
La madona eu va sentir
i li destapà la cara.

-Miquel, fill meu, vine aquí
No et farà falta ta mare.
-A mu mare enviareu
que som seu i m'ha nodrit
que estic malalt dins un llit
rendit i ella no em veu.

Baix de la Bassa Vermella
un carro blanc envelat
-El vostro fill estimat
és mort i vos no ho sabeu.

Ja poreu considerar
sa mareta quin plors feia
lo primer que demanà:

-N'ha rebuts els sagraments?
-N'ha rebuts els sagraments,
també l'Extremunció
per la mort i passió
resau un crec en un Déu.

A Santanyí vaig partir

A Santanyí vaig partir
amb una fosca resolta.
Pel camí me varen dir:
-Andreu, na Roseta és morta.

Lo per saber-ho més cert
vaig passar per ca sa tia
-Tia, que fa na Roseta?
-Dieu que se vol morir.

Amb guitarra i violí,
per veure si s'alegrava
Com s'hauria d'alegrar
que la mort s'hi acostava!

Quan la treien de ca seva
sa mare se n'hi va anar
amb un mocador en la mà:

-*Adiós*, filleta meva!
aquets cabellet tan rossos
no los gosava mirar.
Haver-ho de remolcar
pels animals verinosos!

7.2.1.3. Enumeratives

Carabassa m'han donada

Carabassa m'han donada,
carabassa menjaré.
La filla de sa *Donada*
se casa amb un tintorer.
No et casis amb tintorer
perquè duràs les mans brutes,
casa't amb un velluter
i duràs bones vellutes.

No et casis amb velluter
perquè duràs vellutons,
casa't amb un sabater
i duràs bons sabatons.

No et casis amb sabater
perquè et tirarà sa forma:
casa't amb un escolà
que el campanar fa bona ombra.

No et casis amb escolà
perquè et tirarà el batall
casa't amb un Carnisser
i menjaràs bona carn.

No et casis amb Carnisser
perquè et tirarà un tallant
casa't amb un bon bergant
que tengui lo que ha mester.

Diumenge vespre, amor mia

Diumenge vespre, amor mia,
la despedida et vaig dar.
El dilluns no vaig menjar,
ni talent que no tenia.

El dimarts me m'imprenia
com un que està a la agonia
que l'han d'extremunciar.

El dimecres de plorar,
la gent ja no em coneixia.

El dijous devers migdia
tots els ossets que tenia
los me porien contar.

El divendres vaig passar
això com millor poria.

El dissabte, de plorar,
la síquia reial corria.

De vós esper, vida mia
que em daren Santa alegria
com tristor em vàreu causar

Una ciutadana i un ciutadà

Una ciutadana
i un ciutadà
per davall la porta
se daven la mà.

Com mentre la's donaven
Sa mare hi va anar:

-Uh! Filleta meva
això no se fa!
-Si, sí mi mareta
jo me vull casar.

-Uh! Filleta meva,
espera't un mes!
-No, no mu mareta
no puc estar més.

-Uh! Filleta meva
espera't un dia!
-No, no mu mareta,
que me moriria.

-Uh! Filleta meva
espera't un hora
-No, no mu mareta
sabeu que és d'enfora!

-Uh! Filleta meva
espera't un quart
-No, no mu mareta
sabeu que és de llarg!

-Uh! fieta meva
espera't un poc!
-No, no mu mareta
que se cala foc!

7.2.1.4. Humorístiques

Dolores tenia un nóvio

Dolores tenia un nóvio
que per les festes li regalà
un pollastre blanc i negre
que tres pessetes li va costar.

ja-ja-ja!

Dolores gafa es pollastre
i el posa en salsa cul per amunt

ju-ju-junt!

i li diu a la seva sogra
si vol pollastres que en compri un

ju-ju-junt.

La seva sogra tota enfadada
li fot punyada, li tomba el nas

ja-ja-jas!

-Calla, bruta, malcriada,
que la m'has feta la'm pagaràs

ja-ja-jas!

Un gall he perdut...

Un gall he perdut
i no l'he trobat
si a cas el veieu
era escovat.

De dues maneres
duu mostatxeres
i duu mostatxeres
i floc encarnat.

Per la polla vénc
Si la'm voleu dar
(i) un gallet que tenc
comença a cantar.

Canta tot lo dia
com un rossinyol
per no estar tot sol
cerca companyia.

Madò Catalina

Madò Catalina
què feis, com campau?
A sa vostra filla
perquè no la'm dau?

Si no la me dau
la vos robaré
i la me'n duré
en es figueral
i aplanarà figues
davall es parral.

Jo li faré fer
uns enagos grocs.
i si no té jocs
jo n'hi cercaré.

Jo li faré fer
un cànyom de randa
i si no s'arramba
jo m'hi arrambaré.

Jo li faré fer
un cànyom d'estopa
i si no s'acota
jo l'acotaré.

Jo la me'n duré
d'allà a Galilea
i la vestiré
de pèl de monea.

Jo la me'n duré
d'allà en el Palau
i la vestiré
d'encarnat i blau.

Jo la me'n duré
d'allà a Galitzó
i la vestiré
de pèl d'eriçó.

I la me'n duré
davall la capeta;
i de tant en tant
colque besadeta.

[La cantaire que s'hi afegeix]¹⁹

No [et] fiis de frares
que són polissons
per davall els hàbits
duen pantalons,
sabata pintada²⁰
retaló vermell,
al·lota garrida
Déu te do remei.

VARIANT

4: que si no la em dau
8: en el figueral
11: Jo la me'n duré
davall sa rectoria
i serà novia
fins que jo voldré
jo la me'n duré
davall sa capeta
i de tant en tant
colque besadeta
jo n'hi faré fer
un cambuix amb randa
i si no s'arramba
jo l'arrambaré
Jo n'hi faré fer
uns faldonets grocs
i si no té jocs
jo n'hi cercaré.
Jo n'hi faré fer
uns faldons d'estopa
i si no s'acota
jo l'acotaré.

[Joana Aina Mayol, vegeu annex LI]

¹⁹ El recol·lector no diu en cap moment de quina cantadora es tracta.

²⁰ El recol·lector posa blanca entre claudàtors.

Un vespre de ball de màscara

Un vespre de ball de màscara
un vespre de molt de fred,
era una sala molt ampla;
vaig passar per lloc estret.

Después d'un vals, una polca:
una mascareta eixí,
com va haver acabat la polca
me va convidar a sortir.
Me prometé que li das
dulces, peres ensucrades
set quartos, vuit ensaïmades,
de gitano un tros de braç.

Quan la vaig tenir defora,
a la claror d'un fanal,
li vaig dir: - oh mascareta,
te vols llevar el mascaral?

Pensant que n'era una nina
blanca com la flor d'abril:
se llevà la mascareta,
va ser una guàrdia civil.

7.2.1.5. Religioses

La Samaritana

Que ditxosa n'és
la samaritana
que anant a la font
amb Cristo parlava.

Cristo li va di:
-¿Que'm vols donar aigo?
-¿Com pot ser, Senyor,
que'm costa de treure?

Jo te'n donaré
que serà millor
i et darà salut
i salvació.

-Tan bona, pot ser
però millor no.²¹

²¹ Aquests dos mots tornen afegits per la mare de la cantadora la qual deia que els ignorava.

-Tu tens tres marits
que dinen en taula,
un que se diu Pere
l'altre se diu Jaume,
l'altre Salvador
que tot lo nom salva.

La Mare de Déu²²
quan era nineta
anava a costura
a aprendre de lletra.

L'àngel li entrava
per la finestreta
-Déu vos guard, Maria
de gracia sou plena.

7.2.1.6. Temes diversos

Sa mare alaba

Sa mare alaba
la seva filla
que amb una vetlada
cus una camia
i ella no sap
l'agulla enfilar.

I alerta fadrins
si us heu de casar
que vos poreu errar
per molts de camins.

Un gall he perdut
i no l'he trobat
si pel cas lo veieu
n'era escovat
n'era escovat
de dues maneres,
duia mostatxeres
també trobigueres
de floc que era encarnat.

²² Aquesta altra cançó la cantadora la deia seguidament com si formés par de la primera.

7.2.2. CODOLADES

7.2.2.1. Amoroses

Ramona

Ramona, estic en els llims
perquè vostè me desdenya
té el cor dur com una penya
i jo, Ramona l'estim.

L'estim més que'n el fumar,
l'estim més que'n el rapé
l'estim més que'n el cafè,
l'estim més que'n el villà.

L'estim més que'n el cavall
i més que a la bixicleta,
més encara, Ramoneta,
que moltes coses que call.

Jo pens en vostè de dia,
i pens en vostè de nit,
i la somii dins el llit
i sempre la somiaria.

Per vostè me tiraré
cap avall per la murada,
o alegre, amb una glopada
un vereno me beuré.

Que vostè és una al·loteta
que m'encanta i que me priva.
m'enamora i m'encativa
i me fa perdre la xaveta.

Un sí, Ramona, Ramona,
un sí, Ramoneta prest,
no me fassis perdre es quest
Ramona, Ramona, mona.

Escolta lo que't diré
i present sempre heu²³ tendràs:
Al·lota, no'm fassis cas
Perquè som un mentider.

²³ En aquest cas hem considerat oportú marcar el tret dialectal.

S'altre vespre

L'altre vespre
a colgar me n'anava
vaig sentir cridar;

va esser un jove
baix de la finestra
i perquè era vespre
volia pujar.

I jo li vaig dir
-Si que pujaries
si me prometies
de prest davallar.

I ell que fa
posa la guitarra en terra
I ella l'amarra
i li dóna la mà.

7.2.3. ROMANÇOS

7.2.3.1. De captius

A la vorera de la mar:

A la vorera de mar
hei ha una donzella
qui brodava un mocador
bo per la reina.

Quan va esser a mig brodar
li faltà seda
-Mariner bon Mariner
què portau seda?

-Quina seda voleu vós
blanca o vermella?
-Vermelleta la vull jo
Que és la més bella.

-Entrau dins la nau, entrau,
triareu d'ella.

7.2.3.2. Amor fidel

El rei n'ha fetes fer crides

El rei n'ha fetes fer crides
que viva l'amor
que crides n'ha fetes fer
que viva, viva
que crides n'ha fetes fer
que viva l'aronger.

Que los més galindans joves
a la guerra n'han d'aner
jo qui tenc la muller jove
en a qui l'entregaré?

Jo l'entregaré a mu mare
qui la'm gordará molt bé.
-Mu mare, la mia mare
jo vos entreg ma muller.

Que no li fassen fer feina
Si nó's cosir o broder
que no li fassen treure aigo
amb el poal més grander
sinó amb el poal de plata
que per ella n'he fet fer.
[no se'n recorda de més]

El rei n'ha fet fer crides (II)

El rei n'ha fetes fer crides
que viva l'amor
que crides n'ha fetes fer
que viva, viva
que crides n'ha fetes fer
que viva el taronger.

Que tots los més guilants homos
a la guerra els ha mester.
Com ho farà Don Joan
que la muller jove té?

Jo la deixaré a mu mare
que la'm gordará molt bé.
Mu mare, la bon mu mare
jo us entreg ma muller.

No li fassiu fer fer feina
si no cosir [randa] i broder.
No li fassiu treure aigo
amb lo poal més grander,
feis-n'hi treure amb lo de plata
que per ella el vaig fer fer.

Des cap de les set setmanes
porquerola la va fer
i des cap de los set *años*
veu venir un cavaller.

-Bones tardes porquerola
-Bones tardes, cavaller
de qui n'és aquest porquer?
-N'és del Comte de l'Aigo
Déu lo duga n' convé.

-Me diràs tu porquerola
de que n'és el teu feiner?
-Set fuades cada dia
i un feix de llenya fer.

-Me diràs tu porquerola
de que n'és el teu manger?
-D'un bocinet de pa d'ordi
que a penes no em basta bé.

-Me diràs tu porquerola
de que n'és el teu beber?
-D'un clotet d'aigo bruta
d'allà on beu el porquer.

-No em diries porquerola
a on es el teu jaguer?
-A un replà de l'escala
i l'estorí per taper.

-No em diries porquerola
a on hei ha un hostaler?
-A casa de mia sogra
un temps en solien fer.

Amb la punta de l'espasa
el feix de llenya li fer.
-Bones tardes, hostalera.
-Bones tardes, cavaller.

-Vos me direu, hostalera
anit de què soparé?
-De pollastres i gallines
les millors que trobaré.

-Vos me direu, hostalera
anit amb a qui soparé?
-Sopareu amb la meva fia
[i hei soparà molt bé].

-Vos me direu hostalera
anit amb a qui jauré?
-Jauràs amb la porquerola
que tot ja li està bé.

-Que jegui amb la vostra fia
que amb mi no hi jaurà gens bé:
L'agafà per un braç
i al llit la se'n dugué.

-Aixeca't, bruta vellaca
que has jagut amb cavaller.
Aixeca't bruta, vellaca
que els porcs ja van pel carrer.
Que s'aixec la vostra fia
que jo jec amb ma muller.

Si vos no fósseu mu mare
de vós faria un cremer
i 'niria a ventar la cenra
en el puig més alt que sé.

El rei n'ha fet fer crides (III)

El rei n'ha fetes fer crides,
que viva l'amor,
que crides n'ha fetes fer,
que viva, viva,
que crides n'ha fetes fer,
que viva l'arongé.

Que tots los més guilans homos
a la guerra n'heu d'aner.
-Jo qui tenc la muller jove,
a n'a qui la deixaré?

Jo la deixaré a mu mare
que la em guardarà molt bé.
-Mu mare, la bon mu mare,
jo vos entreg ma muller.

No li deixeu fer feina
més que cosi i broder;
i no li deixeu treure aigo
amb lo poal més grander;
fés-n'hi treure amb lo de plata,
que per ella el veig fer fer.

I des cap de set setmanes
porquerola la va fer.
I des cap de los set anys
va tornar el bon cavaller.

-Bones tardes, porquerola.
-Bones tardes, cavaller.
-No em diries, porquerola,
de que n'és es teu feiner?

-De guardar aquets quatre porcs
i un feix de llenya fer.
Amb la punta de l'espasa
un feix de llenya va fer.

-No em diries, porquerola,
de què n'és es teu manger?
-D'un bocinet de pa d'ordi,
en penes si em basta bé.

-No em diries, porquerola,
de què n'és es teu beber?
-D'un bassiot d'aigo bruta,
que eus porcs ja n'han fet femer.

-No em diries, porquerola,
a von és es teu joquer?
-En el replà de l'escala,
i l'estorí per taper.

-No em diries, porquerola,
a on fan d'hostalérs?
-A casa de mia sogra
un temps hi solien fer.

-On vols colcar porquerola?
-A les anques, cavaller.
-Bones tardes, hostalera.
-Bones tardes, cavaller.

-No em dirieu, hostalera,
anit de què soparé?
-Hei ha capons de gallina,
que per vosté les hi couré.

-No em dirieu, hostalera,
anit amb qui soparé?
-Soparà amb la meva fia,
que prou contenta estaré.

-No em dirieu hostalera,
anit amb qui dormiré?
-Dormirà amb la porquerola,
que amb la fia no ho voldré.

Aixeca't, bruta, vellaca,
que tu jeus amb cavaller.
-Que s'aixec la vostra fia,
que jo jec amb cavaller.
-Aixeca't, bruta, cotxina
que els porcs ja van pes carrer.
-Mu mare, si no fóssiu mu mare,
un foc en faria fer;
'niria a escampar la cenra
en el puig més alt que sé.

VARIANT

4. garidon, dondanyo.

[Tonina Salas, vegeu annex CL].

7.2.3.3. Amor desgraciat

A la ciutat de Nàpols

A la ciutat de Nàpols
hei ha una presó
la vida mia²⁴
hei ha una presó
la vida amor, la vida amor.

Hei ha vint-i-nou presos
qui canten la cançó.

La dama està en finestra
qui escolta la cançó.

Els presos se'n temeren
ja no cantaren, no.

-Cantau, presos cantau
perquè no cantau, no?

²⁴ Aquesta estructura es repeteix durant tota la cançó.

-Com hem de cantar, senyora,
si estam en gran presó?
Sense menjar ni beure
només un roagó?

-Mun pare lo meu pare
jo vós deman un do.

-Ma filla Margalida
quin do voleu que ús do?

-Mun pare lo meu pare
les claus de la presó.

[No en sap més. Diu que aquí acabava]

Na Cecília

Entrant dins eu poble
Vaig sentir un combregar (2bis)
dins ca na Sicília²⁵
jo l'he vist entrar. (2bis)
Me trec el capell
i el duc amb la mà.

-Bona nit, senyora,
Vulgui'm dispensar
Que és la meva al·lota
que han de combregar.

Entrant dins la cambra:

-Sicília, com va?

-Malament, Riera
malament, me va.

No ploris Riera
si no vols plorar
tenc una germana
I t'hi podràs casar!

-No estic per cap germana
ni per cap germà
que és amb tu, Sicília,
que me vull casar!

-Vat aquí, Riera
lo que'm vares dar
Vat aquí'l *pendiente*
Vat aquí'l collar!

²⁵ Hem conservat la grafia que empra el recol·lector.

Fes venir un confés
que'm vull confessar;
i amb tres parauletes
Sicília expirà.

La treuen de ca seva
per dur-la a enterrar
i se tirà allà enterra
i la va besar.

-*Adiós* Sicília
ja no'm puc casar!

El comte de Raixa

-Mun pare que no sabeu
lo que mu mare deixà?
Que en tenir los *doce años*
marit m'haurieu de dar.
Jo ja en tenc dotze i un dia
vos començau a estorbar.

-Tota l'Espanya he trescada
marit per tu no n'hi ha
a no ser el comte de Raixa:
no sé si t'agradarà.

-Mun pare feis fer un dinar,
convidau-lo per un dia
com mentre estareu en taula
li parlareu de part mia.

El rei va fer fer un dinar
i el convidà per un dia:
mentre estarieu en taula
li parlareu de la fia.

-No és possible senyor rei
tenir dues mullers vives
-No és això que te deman;
t'has de casar amb ma fia.
Mata sa teva comtessa,
te casaràs amb ma fia.

-No és possible senyor rei
matar qui no ho mereixia
-Mira que si no la mates
tu i ella dareu la vida.

El comte se'n va a ca seva
més trist que no solia:
troba sa seva comtessa.
dins la quadra que cosia.

-D'on veniu comte de Raixa?
Què teniu tan entristit?
Què heu jugat i heu perdut?
Moneda d'or juntaria.
Vos heu barallat amb lo rei?
Mun pare ja ho compondria

-Ni he jugat ni he perdut,
moneda d'or juntaria.
M'he baraiat amb lo rei
ton pare no ho compondria.

-M'has de fer part de tristor
així com de l'alegria.
-La te'n faré ma comtessa,
ja te'n faré esposa mia:

el mal rei m'ha comanat
que t'he de llevar la vida:
que si no la te llevava
mu llevaria la mia.

-*Vamos, vamos* a sopar.
Ell poca talent tenia.
-No treguis molta vianda;
me basta un platet d'olives.

La cadira d'allà on seia
de sentiment se croixia
i el plat alla on menjava
de llàgrimes se n'omplia.

-M'has de fer part de tristor
així com de l'alegria.
-La te'n faré ma comtessa
ja te'n faré esposa mia

que el mal rei m'ha comanat
que t'he de llevar la vida:
que si no la te llevava
me llevaria la mia.

-*Vamos, vamos* a dormir.
Ell molt poca son tenia.

Com va esser a mitjant escala:

-M'has de fer part de tristor
així com de l'alegria.

-La te'n faré ma comtessa
ja te'n faré esposa mia.

Que el mal rei m'ha comanat
que t'he de llevar la vida:
que si no la te llevava
me llevaria la mia.

-Amollem per un camp ras
animals me menjaran
-No és possible ma comtessa
els moros m'acusaran.

-Amollem per dins sa cuina,
els infants t'arreglaré
millor que la qui vendrà
-No és possible ma comtessa
m'ha dit que t'he de matar.

-Deixa'm dir tres parenostres,
també tres avemaries:
una pel comte de Raixa
l'altre per l'ànima mia
l'altre per la qui vendrà
que no hi vegi nit ni dia.

-Mamau fii meu preciós,
mamau si voleu mamar
ton pare m'ha de matar,
altre mare tendreu vós.

Mamau fii mevet mamau,
mamau la vostra lleteta
doneu-me una besadeta
fii meu que no m'estimau.

Com mentre estava espasa alta,
que la volia matar
un àngel del cel devallà
i li retura la mà:

-*Se detenga*, senyor comte
se detenga de part mia;
el rei n'ha mort en la nit
la fia punt del dia.
El rei ja n'és a l'infern,
la fia per companyia.

Le donareu un abraç
com Sant Josep i Maria,
i visqueren tot lo món
en el cel en companyia.

El comte de l'Aixa (II)

-Mun pare que no sabeu
mu mare que us comanà?
Que en tenir los dotze *años*
marit m'haguesseu de dar
Jo ja en tenc dotze i un dia;
vos començau a torbar.

-L'Espanya ja està trescada;
marit per tu ja no hi ha:
només el comte de l'Aixa:
que infants i muller té vius.

-Mun pare feis fer un dinar,
convidau-lo per un dia:
com el tendreu en la taula
li parlareu de part mia.

El rei va fer fer un dinar
i el convidà per un dia:
com el tengueren en taula
li parlareu de la fia.

-Com pot esser, senyor Rei
tenir dues mullers vives?

-Mata a la teva comtessa
i te casaràs amb ma fia.

-Com pot esser, senyor rei
matar qui no ho mereixia?

El comte se'n va a ca seva
molt més trist que no solia.
Troba sa seva comtesa
dins la cambra que cosia.

-D'on veniu mon marit meu
que veniu tan entristit?
Què heu jugat i heu perdut?
Vos heu barallat amb lo rei?
Mun pare ho defensaria.

-Ni he jugat ni he perdut,
ni baraiat amb lo rei
ton pare no ho defensaria.

-Feis-me part part de tristor
així com de l'alegria.
-Vos ne faré part comtesa,
d'aquí que arribi en el dia.
-*Vamos, vamos* a sopar.
Molt poca talent tenia.
-No em treguis moltes viandes;
me basta un platet d'olives.

La cadira d'allà on seia
de tremolor la croixia,
i el plat d'alla on menjava
de llàgrimes l'hei omplia.

-Feis-me part part de tristor
així com de l'alegria.
-Vos ne faré part comtesa,
d'aquí que arribi en el dia.

-*Vamos, vamos* a dormir
Molt poca de son tenia.

-Feis-me part part de la tristor
així com de l'alegria.
-Vos ne faré part comtesa,
d'aquí que arribi en el dia.

Que el mal rei m'ha comanat
que us tenc de llevar la vida
que si no la vos llevava
la meva me llevaria.

-Amollem per un camp ras
i animals me menjaran
-No pot esser això comtesa
els moros m'acusaran.

-Morta la teva esclaveta,
jo per la cuina 'niria:
te cuidaria els infants
millor que la qui vendria.

-No pot esser això comtesa,
no pot esser esposa mia
perquè si no la vos llevava
la meva me llevaria.

-Mamau fii meu preciós,
que no us en toranaré dar;
ton pare m'ha de matar,
i altre mare tendreu vós.

Deixau-me dir tres parenostres,
també tres avemaries;
una pel comte de l'Aixa
l'altre per l'ànima mia
i una per la qui vendrà,
que no dur sinó és un dia.

Com tengué l'espasa alta,
per la comtessa matar
l'àngel del cel debaixà
i li acalà la mà:

-*Se detenga*, senyor comte
se detenga de part mia;
que el Rei n'és mort en la nit
la fia a punta del dia.
i el rei n'és a lo infern,
la fia per companyia.
Le donareu un abraç
com Sant Josep i Maria.

7.2.3.4. Adulteri Castigat

Jo me'n vaig a la caçada

Jo me'n vaig a la caçada
fins demà vespre no torn:
sopa i colga't dejorn
fe lo que es teu marit diu.

Ella sopa i se colga,
fa lo que el marit diu,
com mentre va estar colgada
sent a les portes «obriu».

-Qui n'és qui n'és que *me llama*
que no me *deja* dormir?

-*Señora soy Don Francisco*
que la vengo a divertir.

-*Ahora bajan mis criados,*
que le vendrán a abrir

-*Yo no quiero tus criados,*
te quiero solita a ti.

Debaixava en camia blanca
i sabateta [de] xoquí.
Com mentre obrí la porta
li apaga el candelí.

-Fosca, fosca, Don Francisco
no solia fer-ho així.
-Calla, calla Marieta,
que n'he mort un homo anit
i em pens si serà es teu marit.
-Millor, millor Don Francisco
que amb un pic n'haurem sortits.

*-Ahora estaba pensando
los hijos de qui seran.*
-Seus, seus seran Don Francisco
del petit fins al més gran.

*-Ahora estaba pensando
de què els haurem de vestir.*
-Una vestidura blanca
forrada de gambosí.

L'agafa per la mà blanca
la se'n mena en el jardí.
-Crida ton pare i ta mare
si et volen veure morir
-No em matis mon marit meu,
tres paraules deixa'm dir:

-Dones viudes i casades
no obrigueu en la nit
pensant obrir a Don Francisco
he obert en el meu marit.

La primera punyalada la va ferir en el cor
-Calla, calla Marieta
que amb aquesta va de bo
La segona punyalada
la ferí a les costelles.
-Calla, calla Marieta
que aquestes són les més belles.

La tercera punyalada
el minyonet va parlar:
-Aquí s'estava mu mare
com mun pare la matà.

La darrera punyalada
la ferí en el cap
-Calla, calla Marieta
que amb aquesta has acabat.

Don Francisco

-Bona nit, esposa meva,
sopa i colga't dejorn.
Jo me'n vaig a la caçada
fins demà vespre no torn.

Ella sopa i se colga
fa lo que el seu marit diu
i mentre se despullava
sent la porta: piu piu.

*-Quien es, quien es que me llama
que no me deja dormir?
-Señora soy Don Francisco
que la vengo a divertir.*

*-Ahora bajan mis criados
ahora bajan a abrir
-Yo no quiero a tus criados
sinó que te quiero a ti.*

S'aixecà amb camia blanca
i sabateta a xoquí
Mentre obria la porta
li va apagar 'l candalí.

-Què m'haurà fet Don Francisco?
no ho solia fer assuixí.
-Calla, calla, Marieta
que n'he mort un homo anit
i me pens que si aquest homo
en serà el seu marit.

-Millor, millor, Don Francisco
i d'un pic n'haurem sortit.
Però veig molt senyor meu,
que n'està molt pensatiu.

*-Es que estaba pensando
els infants de qui seran?
-Seus, seus, seran Don Francisco.
del petit fins al més gran.*

-*Ahora estaba pensado*
de què els haurem de vestir?
-D'una vestidura blanca
blanca com el carmesí.

L'agafa per la mà blanca
i la tirà dins el jardí.
La primera punyalada
a un braç la va ferir.

La segona punyalada
la va ferir en el costat.
-Calla, calla, Marieta
que encara no hem acabat.

-*Antes de darne la tercera*
que vull besar mon minyó.
-Ton minyó no el besaràs
ja que és precis deixar-lo.

-Mamau, fill meu preciós
que no us ne tornaré dar
ton pare m'ha de matar
mare nova tendreu vós.

VARIANT

1: *Adiós* esposa mia
a sopar i a colgar dejorn
jo me'n vaig a la caçada
fins demà vespre torn.
5: Ella se'n va a la colgada
8: sent a la porta tic-tic
47: no em matis mon marit meu
tres paraules vull dir:
Mares, filles i donzelles
preneu exemple de mi
mentre son marit no hi siga
no vos 'xequeu a obrir
pensant que era Don Francisco
és estat lo meu marit.

[Joana Aina Mayol vegeu annex CXLVI].

7.2.3.5. Vària d'aventures amoroses

El mestre

El pare i la mare
no em tenen sinó a mi:
m'envien a l'escola
a aprendre de llegir.

El mestre qui m'ensenyà
s'ha enamorat de mi:
diu que no em faci monja
que se vol casar amb mi.

-Mon mestre no el puc servir
-Tu siràs com les altres,
com me veuràs venir;

me pararàs sa taula
del bon pa i del bon vi,
i a cada cap de taula
un brot de geramí.

La pastora

*-A dónde está el camino
para ir a la Ciudad?*
-Oh senyor, vostè are 'l deixa
en aquest altre costat.

*-Está ciega la hermosa
que me ha llamado buscar?*
-Senyor jo som la pastora
que pastura aquest rebany.

*-Yo quisiera en tu rebaño
como corderito entrar.*
-En el rebany que jo guard
no hi pot entrà cap crestat.

*-Vamonos niña en el bosque
a la sombra a disfrutar.*
-No hi vull anar que no ho vegin
los dixosos animals.

*-Vamos en el bosque, niña,
que allí nadie nos verá.*
-Quan no hi ha perill que'm vegin
los ocells eu cantaran.

*-Los árboles que no hacen fruto
Dios los manda derribar.*
-També mana
que no venguin fruit vedat.

*-Si lo hacen de esta manera
soltera te quedarás*
-Oh senyor, si muir fadrina
corona me posaran.

Ai Pepet si vas a França

Ai Pepet si vas a França
passaràs per Massió
i voràs n'Esperanceta
que es pentina en el balcó.

La pinteta li va caure
i en Pepet li va collir.
-Tengui, tengui, Esperanceta
que s'acabi d'aclarir!

Quan sa mare la va veure
amb so cap tan estufat
li va pegar una galtada
a davant s'enamorat.

Mocadors a tres pessetes,
mocadors a tres colors,
sabatilles ripuntades
taconet de ballador.

7.2.3.6. Burles i astúcies

La vella

A Madrid hei ha una vella (bis)
que passa de nou-cents anys
i totes les velles reien
que passa de nou-cents anys
i totes les velles reien tant.

S'empolaina i se pentina
com una noia de quinze anys
va sortir a la finestra;
veu passar un estudiant.

-Estudiant si tu em volies,
te faria un ric marxant.
Ja se'n van a cal notari
i allà testament li fan.

El notari de la vella
que només ne té un queixal.
El dilluns li fan la boda;
el dimarts l'enterro li fan.

L'estudiant li va darrera
amb un flabiol sonant.
amb los diners de la vella
en troba una de quinze anys.

7.2.3.7. Romanç líric

A Mallorca hi ha una dama

A Mallorca hi ha una dama
dama, dama, dama dó (bis)
duu la cabellera llarga
llarga fins en el taló. (bis)

Sa mare la pentinava
amb una pinteta d'or.
sa padrina li aclaria
els cabells de dos en dos,
la criada els hi fermava
amb floquets de mil colors.

El seu germà la mirava
amb uns ulls rematadors
-Si no érem germans
Mos casaríem los dos.

L'agafa per la mà blanca
la menà a missa major.
Com entraven dins l'església
les piques tornaven d'or.
Les dames seien en terra
i ella a cadireta d'or.

El capellà qui la deia
va di: *spiritu tuo*,
l'escolà qui la servia
Va dir: això no és això.

VARIANTS

1a/b: A França hei ha una dama,
2 a/b: dama de tan gran valor.
3a: té la cabellera llarga
9a: la criada els hi lligava
amb un floc de mil colors.
el germà la se mirava
amb uns ulls tan pietós
(si) no fosses, germana mia,
15a: se n'anaren a misseta

[a = Joana Aina Mayol, vegeu annex CXLVI]

[b = Tonina Salas, vegeu annex CXLII]

7.2.3.8. Romanç religiós

Anirem a Montserrat

Anirem a Montserrat
i voreu tot lo que hi ha.
Diuen que n'hi ha una llàntia
a cada cantó d'altar.

Totes són de plata fina
només una que n'hi ha,
apagant aquesta llàntia
tot el món se finirà.

La Mare de Déu plorava
abraçada a' una creu:
Sant Josep la consolava:
-Mare de Déu, no ploreu.

Allà dret a la Muntanya
hei ha roses i clavells
per donar a la custòdia
del Santíssim Sagrament.

La Mare de Déu cosia

La Mare de Déu cosia
en el portal de l'hortet
tenia el Bon Jesuset
dins la falda qui dormia.

El Bon Jesuset petit
petit qui no caminava
i pa i peujoi demanava
i l'apuntava amb lo dit.

Bon Jesuset amorós,
em voleu donar la maneta?
Jo seré bona al·loteta;
no em vull altre més que vós.

Bon Jesuset amorós,
me voleu donar un ditet,
jo seré bon al·lotet;
no em vull altre més que vós.

Bon Jesuset amorós,
vos sou prenda del meu cor
jo vos duc un panenet
i a dedins hei ha un bobò.

I dues 'metles torrades
i dos quernets de confits
i dos colomets farcits
i dues coquetes rosades.

7.2.3.9. Romanç carolingi

Jardinero jardinero

*-Jardinero, jardinero,
jardinero polido;
si yo te pudiera tener
tres horas a mi retiro!*

*-Como soy vuestro criado,
vos queréis burlar de mí.
-No me burlo, jardinero,
que de veras te lo di.*

*Entre la una y las dos
mi papá estará dormido.
Ven con zapatos de goma
no harás tanto ruido.*

*Se pusieron a jugar
como mujer y marido;
cansaditos de jugar
se quedaron adormidos.*

*Cuando el Rey se despertó;
tres horas al sol salido,
se va al cuarto de la Infanta
y los encontró adormidos.*

*-Que les tiro, no les tiro;
para matar jardinero,
lo conozco desde niño.
Para matar a mi Infanta,
mi reinat será perdido.*

*Les pondré la espada en medio
y eso será su castigo;
Cuando se despertarán,
verán que yo he venido.*

*-Despiértate, jardinero,
despiértate, ángel mío,
que la espada de mi padre
entre los dos ha dormido.*

*-Como lo he de hacer, Señora,
por no ser tan conocido!
-Tú te vas por el jardín
a coger flores de lirio.*

*-Dónde vienes jardinero,
tan triste y descolorido?
-Vengo del jardín, Señor,
de coger flores de lirio.*

*-No lo niegues, no lo niegues,
que con mi hija has dormido,
y por no ser deshonrada
tienes que ser su marido.*

*-Tengo un juramento hecho
(y) a la Virgen del Pilar:
Mujer que ha sido mi dama,
no la quiero por casar.*

7.2.3.10. Temes diversos

En el balcón del palacio

*En el balcón del palacio (bis)
hay barandillas
y ajá
hay barandillas.*

*Si te preguntan niña (bis)
si tienes novio
y ajá
si tienes novio.*

*Respóndeles con vergüenza (bis)
yo tengo cuatro
y ajá
yo tengo cuatro.*

*El primero es un hijo (bis)
del confitero
y ajá
del confitero.*

*Me regala los confites (bis)
porque yo quiero
y ajá
porque yo quiero.*

*El segundo es un hijo (bis)
del zapatero
y ajá
del zapatero.*

*Me regala los zapatos (bis)
por mi salero
y ajá
por mi salero.*

*El tercero es un hijo (bis)
del boticario
y ajá
del boticario.*

*Me regala los cadales (bis)
por mi catarro
y ajá
por mi catarro.*

*El cuarto yo no lo digo
por qué no quiero.*

Mi padre tenía un huerto

*Mi padre tenía un huerto
todo sembrado de nabos
todo sembrado de nabos
todo sembrado de nabos.*

*Mi padre compro una burra
para ir a vender nabos.
Yo me fui por un camino,
me salieron dos gitanos
y me quitaron la burra,
yo me quedo con los nabos.*

*Yo me fui en un convento
para ver si compran nabos.
Salió la madre priora:*

*-Aquí no se compran nabos.
Aquí se compran las niñas
de catorce a quince años.*

7.3. GOIG A LA MARE DE DÉU DELS ÀNGELS

GOIGS
A LA MARE DE DÉU DELS ÀNGELS
PATRONA DE VILLENÇA

<p>Pala Patrona vos sou de Villenç, Santa Reina dels Àngels del cel, Fes qu'et poble d'hort fassa dichosa Per à sempre vos sia fidel!</p> <p>Si dita les ones-les la nost' Ra Com una bella-espèra d'or, Villencs souem-ohomem hi vella Cris castitada,-purada flor.</p> <p>Té sola Sotanya-les abansades, Te plegu qu'escorri el nos à Deu, Y desu sia elms-les ruda hemmen Les di à Maria-com à nos sou.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Pala de Sotana-estup Polveret Bèu sou li d'ort,-cul dir pòcha, Ella estada-pèu en escorri, Y dita Melora-com en ar.</p> <p>De te pòcha,-que dit l'Àngels Noltra despatell-estua l'ora veta, Mes de Villenç-les veta glòria N'ou la li veta-à Jovenc.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Cris l'oliver-qu'ou covrada Y puet de farga-tema à l'ortu, Ass Villenç-sonch aturada, Fes sou pue-ou veta.</p> <p>De las villos-ohomem veta, La sangladeres-à nos veta: Es que guardada-les sol Muta Del Dag bellada-à l'ortu.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Catgut Mallenç-à del Mero veta, La B d'ort-à l'ortu veta, Puei Març-ou v'ou veta Demost Villenç-les puet.</p> <p>Y alia en les villos-ou veta, Noltra veta-les villos veta, Agi qu'ou veta-à l'ortu veta, La bella veta-à l'ortu veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Y agut Mallenç-les veta De nos feta-ou l'ortu veta, Del Dag l'ortu-les villos veta, Se di à veta-ou villos veta.</p> <p>Tres villos-ou de dit la veta, Y el Dag veta-ou villos veta, Es ou l'ortu-les villos veta, Y alia de veta-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p>	<p>Demost Villenç-ou l'ortu veta, Que de les villos-ou villos veta, La veta-ou villos veta, Tanté li veta-ou villos veta.</p> <p>Agi en veta-ou villos veta, Puet à la veta-ou villos veta, Per que les villos-ou villos veta, Qu'ou villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Les villos-ou villos veta, Te veta-ou villos veta, Es que del villos-ou villos veta, La veta-ou villos veta.</p> <p>Per que de villos-ou villos veta, La veta-ou villos veta, De veta-ou villos veta, Alia en la veta-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>À l'ortu veta-ou villos veta, L'ortu veta-ou villos veta, Tanté l'ortu veta-ou villos veta, De la villos-ou villos veta.</p> <p>La veta-ou villos veta, Y la villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, Puet de villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>À la villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, Tanté l'ortu veta-ou villos veta, La villos-ou villos veta.</p> <p>De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>À villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Esti la villos-ou villos veta, La villos-ou villos veta, Y puet de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Per tot Muta-ou villos veta, L'ortu de Villenç-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, Alia en la villos-ou villos veta.</p> <p>De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p>	<p>Tanté en vos villos-ou villos veta, Si veta-ou villos veta, Agi qu'ou villos-ou villos veta, Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Tanté d'ortu-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, Alia en la villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Es que de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Si villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Si villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Si villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Si villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Si villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p> <p>Si villos-ou villos veta, Es que de villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta, De villos-ou villos veta.</p> <p>Pala Patrona vos sou de Villenç...</p>
---	--	---

L'ortu-ou villos veta,
De villos-ou villos veta,
De villos-ou villos veta,
De villos-ou villos veta.

7.4. COSTUMARI: TRADICIONS FESTIVES²⁶

Festa de la Patrona

Nins representant l'Ajuntament Vella. Patrona Pollença
[Fotografia: G. Bestard]

El dia dos d'agost se celebra la festa major, que l'anomenen festa de la Patrona en la qual resulta com a molt típica l'assistència a tots els actes de la festa, de l'ajuntament vella o sigui dotze al·lots d'uns dotze anys vestits a l'antiga representant l'ajuntament de l'any

1550, durant la defensa del poble pollencí de l'atac dels moros o pirates. Onze d'aquests al·lots duen unes vares altes, de llenya blanca, i l'altre, que representa el batle, porta un vestit especial, capell amb tres punters i la vara negra de batle major.

Aquests dotze al·lots, ja setmanes abans, es preparen aprenent a cantar l'*Himne a Nostra Senyora del Puig*, o sigui de la Patrona, i vuit dies abans de la festa, pugen damunt el campanar, que acaba en un terrat i devers les nou del vespre amb falles enceses damunt el terrat se passegen cantant l'Himne entre i entre les repicades de les campanes. En aquest acte se l'anomena *les animares* i se repetia de semblant manera el dissabte a vespre de la festa, a la mateixa hora que s'escau ser a la sortida de completes.

Acompanyen els cants i amenitzen els intermedis dos jocs de sonadors que es componen cada un de guitarra, guitarró i violí, ordinàriament músics populars desconexors de la tècnica musical i que únicament coneixen les toques típiques del poble i les pròpies dels balls populars. Acabats aquests actes van a refrescar-se a ca l'Obrer.

²⁶ S'ha respectat la narració i la puntuació de Samper.

Aquests sonadors el dia de la festa assisteixen a la missa de les vuit, durant la qual toquen les quatre tocadés típiques de la festa que són: *Les porgueres*, *l'Hirrosa*, *Puig Patrona* i *La Ciutat de Nàpols*. A més solen tocar la *marxa reial* durant l'elevació.

A l'Ofici hi assisteixen l'Ajuntament nova i l'Ajuntament vella. Aquella, seu al lloc de costum, que és en els bancs darrere i l'altra en els primers o sigui els de més a prop de l'altar. A l'Oferta, vam a besar el maniple els dos ajuntaments i després d'ells els homes que hi vulguin anar i a darrere les dones.

Acabat l'Ofici s'organitza la comitiva per anar a fer les taules, o sia, la capta per la vila per ajudar en la despesa de la festa. A defora de la Parròquia se planta la comitiva i un obsequi a l'Ajuntament nova els nins qui formen la vella canten els dos himnes a la Patrona i els sis sonadors toquen també *Les Porgueres* i *l'Hirrosa*. Acabada aquesta cerimònia se divideix l'Ajuntament vella en dues guardes de sis i acompanyada cada una d'un joc de sonadors (guitarra, guitarró i violí) se reparteixen el poble, meitat per banda, al qual tresquen fent la capta de casa en casa; el qual s'anomena fer les taules.

Anem a acabar la festa a ca l'Obrer, que és el qui duu tota l'organització de la festa i allà s'hi fa un gran convit, dinant-hi a més de l'Obrer i sa família, el rector i a voltes tota la clerecia, el predicador, el Batle, l'Ajuntament vella i [els] sonadors.

Com se pot suposar s'hi fa un dinar de pinyol vermell a on no hi falta res de tot el que hi duen, que sol ser molt i bo.

El capvespre els mateixos típics personatges solen assistir tots a la processó com també sis al·lots amb ballestes antigues figurant els pollencins antics.

La festa del Corpus

Les Àguiles i Sant Joan Pelós. El Corpus [Fotografia: G. Bestard]

En la festa del Corpus a Pollença hi ha tres personatges típics que són: les Àguiles i Sant Joan Pelós. S'anomenen les àguiles a dues al·lots d'una edat entre dotze i setze anys, vestides d'una manera especial que acompanyen a St. Joan Pelós, fadrinet vestit de Sant Joan, que porta una creu alta i un anyellet.

Aquests tres personatges assisteixen a l'Ofici o Missa Major acompanyats dels dos jocs de sonadors, el mateix que en la festa de la Patrona. Seuen al lloc de preferència i al sortir de l'Ofici, defora de la Parròquia Sant Joan balla un fandango durant el qual les Àguiles repiquen les castanyoles. Després del ball Sant Joan se retira i les Àguiles van a fer les taules per la vila, una per banda acompanyada cada una d'un joc de sonadors el mateix que en la festa de la Patrona.

Sant Sebastià

Els cavallets i l'estendard. Sant Sebastià
[Fotografia: G. Bestard]

Aquesta festa se celebra el 20 de gener i en ella hi ha algunes notes típiques que cal esmentar.

A les funcions hi assisteixen els cavallets, que són dos al·lots de 16 a 18 anys que porten, passat pel cos un cavall de cartó ben enflocat, figurant que ells hi colquen. A més hi va el *porta estendard* amb vestit especial, acompanyats d'un redobler. Aquest vestit a l'antiga, toca un flabiol i amb el dit petit de la mà amb què toca (l'esquerra) aguanta per una anella un tamborilet al qual pega amb l'altra mà.

El *porta estendard* és el que porta l'estendard o sia un penó molt alt i d'asta molt gruixuda i pesada. Per portar-lo, si no hi ha qui hagi feta promesa de dur-lo, s'escull un home dels de més força de la vila

i se li sol donar un duro. Si hi ha qui ha fet promesa de dur-lo aquest el porta de franc i encara contribueix amb un duro a la festa. L'estendard està en les funcions damunt el presbiteri i durant l'oferta mentre l'ajuntament i els homes besen el maniple el *porta estendard* l'aguanta en mig del presbiteri i l'hi imprimeix un moviment de vaivé d'un costat a l'altre, suau i acompassat, i el converteix en viu i molt ample mentre passen les dones.

Durant l'elevació els sonadors toquen la *Marxa Reial* i el portador de l'estendard el rendeix fent demostració de braó i força en la qual el públic s'hi fixa molt.

Acabat l'Ofici s'organitza la comitiva per anar a fer les taules com en la festa de la Patrona i al travessar «l'escanzell» i portal de la Parròquia el portador de l'estendard torna a fer ostentació de braó, perquè el treu horitzontal sostenint-lo per un cap, el qual és molt celebrat pel públic. Els cavallets van després a fer la capta o les taules amb el joc de sonadors i el *porta estendard* se retira.

A la tarda també hi ha processó i el *porta estendard* se passeja amb ella pel poble portant l'estendard de braó i marcant el pas del tambor que va darrere l'estendard amb els cavallets. Diuen que antigament l'esperaven a certs punts de la vila els antics Torrers amb les seves armes i disparaven contra l'estendard, fins a foradar-lo a voltes.

Com a colofó d'aquest apartat creiem interessant fer una taula amb mostrarem de forma esquemàtica la classificació de les cançons només indicant la tipologia i el títol de cada cançó recollida.

Cançons curtes	Cançons de bres		Vou-verí-vou
			Vou-verí-vou (II)
			Vou-verí-vou (III)
	Feines i oficis	Batre	Batre
			Batre (II)
		Collir figues	Cançó de collir figues
			Cançó de collir figues (II)
			Cançó de collir figues (III)
			Cançó de collir figues (IV)
		Exsecallar	Cançó d'exsecallar
			Exsecallar
		Llaurar	Llaurar
			Llaurar (II)
			Llaurar (III)
		Segar	Cançó de segar
			Cançó de segar (II)
			Cançó de segar (III)
		Tafona	Tonada de la tafona
			Cançó de tafona
		Tondre	Tondre
			Tondre (II)
		Feines diverses	Tonada de veremar
			Des trascolar de Binissalem
	Totes les fabricantess		
	Jocs		Joc dels Sequers
			La baranguera
			Copeo de sa Lluna

Cançons curtes (continuació)	Ximbomba		Ximbomba
			Ximbomba (II)
			Ximbomba (III)
			Ximbomba (IV)
	Temes diversos		Cançó dels darrers dies (carnaval)
			Quan jo n'era petitet
			Perquè són les verges
			Un pobre pagès
			A Càsara
			Quines idees més loques
			El cant del Sereno
			Les noies qui porten rest
			Pel corral no hi puc pujar
			Ara és hora coret meu
			Pastoret d'on véns?
-sense títol-			
Les cançons llargues	Glosades	Amoroses	Què véns amb mi
			Marineret de l'amor
			Una matinada fresca
		Narratives	Cançó dels presos alleberats per la victòria dels pollencins sobre els pirates moros l'any 1550
			De catorze o quinze mesos
			En el pou del Guilandà
			En Miquel
			A Santanyí vaig partir
			Carabassa m'han donada
			Diumenge vespre, amor mia
		Una ciutadana i un ciutadà	
		Humorístiques	Dolores tenia un nóvio
			Un gall he perdut...
			Madò Catalina
	Un vespre de ball de màsques		
	Religioses	La Samaritana	
		Temes diversos	Sa mare alaba
	Codolades	Amoroses	Ramona
			S'altre vespre

Les cançons llargues (continuación)	Romanços	De captius	A la vorera de la mar
		Amor fidel	El rei n'ha fetes fer crides
			El rei n'ha fetes fer crides (II)
			El rei n'ha fetes fer crides (III)
		Amor desgraciat	A la ciutat de Nàpols
			Na Cecília
			El comte de Raixa
			El comte de l'Aixa
		Adulteri castigat	Jo me'n vaig a la caçada
			Don Francisco
		Vària d'aventures amoroses	El mestre
			La pastora
			Ai Pepet si vas a França
		Burles i astúcies	La vella
Romanç líric	A Mallorca hi ha una dama		
Romanç religiós	Anirem a Montserrat		
	La Mare de Déu cosia		
Romanç carolingi	Jardinero, jardiner		
Temes diversos	En el balcón de palacio		
	Mi padre tenía un huerto		
	Goig a la Mare de Déu dels Àngels		
Goig			
Costumari		Festa de la patrona	
		Festa del Corpus	
		Sant Sebastià	

8. CONCLUSIONS

Arribats a aquest punt només ens manca exposar la valoració final del conjunt del treball. En primer lloc remarcar que més endavant ens agradaria completar aquest treball i mirar de trobar més informació dels cantaires.

Com hem pogut veure l'OCPC va ser una empresa molt ambiciosa que sorgí gràcies al marmessor Rafael Patxot a partir de la seva fundació Concepció Rabell i Cibils. Malauradament aquesta tasca es veié frustrada amb l'inici de la Guerra Civil. Però gràcies a Patxot qui manà a la seva família custodiar els materials fins que s'estabilitzés la situació política i a Massot qui, un cop arribats els materials a Montserrat, els classificà i ordenà, avui en dia aquests documents estan a l'abast de tothom.

L'Obra del Cançoner Popular de Catalunya no hauria estat possible sense l'ajuda dels qui hi col·laboraren. Com hem vist Baltasar Samper fou una peça clau i indispensable, atès que dedicà bona part de la seva vida al Cançoner. Per altra banda, Miquel Ferrà, tot i no tenir una implicació tan directa amb l'Obra del Cançoner, com hem vist, va ser un home molt actiu en l'àmbit de la cultura i la política catalanes. Andreu Ferrer també es va implicar molt en la recerca folklòrica. Creiem que cal recordar la revista que fundà, *Tresor dels avis* que, com hem vist fou una revista que es dedicà a l'etnografia i al folklore, primer de les Balears i després s'amplià també a Catalunya. Finalment hem parlat de Ramon Morey, encara que molt per sobre atès que gairebé no hem trobat informació i, per això, hem fet referència, sobretot, al seu caire pedagògic. Cal remarcar que la memòria de la missió en la qual ell participà no ens ha arribat, i per tant és una font manco mitjançant la qual haguéssim pogut descobrir més aspectes de la seva personalitat i la implicació que tenia amb el cançoner.

Malgrat els dubtes inicials els missioners decidiren venir a Mallorca i descobriren que la cançó era ben viva i que a cada poble trobaven qualche cosa interessant. Això contraria les primeres informacions negatives que tingueren sobre l'estat de la cançó popular a l'Illa. A Pollença veiem com Samper es retroba amb un vell amic, el gerent del Banc Agrícola, Lluís Capllonch i amb altres personalitats importants de l'època com Anglada-Camarassa. A més d'aquesta anecdòtica trobada, el músic Samper, també recollí un bon nombre de cançons de persones anònimes.

A més a més ens hem pogut traslladar a la Pollença dels anys 20 i 30, tant pel que fa a les seves condicions històriques com, per descomptat, per les cançons que s'hi cantaven. En

aquell moment, la vila, es trobava en una època de canvis; s'unifiquen els col·legis, comença a arribar el turisme i millora l'economia. Creiem que cal destacar la figura de Guillem Cifre de Colonya per tot el que féu pel poble.

Sobre els informants hem comprovat que la majoria foren dones joves i que la major part dels homes aportaren gloses relacionades amb la feina. En canvi elles aportaren, sobretot, cançons llargues. Les dones també aporten més ítems que els homes. A més, cal recordar que els que més cançons aportaren a la missió foren més joves i els més grans.

En relació a la transcripció i classificació hem pogut veure com hi ha una gran varietat de cançons i que, les que es repeteixen tenen més divergències que coincidències. És per això que creiem necessari reforçar la teoria que una cançó popular, tot i no ser col·lectiva en el seu inici, s'integra tant dins la societat que cadascú se la fa seva. De tal manera que, com hem pogut veure, d'una mateixa cançó en surten infinites variants.

Arribats a aquest punt ens agradaria destacar que ens ha sorprès el nombre d'ítems trobats atès que ens pensàvem que la missió duta a terme a Pollença seria molt més minsa. Per tant no s'ha complert la hipòtesi d'entrada, atès que començarem el treball amb un punt de vista pessimista pensant que la missió a Pollença hauria estat un fracàs. Ja només per aquest fet, que no s'hagi complert la hipòtesi inicial, tenim una gran satisfacció d'haver estudiat aquestes missions. Per això tenim la intenció de seguir treballant aquests materials amb la finalitat de publicar-los.

Per altra part ens agradaria destacar que aquest treball s'afegeix a altres que ja han fet alguns companys en aquesta mateixa línia i que, tots plegats, contribueixen a donar a conèixer i a treure a la llum el valuós llegat del Cançoner que tant d'esforç i dedicació hi dedicaren els missioners.

9. BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

9.1. BIBLIOGRAFIA

BOTA TOTXO, Miquel. 1983. *L'art fotogràfic de Guillem Bestard*. Impremta Politècnica. Palma de Mallorca.

COLL LLOMPART, Margalida. 2015. *La revista Tresor dels Avis [1922-1928]. Memòria, paraula i folklore*. Món de llibres. Manacor.

DELÉTRA-CARRERAS I PATXOT, Núria. 2016. «Esbós» dins *Rafael Patxot i Jubert, una vida de tramuntana*. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona. 19-28

FULLANA, Pere (dir.). 1993 «Morey Antich, Ramon» dins *Gran Enciclopèdia de Mallorca*. Promomallorca Edicions. Inca. Vol. 11.

FULLANA, Pere (dir.). 1993. «Pollença» dins *Gran Enciclopèdia de Mallorca*. Promomallorca Edicions. Inca. Vol. 13.

LLADÓ I ROTGER, Francesc. 2009. *El pont de la mar blava. Vida i obra de Miquel Ferrà*. Edicions UIB, Institut d'estudis Baleàrics i Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona-Palma.

MASSOT I MUNTANER, Josep. 1992. «Baltasar Samper i l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya», dins *Els intel·lectuals mallorquins davant el franquisme*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona. 211-238.

–1993. *Inventari de l'arxiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials IV, fascicle 1*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona.

– 1994a. *Inventari de l'arxiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Materials IV, fascicle 2*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona.

–1994b. «Introducció» dins SAMPER, Baltasar. 1994 *Estudis sobre la cançó popular*, a cura de Josep Massot i Muntaner. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona. 5-25

–1999a. «El darrer període de la vida de Miquel Ferrà» dins *Semblances i comentaris*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona. 179-182.

–1999b. «L’Obra del Cançoner Popular de Catalunya i les Illes Balears» dins *Semblances i comentaris*. Publicacions de l’Abadia de Montserrat. Barcelona. 287-326.

–2005. *Memòries de missions de recerca. Materials xv*. Publicacions de l’Abadia de Montserrat. Barcelona. 53.

–2014a. *Memòries de missions de recerca, crònica. Materials III*. Publicacions de l’Abadia de Montserrat. Barcelona. 291-428.

–2014b. «Rafael Patxot, cinquanta anys després» dins *Rafael Patxot i Jubert, el savi, el mecenes, el patriota*. Publicacions de l’Abadia de Montserrat. Barcelona. 13-45.

MOLL, Francesc de Borja. 1983 «Assaig d’estudi preliminar» dins GINARD BAUÇÀ, Rafel. 1983. *Cançoner Popular de Mallorca*. Editorial Moll. Palma de Mallorca. Vol.1, XIII - LXXXIV

MOLL, Francesc de Borja. 1983 «Introducció» dins GINARD BAUÇÀ, Rafel. *Cançoner Popular de Mallorca*. Editorial Moll. Palma de Mallorca. Vol.4, IX – LXII

SALAS VIVES, Pere. 2011. «El banc agrícola de Pollença» dins *Història de Pollença del segle XX*. Ajuntament de Pollença i Obra social Sa nostra Caixa Balears. Pollença. 117- 119

9.2. WEBGRAFIA

JAUME, Miquel. 2016. [en xarxa] <<http://mjaume.blogspot.com.es/2016/10/ramon-morey-antich-1885-1944.html>> [Data de consulta 10.04.17]

PRAT, Bernat. [en xarxa] <<http://manlleuhistoric.blogspot.com.es/2014/08/punti-i-collell-joan-personatge.html>> [Consulta 10.04.17]

«Pujol i Pons, Francesc» dins *Gran Enciclopèdia Catalana*. [en xarxa] <<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0053324.xml>> [consulta: 02.03.17]

«Puntí i Collell, Joan» dins *Enciclopèdia Catalana*. [en xarxa] <<http://www.enciclopedia.cat/EC-GEC-0053390.xml>> [consulta: 02.03.17]

[en xarxa] <<http://universpatxot.diba.cat/ca>> [consulta: 19/02/2017]

MASSOT I MUNTANER, Josep 1992 - 1993. «L'obra del Cançoner Popular de Catalunya, avui». *Llengua & literatura*, 5 [en xarxa]

<<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000115/00000054.pdf>> [Data de consulta: 19.02.2017]

- 2003. «L'obra del Cançoner Popular de Catalunya, font de recerques» *Llengua & literatura*, 14 [en xarxa]

<<http://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000030/00000006.pdf>> [Data consulta: 01. 03. 2017]

9.3. ALTRES FONTS

Arxiu Parroquial Pollença.

Cens Pollença anys 1925 i 1939.

ANNEX

CRITERIS DE TRANSCRIPCIÓ

MICROFILMS: MATERIALS DE LES MISSIONS DE RECERCA

Criteris de transcripció

- 1 Cal actuar amb coherència en l'aplicació dels criteris de transcripció i, si és necessari, fer-ne una explicació detallada.
- 2 Cal usar els signes propis del sistema ortogràfic oficial de la llengua de l'ítem.
- 3 Cal respectar els trets dialectals, fonètics, morfològics, sintàctics i lèxics del text, encara que la gramàtica normativa no els reculli o els condemni.
 - Els fenòmens de neutralització i d'harmonia vocàlica no s'han de marcar, tret que siguin pertinents per la comprensió del text o per al cop d'efecte final dels acudits.
 - És convenient unificar la grafia de les diverses realitzacions dels pronoms *ho* i *hi*, tant si apareixen sols com en combinació amb un altre.
 - Es pot fer servir l'apòstrof per marcar les elisions: *hi 'via*.
- 4 La transcripció ha de reflectir els fenòmens de contacte de llengües:
 - Els castellanismes integrats i pronunciats a la catalana es transcriuen adaptats: SURRA, QÜENTO, BASSURA...
 - Els barbarismes no s'ha de destacar ni amb cometes i amb lletra cursiva.
 - Les frases senceres o les expressions completes pronunciades en una altra llengua s'han de transcriure en cursiva.
 - El mateix criteri se segueix per a les paraules adaptades al català però que es pronuncien amb fonemes de l'espanyol: "anava tot *trajeat*".
- 5 Si la transcripció recull el diàleg entre el col·lector i l'informant, les intervencions respectives van precedides de les lletres C (col·lector) i I (informant) seguides de dos punts.
- 6 Les frases que reflecteixen el pensament d'un personatge van entre cometes i no cal que formin un paràgraf propi.
- 7 Els aclariments de l'informant que solen especificar detalls o conceptes no coneguts de l'investigador van entre parèntesis.
- 8 Les anotacions de l'investigador van entre claudàtors.
- 9 Les petites pauses es transcriuen amb punts suspensius.
- 10 Els fragments intel·ligibles es marquen amb un guió llarg entre dues barres inclinades al revés: \—\
- 11 Els fragments que l'investigador considera que es poden ometre es marquen amb punts suspensius entre claudàtors: [...]

Tornada de veremar

2

Nº 179.

Tornada de Veremar

(de Binisalem).

Allegret

Ve-nim d'a-lla on ve-nim, ve-nim d'a-lla on ve-nim, a-nam a-lla on a-nam, sor-tim d'a-lla on sor-tim, en-tram a-lla on en-tram, en-tram a-lla on en-tram, ve-nim d'a-lla on ve-nim.

En voler identificar a Binisalem aquesta tornada, ens digueren que no era autèntica.

Margalida Bestard, de Binisalem. Pollença (Mallorca) 23 d'agost 1924.

Cançons des vermar de Jerusalem.

Venim d'allà avon venim, (bis)
 anam allà avon anam,
 sortim d'allà avon sortim,
 entram allà avon entram, (bis)
venim d'allà avon venim (1)

Ses atletes de Sa Plassa
 n'han pujat un escale,
 n'han refuat en Xambo'
 perquè l'troben pairet baixa.

A Can Barrera hui ha ball
 i a l'Iglèria Coranta Hores;
 nos feràn veure unes cores
 que no ls haurèm vistès mai.

En es carré de Ses drogues
 un convent se volen fe
 per tancar-hi ses atletes
 que monjes se volen fe.

Carta en estè an es moli
 que s'anomena Sa Plassa,
 encare que fos capana
 no t'hi has d'entreteni.

(1) In cada canço se repeteix al final el primer vers.

178 / 4

Nonim de sa veremada
per això tenim pocs jocs,
es rema son petits i pocs
i mala nit qu'hem passada

Pollença 28 agost 1924

Margalida Bertard de
32 anys. Es natural de
Jerusalèm i ara es moija
de la Caridad.

Tornada de trascolar

5

nº 180.

Tornada de Trascolar

(de Binisalem)

Moderat

The musical score is written on three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 4/4 time signature. The melody consists of quarter and eighth notes. The second staff continues the melody, featuring a 3/4 time signature change and a key signature change to one sharp. The third staff concludes the piece with a 4/4 time signature and a final cadence. The lyrics are written below the notes.

Mu ma-te me diu ban-de - ra i jo
dic que té ra - ó; ses ban-de-res són hon-
ra - des per a - nã a sa pro-ces - so.

Margalida Bestard, de Binisalem. Pollença (Mallorca) 28 agost 1924.

Des trescolar de Primarlem

Mu mare me diu bandera
i jo dic que te' rao;
ses banderes son honorades
per avia a sa processio.

Les trescoladores solien traigimar portadores
de vi i anaven amb colls agafant un ansa
cada una. Perque la feina no s'fes tan pesada,
en lloc de durles desde l'cup fins al botot, sols
la traigimaven una trentena de passes i l'entre-
gaven a un altre colla que la duia altre tant i
també l'entregava a un altre i d'aquesta ma-
nera. Solien cantar, una colla, dos mots de la
canço, i l'altra coll al reprendre la portado-
ra reprenia els altres dos mots.

Pollensa 27 febrer
1924.

Margalida Bestard
de 32 anys de Primarlem
Avui moria a Pollensa.

Cançó dels darrers dies (Carnaval)

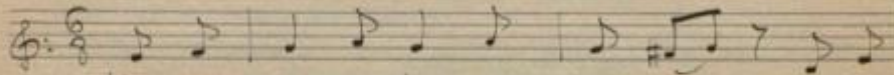
7

No. 181.

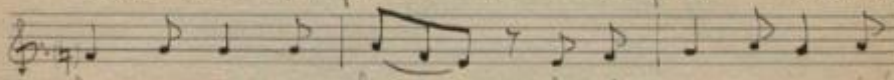
Cançó dels darrers dies (Carnaval)

(amb ximbomba).

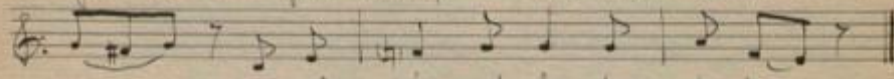
Animat

Mu ma-reen pas-ta-va co-ques més ne

fa n-na per hom, la dar-re-ra no té

nom, a-di-ós, at-lo-tes to-tes.

Antònia Bibiloni (de Cal Bou Leno). Pollença (Mallorca) 22 agost 1924

Cançó de Ximbomba o Derrers dies.
de Pollença

Ma mare en partà fa coques
nos ne fa una per hom
la derrera no té nom
Adiós, atlots tots.

Pollença 28 Agost 1924.

Margalida Brestard
de 32 anys, de Trinitat,
mouja de Pollença.

A la vorera de mar

9

Nº 182.

"A la vorera de mà"...

animat

Handwritten musical score for 'A la vorera de mà'. The score is written on two staves. The first staff is in treble clef with a 6/8 time signature. The second staff is in bass clef. The lyrics are written below the notes. The piece ends with a double bar line and the word 'sempre' written above the line.

a la vo-re-na de mà e-hau-na don-
ze-lla, e-hau-na don-ze-lla.

Antonia Babiloni (de Ciel Bon Denis) - Pollença (Mallorca), 22 d'agost 1924

A la vorera del ma

A la vorera del ma
 heu ha una donzella
 qui brodava un mocadó
 bo per la reina.

Quant va essé a mig broda'
 li falta' seda.

- Marini, bon marini,
 que portau seda?

? Quina seda volen vos
 blanca o vermella?

- Vermellita la vui jo
 qu'és la més bella.

- Entrau dins la nau, entrau,
 triareu d'ella.

no'n sapigué més.

Pollensa 28 agost
 1924.

Antonio Tribiloni
 de Can Bruu Jariis.
 20 anys.

El rei n'ha fetes fer crides

11

Nº 188.

"El rei n'ha fetes fer crides"...

allegret

El rei n'ha fe - tes fer cri - des, que vi - va l'a -
mor, que cri - des n'ha fe - tes fer, que vi - va, vi - va,
que cri - des n'ha fe - tes fer, que vi - va l'a - non -
gor.

The musical score is written on a single staff with a treble clef and a 2/4 time signature. It consists of four measures of music. The first measure contains the notes G4, A4, B4, and C5. The second measure contains D5, C5, B4, and A4. The third measure contains G4, F4, E4, and D4. The fourth measure contains C4, B3, A3, and G3. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables across notes. The tempo marking 'allegret' is written above the first measure. The piece ends with a double bar line and the word 'fin' written below the staff.

Antònia Gibiloni (de Cal Bon Jous) - Pollença (Mallorca) 28 agost 1924.

El rei n'ha fetes fe crides.

El rei n'ha fetes fe crides
que viva l'amor
que crides n'ha fetes fe
que viva, viva,
que crides n'ha fetes fe
que viva l'arouge.

Que los més galindans joves
a la guerra n'han d'au!

Jo qui teng la muller jova
on a qui l'entregare?

Jo l'entregare a un mare
qui la m'gardara molt be.
Ma mare la mia mare
Jo vos entreg me nulli.

Que no li fassen fe feims
sinos cori i brodi
que no li fassen treure argo
amb el psal mes grandi
sinó amb el psal de plats
que per ella n'he fet fe.

Jo li recorda res més.

Pollença 28 d'agost 1924

Antoni Tribioli
Can Gran Jerus.

Quan jo n'era petit

13

Nº 124.

"Quan jo n'era petit"...

Moderat, un poc animat.

Handwritten musical score for the song "Quan jo n'era petit". The score is written on three staves. The first staff is in treble clef with a 6/8 time signature. The second staff is in bass clef. The third staff is in treble clef. The lyrics are written below the notes. The piece ends with a double bar line and the word "Finito".

Quan jo n'era pe-ti-tet mun pa-re em du-iaa la
bar-ca, ma-rí-ner, quan oi-guis gran
no te fi-is de la cal-ma.

Antònia Bibiloni (de Cal Bon Jesús). Pollença (Mallorca) 28 agost 1924.

Quant jo n'era petitet
mum pare 'm duis a la barca;
marinè', quant riqvis gran,
no te fis de la Calma.

Pollensa 28 Agost
1924.

Antoni Trillón

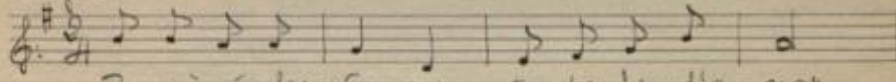
Perquè són les verges

15

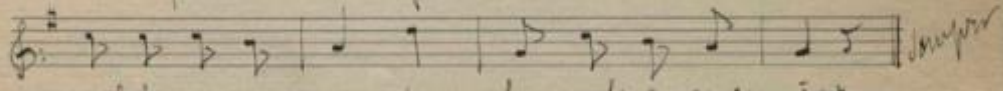
Nº 185.

"Perquè són les verges"...

allegret

Per-què són les Ver-ges to-tes hem d'a-nar

amb les pa-ne-re-tes bu-nyols a men-jar.

Antònia Bibiloni (de Cal Bon Jesús) - Pollença (Mallorca), 28 agost 1924.

El dia de Les Verges les nines de les costures van a
fer un pan-caritat i al anar-se'n, pel camí canten:

Perque son les Verges
totes hem d'anià
amb les paneretes
bunyols a menjà.

L'ora de costura
en disfrutarem
de pa i confitura
en beranarem.

Al tornar

Perque son les Verges
totes hem anat
a fi lo gran festa
del pan-caritat.

Pollença 23 d'agost
1924.

Antonia Tribitoni

Un pobre pagès

17

Nº 186.

"Un pobre pagès"...

Allegret

Handwritten musical score for the song "Un pobre pagès". The score is written on three staves in G major and 3/8 time. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/8 time signature. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody and includes the lyrics "ze any sien-ca-ra no fi-la, trala-re la la la, prim fi-la prim-". The third staff concludes the piece with the lyrics "fi-la, trala-ra la la la, prim fi-la i se'n va." and ends with a double bar line and a fermata. The tempo marking "Allegret" is written above the first staff.

Un po-bre pa- gès te-ni-au-na fi-a, te-ni-a quin-
ze any sien-ca-ra no fi-la, trala-re la la la, prim fi-la prim-
fi-la, trala-ra la la la, prim fi-la i se'n va.

Antònia Bilibon (de Cal Bon Jesús). Pollença (Mallorca), 28 Agost 1924.

Un pobre pages
tenia una filla
tenia quinze anys
i encare no fila
trab-larà la, la, la.
prim filo, prim filo
etc igual que la qui's canta arreu
de Catalunya.

Pollença 28 d'Agost.
1924.

Antonio Vebiloni

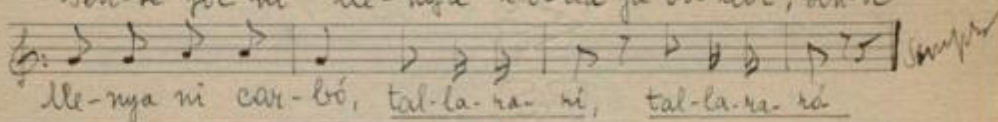
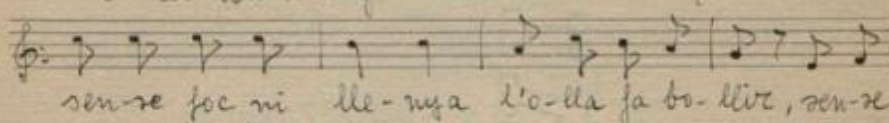
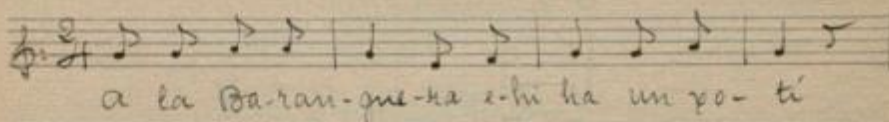
La Baranguera

19

n.º 194.

La Baranguera

Vin

Antònia Biliboni (de Sil Bon Jesús). Pollença (Mallorca) 23 agost 1924.

La baranguera.

A la baranguera

heï ha un poti, (altres diuen: un coni.)

sense foc ni llenya

l'olla fa boll,

sense llenya ni carbó

tal. larari - tal. larari' (crit).

Això se conta en un joc de mines: ballen voltant en torn d'una qui està en mig de la rotllada. Quant han acabada la cançó s'aturen i la d'en mig n' agafa una i li diu:

- Xiqueta que vols venir amb mi? i l'altre contesta: - Tu tu vorem demà demati' qu'hem de menjar un plat de bonyols i un tassa' de vi.

I segueixen voltant i altre pic agafant-ne una de la rotllada fins a trobar-ne una que digi:

Si, a la pregunta i llavors aquesta passa al mig i el llec requerà.

Pollença 28 d'Agost
1924

Antonio Dibitoni.

A Mallorca hi ha una dama

21

Nº 188

"A Mallorca hi ha una dama"...

animat

Handwritten musical score for the song "A Mallorca hi ha una dama". The score is written on two staves. The first staff is in G major (one sharp) and 2/4 time. It contains the melody for the first line of the song: "A Ma-lor-ca hi ha una da-ma, da-ma, da-ma, da-ma". The second staff is in F major (one flat) and 2/4 time. It contains the melody for the second line of the song: "do, da-ma, da-ma, da-ma do." The score ends with a double bar line and the word "Sempre" written above the staff.

Catalina Píbilini (de Cal Tomàs Ferris). Pollença (Mallorca) 28 agost 1924.

A Mallorca he' ha una dama
 deuna, dama, dama do'; (bis)
 du la cabellera llarga,
 llarga fins en el taló; (bis)
 sa mare la pentinava
 amb una pinteta d'ò,
 sa padrina li aclaria
 els cabells de dos en dos,
 la criada 'l hi fermava
 amb floquets de mil colors.
 El seu germà la mirava
 amb uns ulls rematado's:

- Si no erem germans
 nos casaríem los dos.
 L'agafai per la ma blanca
 la menai a Missa major.
 Com entraven dins l'Eglésia
 les piques tornaven d'ò.
 Les dames seieu en terra
 i ella en cadireta d'ò.
 El capellà qui la deia
 va di: Spiritu tuó,
 l'escola qui la servia
 va di: Atò no's atò

Pollença 28 Agost
 1924.

Catalina Tribiloni
 28 anys.

Dematí com l'amo em crida

23

Nº 189.

" Dematí, com l'amo em crida!..

Viu

de-ma-tí com l'a-mo em cri-da, per a-nãa jo-nyes pa-
rei, dic: - Se-nyor, dau-me ho-meç per
po-rrer pas-sãa-quest di - a

Catalina Biliboni (de Cèl Bon Ferris) - Pollença (Mallorca) 28 agost 1924.

San Miquel

Demati com l'amo'm crida
 per anà a jonyi el parey
 dic: Senyó, dau-me remei
 per porè passà aquest dia.
 Com mentre es plerei junyis
 Miquel se va posà a cantà
 no havien tocat mig dia
 i la mort ja l'va cita.
 Ell era lluny de remei
 i no parib amb les cames
 torna de jonyi 'l parè
 i s'm va de cap a casa.

- L'amo meu mal m'ha agafat
 no sé si serà la mort.
 I l'amo per p més confort
 dins el llit el va posà
 i molt be que l'va tapa
 per veure si curaria.
 Al s'endemà demati
 li va destapa la cara

- Miquel, que vols mori aquí
 o vols mori a ca ta mare?
 De les cases fins a l'era
 li daren per pensar hi

- L'amo meu, torna-m'arrera

189

que no muira pel camí.

La madona heu va senti'
i li destapa' la cara,

- Miguel, fill meu, vina aquí
& no t'ferà falta ta mare.

- A mi mare enviareu
que rom seu i m'ha nodrit
qu'estic malalt dins un llit
reudit i ella no m'veu.

Tras de la brasa vermeis
un carro blanc envelat.

- El vostre fill estimat
es mort i vos no l'heu sabeu.

Ja poreu considerar
ta mareta quin plor feis.

Lo primé que demanà

- s'ha rebut els sagraments?

- s'ha rebut els sagraments
també l'Extremunió

per la mort i passió

retau un Crec en un Deu.

Pollensa 28 Agost
1924.

Catalina Tribiloni
28 agost.

Na Cecília

26

№ 190.

Na Cecília.

animat

En-trant dins el po-ble veig un com-bre-gà, en-trant
dins el po-ble veig un com-bre-gar, en-trant
dins el po-ble, en-trant dins el
po-ble veig un com-bre-gà.

Catalina Bibiloni (de Cèl Bon Joris). Pollença (Mallorca) 28 Agost 1924.

Entrant ^{na sicília} dins ~~el~~ poble } bis
 vaig ~~ser~~ un combregà }
 Dins ca na sicília } bis
 jo l'he vist entrà }
 Me trec el capell }
 i el duc omb la ma.

- Bona nit, senyora,
 vulguim dispensà
 que es la meua atlota
 qu'han de combregà.
 Entrant dins la cambra:

- Sicília, com va?
 - Malament, tierra
 malament me va.
 No ploris, tierra,
 si no vols plorà,
 teng una germana
 i t'hi podrà casà!
 - No estic per cap germana
 ni per cap germà
 que s'amb tu, sicília,
 que me vui casà.
 - Natagui, tierra,
 lo que m'vares da

190

vataqui 'l pendiante
vataqui 'l colla!
7ed' vuni un confes
que 'm vuni confessa;
i' amb tres pasquletes
sicilia expira.
La truen di carrega
per dur-la a enterra
i' se tira alla' enterra
i la va besa.
- Adios, sicilia,
ja no 'm puc casa'.

Colonna 28 sept
1924

Catalina Pibilloni
28 anys.

Un gall he perdut

29

Nº 191.

"Un gall he perdut"...

Viu

Handwritten musical score for the song "Un gall he perdut". It consists of two staves. The first staff is in treble clef with a 3/8 time signature. The second staff is in bass clef with a 3/8 time signature. The lyrics are written below the notes. There are two first endings marked with (1) and (2). The word "Sempre" is written at the end of the second staff.

Un gall he per - dut i no l'he tro - bat,
ni a cas el ve - ieu i - ka es - co - at.

2ª estrofa:

Handwritten musical score for the second stanza. It consists of one staff in treble clef with a 3/8 time signature. The lyrics are written below the notes.

du mos - tat - ve - res

per altres estrofes:

Handwritten musical score for other stanzas. It consists of one staff in treble clef with a 3/8 time signature. The lyrics are written below the notes.

Catalina Bifiloni (de Cal Bon Jesús). Pollença (Mallorca) 28 d'agost 1924.

Un gall he perdut
i no l'he trobat
Hi acà el veieu
era escapat

De dues maneres
du mortatxeres
i du mortatxeres
i floc encarnat.

Per la polla veuc
hi la'm volu da

(i) un gallet que teng
comensa a cantà.

Conta tot lo dia
com un rasingol
per no està tot sol
cerca companyia.

Catalina Tribiloni.

28 anys.

Polleusa 28 Agost
1924.

La Samaritana

31

No 192.

La Samaritana

Moderat

Qui dit-vo-sa ho és la sa-ma-ri-ta-na que-ron-ta la
font amb Cris-to par-la-va

The musical score is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The tempo marking 'Moderat' is written above the staff. The melody consists of quarter and eighth notes. A first ending bracket is placed over the final two measures of the first staff. The second staff continues the melody with similar note values and rests. The lyrics are written below the notes.

(1) □

ho és = pronunciat v'és

Catalina Ribilóni (de Cal Bon Jesús) - Pollença (Mallorca) 28 Apr 1924.

- 192 -

La Samaritana.

Que ditosa n'is
La Samaritana,
qu' anant a la font
amb Cristo parlava.

Cristo li va di:

- ¿Que m vols donó dirgo?

- Com pot se, Sanyó,
que m costa de treure?

Jo t'en donaré
que serà nulló
i et daré salut
i salvació.

- Tant bona, pot se, } Aquests dos mots foren
però nulló, no. } afegits per la mare
de la cantadora lo
qual deia que l'ignorava.

- Tu tens tres marits
que dinen en taula,
un que se diu Pere
l'altre se diu Jaume,
l'altre Salvador
que tot lo meu salva.

La Mare de Deu (1)
quant era mineta
anava a costura
a agendre de Uetra

(1) aquest altra comió la cantadora lo deia h
quidament com si formés part de la primera.

192

L'angel li entrava
per la finestreta
— Du vos guard, Maria
de gracia son plena.

Sollersa 28 d'agost
1924.

Catalina Tribiloni.

Ramona

34

Nº 193

Ramona

Moderat

Ra-mo-na-tic a n'els llims per-què vort me des-
de-nya, té es cô dû com u-na pe-nya
i jo, Ra-mo-na, l'es-tim.

Juanàina Mayol (Salas) - Pollença (Mallorca) 29 agost 1924.

Aquesta cantaire sab moltes cançons, però sembla que confon les tonades.

- 198 -
Tramona.

Tramona, estic en els llims
 perquè voste' me desdonya (desdonya)
 té el cò da com una plouya
 i jo, Tramona l'estimo.

L'estimo més qu'an el fumà,
 l'estimo més qu'an el rapè,
 l'estimo més qu'an el cafè,
 l'estimo més qu'an el vellà.

L'estimo més que an el cavall
 i més qu'a la bicicleta,
 més encara, tramoneta,
 que moltes coses que call.

Ho pens amb voste' de dia,
 i pens amb voste' de nit,
 i la somnia dins el llit,
 i sempre la somnaria.

Per voste' me tiraré
 cap avall per la murada,
 o alegre, amb una glopada
 un vereno me beuré.

Que voste' és una abloteta
 que m'encanta i que me priva;

198

m'encanora i m'encativa
i me fa perdre la parveta.

Un si, Ramona, Ramona,
un si, Ramoneta prest,
no me facis perdre es quest
Ramona, Ramona, mous.

Escolta lo que t' diré
i present sempre heu tindrás:
atleta, no m' facis cas
perque som un mentidí.

Pollença 29 d'agost
1924

Juanaina Mayol de
Com Sales.

69 anys.

la va aprendre de jove.

A França hi ha una dama

37

Nº 194.

"A França hi ha una dama"...

Allegret

Handwritten musical score for the song "A França hi ha una dama". The score is written on a single staff in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 6/8. The tempo is marked "Allegret". The lyrics are written below the notes. The score consists of three lines of music. The first line contains the first two measures of the melody. The second line contains the next two measures. The third line contains the final measure, which ends with a double bar line and the word "fin". The lyrics are: "A França hi ha u - na da - ma, da - ma de tan gran va - lô, da - ma. de tan gran va - lô." There are some handwritten annotations, including a "7" above a note in the second line and "fin" written below the final measure.

A França hi ha u - na da - ma, da - ma
de tan gran va - lô, da - ma. de tan gran va -
lô.

Juanàima Mayol (Palas). Pollença (Mallorca), 29 Agost 1924.

- 1914 -

A França' hi ha una dama
 dama de tan gran valò;
 té la cabellera Marga
 Marga fins au el talò,
 la mare la pentinava
 amb una pinteta d'ò
 sa padrina li hi aclarís
 els cabells de dos en dos.
 La criada els hi lligava
 amb un floc de mit color.
 El germà la se mirava
 amb uns vis tan pietòs
 (si no fosses, germana nira,
 nos caràriem los dos.
 S'en anaren a misseta
 les piques tornaren d'ò
 el capellò qui la deia
 va di: Spiritu tuo.
 l'escolà qui la servia
 va di: Avò no's avò.

Pollença 29 Agost
 1924.

Juan Luis Mayol
 68 anys.

Joc dels Sequers

39

Nº 195.

Joc dels "Sequers".

Animat

The musical score is written on a single staff in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of three lines of music with lyrics underneath. The first line contains the lyrics 'Els mo-nos se pas-set- ja-ven per la'. The second line contains 'Ter-ra tor-tu-gant; de tant en tant de-ma-'. The third line contains 'na-ven quin di-a e-ra Sant Jo-an. - Sant Joan!' and ends with a double bar line, the word 'Fins:' written above it, and 'Sempre' written to the right. The music features various note values including quarter, eighth, and sixteenth notes, along with rests.

Els mo-nos se pas-set- ja-ven per la
Ter-ra tor-tu-gant; de tant en tant de-ma-
na-ven quin di-a e-ra Sant Jo-an. - Sant Joan!

Juanina Mayol (Salas). Pollença (Mallorca) 29 agost 1924.

Els jocs dels seguers.⁽¹⁾

Els moros se partijaven
per la terra tortugant
d'eu tant en tant demanaven
quin dia era Sant Juan.

crit: ¡Sant Juan!!

- Sant Juan de les caderneres
- Pana per elles
- amb vint i un canó
- Amb quin rí volen?

De guitarro'

Ró-ró'-ró'-ró'-ró'.

Això se balla en els seguers⁽¹⁾ durant la tempora-
da de les figues. Es jocs d'atlots i atlots que do-
nant-se les mans voltien com ballant la baren-
quera. Al haver cantada la cançó sortien
el petit d'ivilec i passen un darrera l'altre ran-
se arrullar-se les mans i imitant el rí de l'in-
strument que hom dit (guitarro'-ró-ró, violi-rigü-
rígürrí; trompeta - la-ta-ta etc) per darrall els
braços dels dos primers, i sempre s'en queda
un braços encrenats. S'ocaba al estar-hi tot.

(1) Se diuen seguers uns ^{llors tancats amb feres} ~~patios~~ de ^{seca} ramra abut hei
ameguen la figues. Cada maria té'n un.

Pollença 29 Agost 1924 -

Juanquina Mayol
65 anys.

Què véns amb mi...

41

Nº 196.

"Què véns amb mi..."

allegret

Què véns amb mi, amb mi en al-ger! Co-
i-rem ta-ron-ges d'a-quel ta-ron-ges.

The musical score is written on two staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one flat (Bb) and a 2/4 time signature. It contains the melody for the first line of the song. The second staff is in bass clef with the same key signature and time signature, containing the accompaniment for the first line. The piece ends with a double bar line and the word 'Stopp' written above it.

Juanàina Mayol (Palas) - Pollença (Mallorca), 29 ago. A 1921.

- Fue veus amb mi'
 amb mi' en Algè
 coirem taronges
 d'aquel tarongè
 d'aquel tarongè
 tan apreciât
 que 'l qui l'ha rembrat
 humilitat te.

Les fruites qui' caven
 tenen gran virtut
 es malalts qui'n mungen
 recobren la salut.

Com ets a la cipri
 pegues un botèl.
 Requi qui, requi qui
 jo veng per veure't.

Polleusa 29 Agost
 1924.

Juanaius Mayol
 68 anys!

S'altre vespre

43

no 194.

"S'altre vespre"

Vin

S'al-tre ves-pre a col-gar me na-na-va, men-
tres me col-ga-va vaig sen-tir cin-lar. *sempre*

etc.
Va essé un jo-ve baix

jo li vaig dir: - ri

i ell que fa? po-sa la qui-

Juanina Mayol (Palas) - Pollença (Mallorca), 29 apr 1924.

- 197 -

L'altre vespre

L'altre vespre
 a colgà'm i en anava
 mentre me colgava
 vaig senti ciutà;
 Va' estè un jove
 baix de la finestra
 i perquè era vespre
 volia pujà.

I jo li vaig di:
 - ~~que~~ ^{que} pujaries
 si me prometies
 els prest devallà.

I ell que fa
 pora la quiterra en terra
 i ella l'amorra
 i li dona la mà.

Diu que no'n dinen més a Pollença.

Pollença 29 Agost
 1926

Juanina Mayol
 67 anys.

La mare alaba

45

Nº 198.

"Sa mare re-re-re la ba"...

Vin

Handwritten musical score for 'La mare alaba'. The score is written on three staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/8 time signature. The melody consists of eighth and sixteenth notes. The lyrics are written below the notes: 'Sa ma-re-re-re-re-la-ba la se-va-ka-ka-ka fi-a que amb u-na-ka-ka vet-la-da cus u-na-ka-ka ca-mi-a.' The piece ends with a double bar line and a fermata over the final note.

Joanaina Mayol (Velas). Pollença (Mallorca) 29 agost 1924.

La mare - re-re - r'alaba
 la seva - ra-ra-ra fia
 que amb una-ra-ra vetlada
 cus una-ra-ra carria.

I ella sob-o-rols no sab
 l'agüia - ra - r'enfilà,
 i alerta - ra-ra fadrins
 si us heu de - re-re casa,
 que vos pore - ren errà
 per molts de - re-re camins.

Un gall he-re-re perdut
 i no l'he-re-re trobat;
 si pel ca - ras lo veien
 n'era - ra-ra - n'escovat.
 N'era - ra-ra - n'escovat

47

2

de due - re-res maneres,
avia mo - no-no - tatperes,
també' tro-no-no - biqueres
de foc que era - n' encarnat.

soaniana Mayol - Pollença (Mallorca)
29 agost 1924.

Ballet al clar de lluna

48

Nº 199.

Ballet al clar de lluna

Vin

Co-pe-o, co-pe-o, co-pe-o, co-
pó, en-cal-sea les do-nes per dins el fo-
go.

Joanaina Mayol (dales). Pollença (Mallorca) 29 agost 1924.

Copeo a sa Lluna.

Copeo, copeo
 copeo, copó
 encalra les dones
 per dins el fogó.

La Lluna, la peruna
 vestida de dol
 tou pare la crida
 sa mare no tu vol.

Aquestes cançonetes se ballen de mitj a la
 lluneta. Estant dins s'ombra van porant
 un peu darrera l'altre a la retxa de la
 lluna i al acabar la cansó fan una volta
 redona.

Pollença 29 Agost
 1924.

Juanuina Mayol
 68 anys.
 La sap de ningú

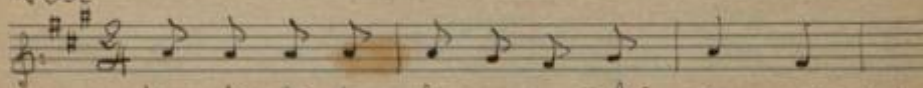
Madò Catalina

50

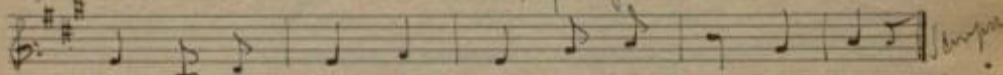
Nº 200.

Madò Catalina

Vin

Ma-do ca-ta-li-na, que feis com cam-

pan, que feis com cam-pan, que feis com cam-pan!

Joanina Mayol (Sala) Pollença (Mallorca), 29 agost 1924.

Mado' Catalina

Mado' Catalina,
 qui fei, canu campan?
 i A sa vostra fia
 qumqu no la'm dan?
 Qui si no la'm dan?
 la vos robare,
 i la m'endurè
 an el figural.
 i aplanara' figures
 devall es parrut.
 To la m'endurè
 a sa doctoris
 i sera' nocis
 fins que jo voldré.
 To la m'endurè
 devall sa capeta
 i de tant en tant
 colca beradeta.
 To n'hi ferè fe
 un combuis amb randa
 i si no s'arramba
 jo l'arrambarè.
 To n'hi ferè fe
 un faldonèt gros
 i si no te jocs
 jo n'hi cercarè.
 To n'hi ferè fe
 un faldon d'etopa
 i si no s'acota
 jo l'acotarè.

Polles 22-3-1912

Juanains Mayol
68 anys.

A la ciutat de Nàpols

52

Nº 201.

"A la ciutat de Nàpols!..."

allegret

Handwritten musical score for the song "A la ciutat de Nàpols!...". The score is written on three staves in G major and 2/4 time. The tempo is marked "allegret". The lyrics are written below the notes. The first staff contains the first line of music and the lyrics "a la ciu-tat de Na - pòl e-hi ha u-na pre-". The second staff contains the second line of music and the lyrics "rò, la vi-da mi-a, e-hi ha u-na pre-". The third staff contains the third line of music and the lyrics "rò, la vi-da a-mor, la vi-da a-mor." The score ends with a double bar line and the word "finito" written above the staff.

a la ciu-tat de Na - pòl e-hi ha u-na pre-
rò, la vi-da mi-a, e-hi ha u-na pre-
rò, la vi-da a-mor, la vi-da a-mor.

Joaquina Mayol (Gilar). Pollença (Mallorca), 29 Agst 1924.

- Lot -

La presó de Nàpols

A la Ciutat de Nàpols
 heu ha una presó

Heu ha vint i nou presos
 qui conten la cançó.

La dama està en finestra
 qui escolta la cançó.

els presos s'entenen
 ja no cantaren, no.

- Cantau, presos cantau
 perquè no cantau, no?

- Com hem de cantar, senyora,
 si estam en gran presó?
 sense menjar ni beure
 no més un roagó?

- Meu pare lo meu pare
 jo vos deman un do.

- Ma fia Margalida,
 quin do volen queus do?

- Meu pare lo meu pare,
 les claus de la presó.

No'n sab més. Diu qu'aquí acaba.

Pollença 2 Abril 1924

Juanaina Napol

A càsara

54

Nº 202.

"A càsara"...

Vin

Handwritten musical notation for the song "A càsara". It consists of three staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/8 time signature. The melody is written with eighth and sixteenth notes. The lyrics are written below the notes: "a ca-sa-na de cà-na-na mun pa-ne-ni, co-". The second staff continues the melody and lyrics: "tor-no, e-hi ha-na-na-vi-ni-a un gros". The third staff concludes the phrase: "pi-ni-ni, co-tor-no." The notation includes various rhythmic values and rests, with some notes beamed together.

L'accentuació precisa de la cantineta determinarà la metrificació precedent, malgrat que la lògica musical sembla demanar:

Handwritten musical notation for the same song "A càsara", but with a different accentuation. It also consists of three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat, and a 2/8 time signature. The melody is written with eighth and sixteenth notes. The lyrics are: "a ca-sa-na de cà-na-na mun pa-ne-ni, co-tor-". The second staff continues: "no, e-hi ha-na-na-vi-ni-a un gros". The third staff concludes: "pi-ni-ni, co-tor-no." The notation includes various rhythmic values and rests, with some notes beamed together. The accentuation is different from the first version, as indicated by the text above.

Zanàina Mayol (Palos) - Pollença (Mallorca), 29 abril 1924.

A càrara de càrara mun pareri
; còtomo!

hei hàrara viria un gros pìriri
; còtomo!

la ròrora, ca n'èrara, de platarì
; còtomo!

i el bràraram camràraram d'orficiri
; còtomo!

Juanaina Mayot
69 anys.

Pollença 24 Agost 1924.

La vella

56

Nº 203.

La vella

Molt moderat

A handwritten musical score for the song 'La vella'. The score is written on a single staff in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked 'Molt moderat'. The music consists of four lines of notes with lyrics underneath. The lyrics are: 'a Ma-drid e-hi ha-na ve-lla, a Ma-drid e-hi ha-na ve-lla que pas-sa de nou cents anys, i to-tes les ve-lls re-ien, que pas-sa de no-cents anys i to-tes les ve-lls re-ien tant.' The score includes various rhythmic values such as quarter, eighth, and sixteenth notes, as well as rests and bar lines. There are some handwritten annotations, including a '2' above a note in the first line and a '3' above a note in the second line. The piece ends with a double bar line and a 'fin' marking.

a Ma-drid e-hi ha-na ve-lla, a Ma-
drid e-hi ha-na ve-lla que pas-sa de nou cents
anys, i to-tes les ve-lls re-ien, que pas-
sa de no-cents anys i to-tes les ve-lls re-ien tant.

Donem aquesta metrificació respectant l'accentuació
marcada per la cantant, malgrat la inconseqüèn-
cia que pot observar-se en la tornada i l'allon-
gament important en el 8^è compass.

Francisca Humbert (París). Pollença (Mallorca), 29 abril 1924

"A Madrid e-hi ha una vella"...

A Madrid e-hi ha una vella (bis)
que passa de noucents anys

i totes les velles reien
que passa de noucents anys
i totes les velles reientant

S'empolaina i se pentina
com una nolla de quinze anys.

Va sortir a la finestra;
Ven passar un estudiant.

- Estudiant si tu em volies,
te faria un nic marçant.

Ja se'n van a còl notari
i allà testament li fan.

El notari de la vella
que donés ne té un caipal.
El dilluns li fan la boda;
el dimans l'enterro li fan.
L'estudiant li va darrera
amb un fabiol sonant.
Amb los diners de la vella
en troba una de quinze anys.

Francisca Humbert (Parisa).
Pollença (Mallorca), 30 agost 1924.
L'aprenqué l'any passat.

El comte de Raixa

59

Nº-204.

El comte de Raixa

Moderat

The musical score is written on three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 2/4 time signature. The melody consists of quarter and eighth notes. The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody and lyrics. The third staff concludes the piece with a double bar line and the word 'sempre' written above the staff. The lyrics 'mi havi-en de dar.' are written below the final note.

- Un pa-re, que no sa-ben lo que nu ma-re dei-
rà? Que-ente-nir los do-ce a-ños ma-rit
mi havi-en de dar.

Francisca Humbert (Parisa). Pollença (Mallorca), 29 agost 1924.

El comte de Siquia

- Algun pare que no sabeu
lo que mi mare deia?
Dibe en teuu, los dote años
marit ni' haviu de don.
- Lo ja en teu dotze i un dia:
~~va~~ comencan a entorbar.
- Tota l'Espanya he tresgada
marit per tu no si' ha ha,
en no ser el comte de Siquia:
no si' si t'agradara:
- Algun pare ffeis fe un dinar,
convocau-lo per un dia.
Com mentes entaren en aula
li parlaren de part mia.
El rei va fer fe un dinar
i el consell per un dia:
mentes entaren en aula
li parlaren de la fia.

- No es possible rey or rei
 tenir blues nulls riuves
- No es així que te deman;
 A' has de casar amb ma fia.
- M'ata sa teva condesa,
 te casaras amb ma fia.
- No es possible rey or rei
 matar qui no ho mereixia.
- M'ira que n'us la mares
 tu i ella dareu la vida.
 El comte se'n va a cà seva
 més atret que no solia:
 troba sa seva condesa.
 dins la quadra que coria.
- D'on veuim comte de M'aira?
 Que tenir han entretut?
 Que heu jugat i heu perdut?
 Moneda d'or justaria.
- ~~Vol~~ heu baratat amb lo rei?
 M'um pare ja ho comprendria.
- Si he jugat ni he perdut,
 moneda d'or justaria.
 M'he baratat amb lo rei;
 son pare no ho comprendria.

- M'has de fer part de tristor
aíssi com de l'alegria.
- Sa te'n fare' una cordera,
ja te'n fare' esposa nua:
el mal rei m'ha comandat
que t'he de llevar la vida:
que ni no la te llevava
me llevaria la nua.
- Vamos, vamos a' sopar.
E'll poca talent te'nia.
- No trequis molta viande;
me basta un platet d'olivas.
Lea caciua d'allà on seia
de sentunant se croigia
el plat allà on menjava
de lligrimes sen' obuplia.
- M'has de fer part de tristor
aíssi com de l'alegria.
- Sa te'n fare' una cordera
ja te'n fare' esposa nua
que el mal rei m'ha comandat
que t'he de llevar la vida:
que ni no la te llevava
me llevaria la nua.

- Vamós, vamós a dormir.
 Ell molt poca son tenia.
 Com va esser a nitjant escala:
- M'has de fer part de tristor
 així com de l'alegria.
- La te'n farei ma condessa,
 ja te'n farei esposa nua,
 que el mal rei m'ha comandat
 que t'he de llevar la vida;
 que si us la te llevava
 me llevaria la nua.
- Amollem per un camp rat,
 aninals me merjaran.
- No es possible ma condessa
 els moros m'acuaran.
- Amollem per dins ra cuina,
 els infants t'aveglaié
 millor que la qui vendria.
- No es possible ma condessa,
 m'ha dit que t'he de matar.
- Deixa'm dir tres paremortes,
 també tres averniaies:
 Una pel compte de Nàuja,
 l'altre per l'aviina nua,

L'altre per la qui vendria,
 que no hi vegei nit ni dia.
 Mamanan fill meu preciós,
 mamau ni voleu mamar
 son pare ni'fa de mamar,
 altre mare tendreu vos.

Mamanan fill meuvet, mamau,
 mamau la vostra lleteta
 doneu-me una besadeta,
 fill meu que no m'estimau.
 Com meute estava espasa alta,
 que la volia mamar
 un àngel del cel devalla
 i li preteura la mà:

- Se detenga, senyor Comte,
 se detenga de parturida:
 el Rei ni'ha mort en la nit
 la fia punit del dia.
 El Rei ja n'is a l'infern,
 la fia per companyia.
 Se donaren un abraç
 com Sant Josep i Maria,
 i visqueren tot lo món
 a nivell cel en companyia.

65

66

Francina Humbert (Paris)
Pollença (Mallorca) 30 August 1924

El rei n'ha fetes fer crides

66

Nº 205.

"El rei n'ha fetes fer crides"...

Moderat

Handwritten musical score for the piece "El rei n'ha fetes fer crides". The score is written on four staves. The first staff is in treble clef with a 2/4 time signature. The second staff is in bass clef with a 3/4 time signature. The third staff is in treble clef with a 2/4 time signature. The fourth staff is in bass clef with a 2/4 time signature. The lyrics are written below the staves. The piece ends with a double bar line and the word "sempre".

El rei n'ha fe-tes fer cri-des, que vi-va l'a-
mor, que cri-des n'ha fe-tes fer, que vi-va,
vi-va, que cri-des n'ha fe-tes fer, que vi-va
l'a-ron-ger.

Francisca Humbert (Parisa) - Pollença (Mallorca), 29 Agost 1924.

el rei n'ha fetes fê crides,
 que viva l'amor,
 que crides n'ha fetes fê
 que viva, viva,
 que crides n'ha fetes fê
 que viva l'arrogé.

que tots los més quilans homes
 a la guerra n'han de aré.
 - Jo qui fenc la millè jova,
 a n'a qui la deis aré?
 Jo la deis aré a un mare
 que la em guardarà molt bé.
 Un mare, la bon impuane,
 jo no entreg ma millè.
 i No li deisen fê feina

més que cooi i lurodè; - 2 -
 i no li deissen treme aigo
 amb lo poal més grande;
 feis-n'hi treme amb lo de plata,
 que per ella el veif fê fê.

I des cap de set setmanes
 porquerola la va fê.

I des cap de los set anys
 va tornã el bon cavallê.

- Bones tardes, porquerola,

- Bones tardes, cavallê.

- No em diries, porquerola,
 de què n'és es teu feiré?

- De quandã afrets quatre porcs
 i un feir de llenya fê.

Amb la punta de l'espara
 un feir de llenya va fê.

- No em diries, porquerola,
 de què n'és es teu manjé?

- D'un bocinet de pa d'ordi, - 3 -
en-penes si en basta bé.
- No em diries, porquerola,
de què n'és es teu beuè?
- D'un barnist d'aigo bruta,
que les ^(eus) porcs ja n'han fet femé.
- No em diries, porquerola,
a v-on és es teu jaguè?
- En el replà de l'escala,
i l'estoré per tapé.
- No em diries, porquerola,
a on fan d'hostalés?
- a casa de nua sogra
un temps hi volien fè?
- On vols colcà, porquerola?
- a les anques, cavallè.
- Bones taudes, hostalera.

- Bones tardes, cavallê.
- No em dixien, hostalera,
anit de què soparé?
- E-hi ha capons de gallina,
que per vostè l'e-hi curé.
- No em dixien, hostalera,
anit amb qui soparé?
- Soparà amb la meua fia,
que prou contenta estare.
- No em dixien, hostalera,
anit amb qui dormiré?
- Dormirà amb la psequerola,
que amb la fia no hu voldré.
- --- --- ---
--- --- ---
- Aiseca't, bruta, bellaca,
que tu gens amb cavallê.

- Que s'aixec la nostra fia,
 que jo gec amb cavallê.
 - aixeca't, bruta, cotxina,
 que els porcs ja van per carrê.

 - Au mare, si no fôsin un mare,
 un foc en favia fê;
 i nivia a escampâ la cenxa
 a n'el puig més alt que sé.

Francisca Humbert (Pauisa).
 Pollença (Mallorca), 29 agost 1924.

Tocada de flauta

72

No 206.

Tocada de flauta

animat

No.

ta.- La flauta és un flaviol de canya que, construït pel mateix tocador, era en les seves mans un instrument meravellós. Toni Rotger, pastor i conrador, és un gran artista intuïtiu. Les vegades que, deixant la seva feina, ha anat al poble o a la ciutat per assistir a alguna festa major, haureu sentit una paradigma tocar enllets o fantasies d'operetes i atipò li ha format matèria per formar, amb altres motius per ell recordats, un repertori heterogeni. El seu virtuosisme en la tècnica de l' instrument és admirable, car amb el buf gradua l'afinació de cada nota, guiat per una oïda de sorprenent finesa. És també excellent tocador de porreïes. V. els documents que segueixen fins al n° 213.

Toni Rotger. Can Llampant (entre Sa Pobla i Pollença - Mallorca). 30 Agost 1924.

Tocada de flauta – Alborada

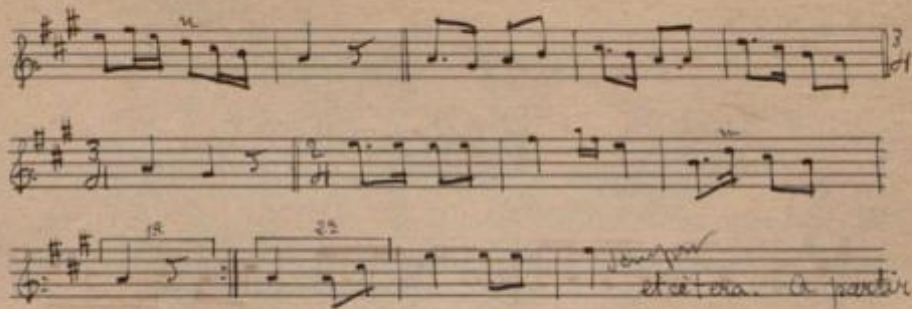
74

No 204.

Tocada de flauta. - Alborada

Alegret

A handwritten musical score for flute, titled "Tocada de flauta. - Alborada". The score is written on ten staves of five-line music paper. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 2/4. The tempo marking "Alegret" is written above the first staff. The music consists of a single melodic line with various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. There are several trills and grace notes throughout the piece. The notation is clear and legible, with some handwritten annotations like "tr" and "gr" indicating trills and grace notes respectively. The paper shows signs of age, with some discoloration and a slightly worn appearance.

d'aquí, repetiu els fragments anteriors eschomant-los amb profusió de grupettes i mordent, amb molta de gràcia i habilitat.

Aquesta "Albonada", diu que la "va treure" Don Castro (Nicola Castro, músic) fa uns 70 anys. S'ha fet popular i la sonen amb perennies, flautes (flautols de canya), etc. La banda de Pollença la toca una vegada cada any, el dia de la festa de la Patrona (2 d'agost) - el dia dels moros.

Toni Rotger. Can Llongant - (entre Sa Pobla i Pollença - Mallorca). 20 d'agost 1924.

Tocada de flauta

76

Nº 208.

Tocada de flauta

animat

The musical notation is written on four staves in treble clef with a 2/4 time signature. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The music consists of eighth and sixteenth notes, with some notes beamed together. There are several rests and dynamic markings, including accents and a 'p' (piano) marking. The piece concludes with a double bar line and a fermata over the final note.

Toni Rotger. Cà'n Llampart (Mallorca), 30 Agost 1924.

Tocada de flauta

77

Nº 209.

Tocada de flauta

Animat

Handwritten musical score for flute, numbered 209, titled "Tocada de flauta" and "Animat". The score is written on five staves in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature. The first staff contains the first measure. The second staff contains the second measure, with a first ending bracket over the final two notes. The third staff contains the third measure, with a fermata over the final note. The fourth staff contains the fourth measure, with a fermata over the final note and a first ending bracket over the final two notes. The fifth staff contains the fifth measure, with a fermata over the final note and the word " sempre" written below the staff. The score is followed by four empty staves.

Toni Rotger. Can Llampart (Mallorca), 30 Agost 1924.

Tocada de xeremies

78

Nº 216.

Tocada de xeremies

Alegret

Handwritten musical score for 'Tocada de xeremies'. The score is written on six staves. The first staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The second staff is in bass clef with a key signature of one sharp (F#) and contains the annotation '(1) Pedal (tempo)'. The third staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The fourth and fifth staves are in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The sixth staff is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and contains the annotation 'ritura' at the end. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

(1) Mavia de zorra un ~~...~~ il

Toni Rotger. Càst. Llongorant (Mallorca), 30 agost 1924.

Jota (xeremies)

79

Nº 211.

Jota

(Xeremies)

Viu

Handwritten musical notation for 'Jota (Xeremies)' in 3/8 time, featuring a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and various rhythmic patterns including eighth and sixteenth notes. The piece concludes with a double bar line and the word 'Fine' written in cursive.

Se repeteixen aquestes dues parts "ad libitum!"

Toni Rotger. Can Llongant (Mallorca), 30 agost 1924.

Jota antiga (xeremies)

80

Nº 212.

Jota antiga
(xeremies)

Vin

A single staff of music in treble clef, key signature of one sharp (F#), and 3/8 time signature. The notation consists of two measures, each followed by a repeat sign. The first measure contains a series of eighth notes and rests, while the second measure contains a similar rhythmic pattern with some beamed notes. The word "Vin" is written above the first measure.

Aquestes dues parts es repetiràn "ad libitum."

Toni Rotger - Can Llampart (Mallorca), 30 agst 1924.

Jota (xeremies)

81

XO 213.

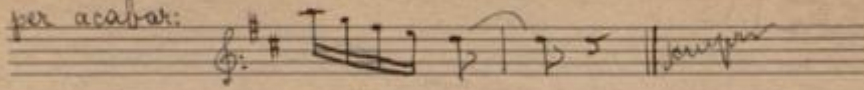
Jota

(xeremies)

Vin

Handwritten musical score for Jota (xeremies) on a single staff. The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/8 time signature. It consists of ten lines of music. The first line begins with a treble clef, a sharp sign, and a 3/8 time signature. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups. There are several repeat signs (double bar lines with dots) throughout the piece. The final line of music is followed by the instruction "Repetició 'ad libitum' dels fragments anteriors, i" written in cursive.

per acabar:

Toni Rotger. Can Klompant (entre Bellver i La Pobla -
Mallorca), 30 Agost 1924.

Carabassa m'han donada

83

Nº 214.

Carabassa m'han donada

Alegre

Handwritten musical score for 'Carabassa m'han donada'. The score is written on a single staff in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The tempo is marked 'Alegre'. The melody consists of three lines of music. The first line contains four measures of music, ending with a repeat sign and a 3/4 time signature. The second line contains two measures of music, followed by a repeat sign and a 2/4 time signature. The third line contains two measures of music, ending with a repeat sign and a 2/4 time signature. The lyrics are written below the notes: 'ca-na-bas-sa m'han do-na-da, ca-ra-bas-sa men-ja-re; sa fi-a de sa do-na-da se ca-sambun tin-to-re.' The word 'strepitoso' is written below the final measure of the third line.

ca-na-bas-sa m'han do-na-da, ca-ra-bas-sa men-ja-
re; sa fi-a de sa do-na-da se
ca-sambun tin-to-re.

Francisca Humbert (París). Pollença (Mallorca), 30 d'agost 1924.

"Carabassa m'han donada".....

Carabassa m'han donada,
carabassa meiyari:
La fia de sa Donada
se casa amb un tintorer

No et cases amb tintorer
perquè deiràs les mans brutes,
casa't amb un velluter
i deiràs bones vellutes.

No et cases amb velluter
perquè deiràs vellutons:
casa't amb un sabater
i deiràs bons retalons.

No et cases amb sabater
perquè et tirarà sa fonna:
casa't amb un escolà
que el campanar fa bona ombra.

No et casis amb escola
perquè et tindrà el batall.
casa't amb un carnicer
i menjaràs bona carn.

No et casis amb carnicer
perquè et tindrà es fiant.
casa't amb un bon bergant
que tingui lo que ha llista.
tingui

Francina Humbert (Parisa) Polleuca
(Mallorca) 30 Agost 1924. Anava de
nina anant a collir a can Lureda
(terme de Polleuca.)

En el balcón del palacio

86

Nº 215.

"En el balcón del palacio"...

Moderat

En el bal-cón del pa- la- cio, en
el bal-cón del pa- la- cio hay ba-ran-
di-llas, ¡a-ja!, hay ba-ran- di-llas.

The musical score is written on three staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 6/8 time signature. The melody consists of eighth and quarter notes. The second staff continues the melody with similar note values. The third staff concludes the piece with a double bar line and the word 'Compuer' written above it. The lyrics are written below the notes.

Francisca Humbert (Parisa). Pollença (Mallorca), 30 d'agost 1924.

"En el balcón de palacio..."

En el balcón de palacio (bis)
 hay barandillas
 hay barandillas i aja

Si te preguntan uina (bis)
 ni tienes novio
 ni tienes novio. i aja

Respondele con vergüenza (bis)
 yo tengo matro
 yo tengo matro. i aja

El primero ni es un hijo (bis)
 del confitero.
i aja

del confitero.

Me regala los confiter (bis)
 porque yo quiero i ajá
 porque yo quiero.

El segundo si es un hijo (bis)
 del zapatero i ajá
 del zapatero.

Me regala los zapatos (bis)
 por mi salero i ajá
 por mi salero.

El tercero si es un hijo (bis)
 del boticario i ajá
 del boticario

Me regala los cadales (bis)
 por mi catano

por mi catarro ^{i' aji}
El marto yo no lo digo
porque no quiero.

Harcina Humbert (Parisa)
Pollença (Mallorca) 30 Agost 1924

Jo me'n vaig a la caçada

90

Nº 215.

"Jo me'n vaig a la caçada"...

Alegret

Handwritten musical score for the song "Jo me'n vaig a la caçada". The score is written on two staves. The first staff is in treble clef with a 3/8 time signature. The second staff is in bass clef. The lyrics are written below the notes. The piece ends with a double bar line and the word "sempre" written above it.

Jo me'n vaig a la ca - ca - da, fins
de-mà ves-pre no torn.

Francisca Humbert (París). Pollença (Mallorca) 30 d'Agst 1924.

"Lo me'n vaig a la cascada".....

—

- Lo me'n vaig a la cascada,
 fins donar sempre un torn:
 sopa i colga't dejorn
 fi lo que es teu marit diu.
 Cella sopa y si colga,
 fa lo que el marit diu,
 com mentes va estar colgada
 sent a les portes "obriu"
- Qui n'is qui n'is que me blama
 que no me deja dormir?
- Senyora soy Don Francisco
 que la vengs a divertir.
- Et hora baixu mis criados,
 que te vendran a obrir.
- Lo no quiers tus criados;
 te quiers solita a'te.
 Debaixa en camisa blanca
 i sabateta rogeja

- com ^{mentres} Tobri' la porta
li' apaga el candeli.
- Forca, forca, Don Francisco:
no volia fer-les aicji.
- Calla, calla, Marieta,
que m'he mort un home auit
li' em pens ni sera es teu marit.
- Millor, millor, Don Francisco,
que amb un pic n'haurem rotits.
- Ahora estava pensando
loz hijos de qui seran.
- Seus, seus, seran Don Francisco,
del' petit fins al mes gran.
- Ahora estava pensando
de qui' els haurem de vestir.
- Una vertoluna blanca
forada de gambori (1)
- Li' agafa per la ma' blanca
la se'n mena a' n'el jardi.
- Quidu son pare y sa mare,
ni et volen veure morir.
- No em matis mon marit meu,
tres paraules deiya'm diu:

(1) Gambori = roba antiga.

- Dones viudes i casades
no obliquen en la nit:
pensadit obrí a' Don Francisco
he obrí a n'el meu marit.
Lea primera punyalada
la va ferí a' n'el cor:
- calla, calla Marieta,
que amb aquesta va de bo.
Lea segona punyalada
la ferí a' les costelles,
- calla, calla Marieta
que aquestes són les mes belles.
Lea tercera punyalada
el nimyoket va parlar:
- Aquí hi estava meu mare
chn meu pare la mata.
Lea quarta punyalada
la ferí a' n'el cap:
- calla, calla Marieta
que amb aquesta has acabat.

Laura Humbert (París)
Pollença (Mallorca) 30 agost 1924.

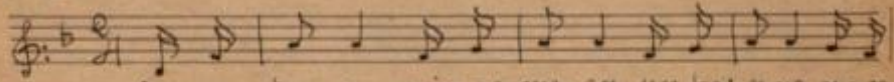
De catorze o quinze mesos

94

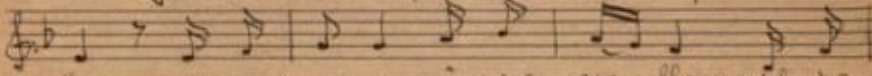
No. 214.

"De catorze o quinze mesos..."

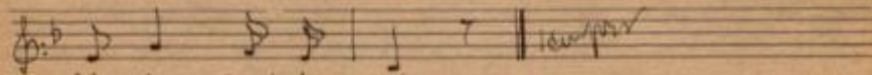
Moderat

De ca-tor-ze o quin-ze me-sos un pas se va suc-ce-

ir: se va en-ve-re-nà-u-na no-lla a n'd po-

ble de Sant Mar-tí.

Francisca Humbert (París). Pollença (Mallorca), 20 Agost 1924.

"De catorze o quinze mesos"...

De catorze o quinze mesos
un pat se va succeir:
se va enumerar una nolla
a n'el poble de Sant Martí

- Atra que la mare is fora
ara ni que en nira' hi
per escriure una carta
a n'en Joan de Morcell

- Quan la carta s'escriuia
de paraules d'entencis
quan la carta tu lletgesquis
de paraules de tristò.

En sentir tocar campanes
sortirà a n'el portal
i veirà los plors y llants
que el mees pares ja faran.

Les germanes' miran negres
 pel teu davant passades,
 i tu per poc que m'estimis
 les llàgrimes te causar.

El dia del meu enterrament
 mira bé on me posaran
 per veure-me a veure-me
 la diada de tots Sants.

Els teus amics te diran:
 aquí està l'innocentada,
 Tu de bon cor podies dir:
 - Deu l'hague ben perdonada!

Karina Humbert (París)
 Pollença (Mallorca) 30 d'agost-1924

Una ciutadana i un ciutadà

97

Nº 218.

"Una ciutadana i un ciutadà"...

Vin

Handwritten musical score for the song "Una ciutadana i un ciutadà". The score is written on two staves in G major (one sharp) and 2/4 time. The melody is simple and folk-like. The lyrics are written below the notes. The piece ends with a double bar line and a fermata, with the word "Fine" written to the right.

na ciu-ta-da-na i un ciu-ta-
dà, i un ciu-ta-dà, i un ciu-ta-dà,

Francisca Humbert (París) - Pollença (Mallorca), 30 agost 1924.

"Una ciutadana"...

Una ciutadana
 i un ciutadà
 per davall la porta
 se daven la via.
 Com meretes la's daven
 sa mare hi va anar:

- Oh! feta meva
 ajió no se fa!
- Sí, si un marçeta
 jo me vui casar.
- Oh! feta meva,
 espia't un mes!
- No, no, un marçeta,
 no me utar més.
- Oh! feta meva,
 espia't un dia!
- No, no un marçeta,
 que me moriria.
- Oh! feta meva

- espera't un hora
 - No, no, nuu mareta,
 sabeu que es d'en fora!
 - Oh! fieta meua
 espera't un quart
 - No, no, nuu mareta,
 sabeu que es de llarc!
 - Oh! fieta meua
 espera't un poc!
 - No, no, nuu mareta
 que se cala foc!
-

Francisca Humbert (Parisa)
 Pollença (Mallorca) 30 Agost 1924.

Madò Catalina

100

no 218 bis.

Madò Catalina

Viu

Ma-dò Ca-ta-li-na, que feis, com cam-pau, que feis,
com cam-pau, que feis, com cam-pau?

The musical notation is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The melody consists of quarter and eighth notes. The second staff continues the melody and ends with a double bar line and the word 'compar' written below it.

Francisca Humbert (Parisa). Pollença (Mallorca), 30 Agost 1924.

Madè Catalina

què feis, com campau?

a sa vostra fia
perquè no la em dau?

si no la me dau

la vos rebaré

i la me'n donaré

a n' es figueral

i aplanarà figues

davall es pannel.

so li farei fer

uns enagos gross

i ri no te' jocs
jo n' hi cercare';
jo li fare' fer
nu cãnyon de munda
i ri no s' aramba
jo n' hi arambare';
jo li fare' fer
nu cãnyon d'estopa
i ri no s'acota
jo l'acotare'.
Jo la me'n dure'
d'allã a Galilea
i la vestine'
de pël de monea;

jo la me'n duvé
d'allà a n'el Palau
i la vestivé

d'encarnat i blau;

jo la me'n duvé
d'allà a Galitso

i la vestivé
de pèl d'ericó.

I la me'n duvé
davall la capeta,
i de tant en tant
colque besadeta

-

fin

la cantave que s'hi afegire:

No fis de frares
que rōn polissons
per davall els hàbits
duen pantalsus,
sabata "pintada" [blanca]
met aló vermei,
atleta gaiarda
Dēu te do vermei.

Francisca Humbert (Pamisa) -

Pollença (Mallorca), 30 agost 1924.

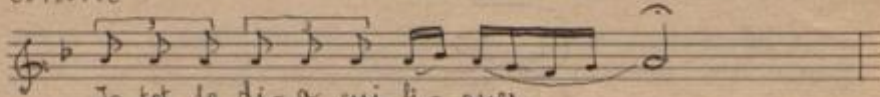
Tonada de collir figues

105

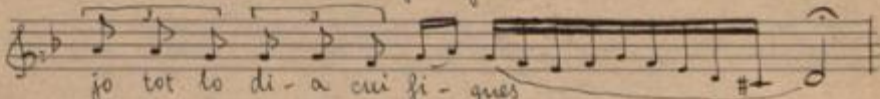
Nº 219.

Tonada de "collir figues".

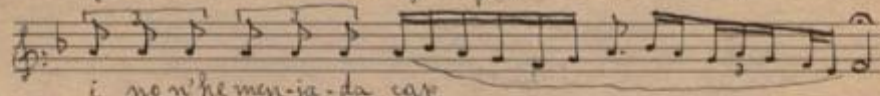
animat

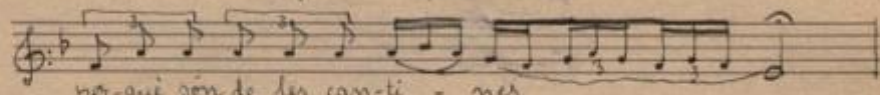
Jo tot lo di-a cui fi-gues,

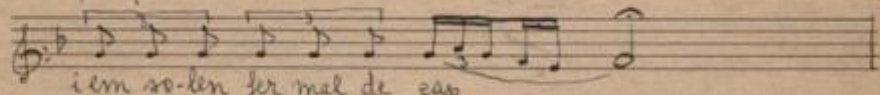
jo tot lo di-a cui fi-gues

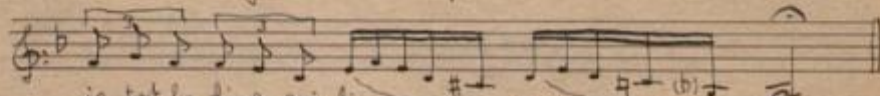
i non'he men-ja-da cap

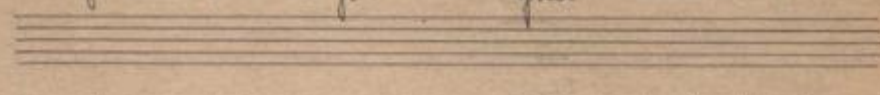
por-qui són de les can-ti - nes

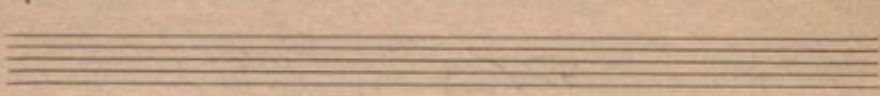
i em so-len fer mal de cap

jo tot lo di-a cui fi-ques

Dir la cantaire que al camp i tot fent la
fina la cantaria més alta.

Francisca Humbert (París) - Pollença (Mallorca), 30 agost 1924.

Anirem a Montserrat

107

n.º 220.

"Anirem a Montserrat"...

Moderat

a-ni-rem a Mont-ser-rat i vo-rem tot lo que
hi ha; di-nen quen hi hau-na llan-ti a ca-
da can-to d'al-tar. *Finis*

(1)-Fragment no fixat. La cantaire es perdia en arribar al 5^e compass i potser improvisava el fragment final, conservant, amb tot, el ritme. L'entrada ve, potser, de la modulació ~~realitzada~~ realitzada en el 5e compass. Vegi's la mateixa tonada, n.º 141 d'aquest recull.

Francisca Humbert (Pariss). Pollença (Mallorca), 30 Agost 1924.

Tonada de "collir figues".

Jo tot lo dia cui figues
i no m'he menjada cap
perquè són de les cantines
i em solen fer mal de cap.

Francisca Humbert (París).
Pollença (Mallorca)
30 agost 1924.

"Anirem a Montserrat":

Anirem a Montserrat
 i vorem tot lo que hi ha.
 Dixerem que n'hi ha una llauti
 a cada cantó d'altà.
 Totes són de plata fina
 doncs una que n'hi ha,
 apagarà aquesta llauti
 tot el món se farà.
 La Mare de Déu plorava
 abraçada a una creu:
 Sant Josep l'acomolava:
 - Mare de Déu, no plorau.
 Allí dalt a la Montanya
 e hi ha roses i lavells
 per donar a la custodia
 del Santíssim Sacrament.

Franca Humbert (Paura) Pollença
 (Mallorca) 30 Sept. 1924

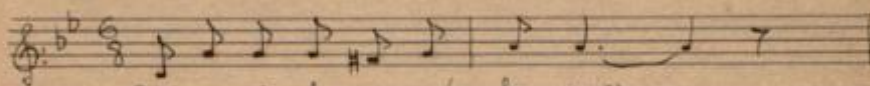
Quines idees més loques

109

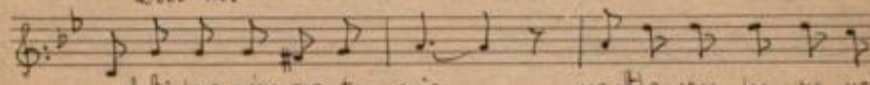
Nº 221.

"Quines idees més loques"...

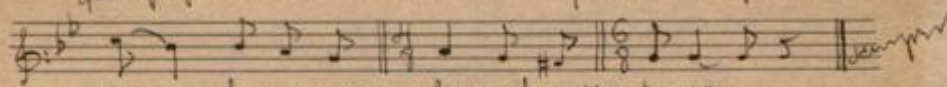
Animat

Qui-nes i-de-es més lo-ques

que el fill pro-xim va te-nir quant a son pa-re va

dir do-nau-me la part que em to-ca.

No reccorda bé la lletra

Francisca Humbert (París). Pollença (Mallorca), 30 agost 1924.

Cant del Sereno

110

Nº 222

Cant del "sereno" (Pollença).

Lent

Handwritten musical notation for the song "Cant del Sereno". The notation is written on two staves. The top staff is in G major (one sharp) and 7/8 time. It begins with a treble clef and a common time signature. The melody consists of quarter notes and half notes, with a fermata over the final note of the first phrase. The lyrics "a. ca. ba. do se. a. Sios. La u. na." are written below the notes. The bottom staff is in G major and 7/8 time, starting with a treble clef and a common time signature. It contains a few notes and rests, with the lyrics "Se. re. no." written below. A double bar line with the word "demora" written below it indicates a pause or a change in tempo.

Pollença (Mallorca). 31 agost 1924.

El mestre

111

No. 223.

El mestre

allegret

el pa-re i la ma-re noem te- nen ri- no'a

mi, m'en-vi-en a l'es-co-la a a-pren-de de lle-

gir.

Joanaina Mayol (Salas). Pollença (Mallorca), 1 setembre 1924.

El Mestre

El pare i la mare
 no em tenen riuó a mi;
 m'envien a l'escola
 a aprendre de llegir.
 El mestre qui m'ensenyava
 s'ha enamorat de mi:
 diu que no em farài noia
 que se vol casa amb mi.
 - Mon mestre no el puc veure
 - Tu veuràs com les altres,
 com me veuràs veure;
 me pararàs sa falla
 del bon pa i del bon vi,
 i a cada cap de falla
 un botet de gerani.

Joanina Mayol (Salas) Polleusa
 (Mallorca) 1- Setembre - 1924. Aquestes
 cançons les sab d'una senyora catalana que
 vivia a Polleusa i morí fa 47 anys. Es deia Mra. de
 Figueres casada amb un Polleusi.

Les noies qui porten rest

113

n° 224.

"Les noies qui porten rest"...

Moderat

Les no-ies qui por-ten rest i els ca-bells a la no-
ma-na, i a so-ta hi por-ten ti-tis qui ba-llen l'a-me-ri-
ca-na.

The musical score is written on three staves. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The melody consists of eighth and sixteenth notes, with some triplets. The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody and lyrics. The third staff concludes the piece with a double bar line and the word 'Sempre' written above it.

Juanàima Mayol (Galas) - Pollença (Mallorca), 1 Setembre 1924.

"Les usies qui porten rest..."

Les usies qui porten rest
i els cabells a la romana
i a sofa hi porten titits
qui ballen l'americana

Joanaina Mayol (Salas) Polleuca
(Mallorca) 7 Setembre 1924
Aquesta canço la sab d'un retratista
català que vingué a retratar Polleuca
i s'hi casà fa uns 38 a 40 anys.

Diumenge vespre, amor mia

115

Nº 225.

"Diumenge vespre, amor mia"...

Allegret

Handwritten musical score for the song "Diumenge vespre, amor mia". The score is written on a single staff in G major (one sharp) and 3/4 time. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked "Allegret". The lyrics are written below the notes. The score consists of seven lines of music. The first line starts with a quarter rest followed by a quarter note G4, then a quarter note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, a quarter note B4, a quarter note A4, a quarter note G4, and a quarter note F#4. The lyrics for this line are "Diu-men-ge ves-pre, a-mor mi - a la des-". The second line continues with a quarter note E4, a quarter note D4, a quarter note C4, a quarter note B3, a quarter note A3, a quarter note G3, a quarter note F#3, a quarter note E3, a quarter note D3, a quarter note C3, a quarter note B2, a quarter note A2, a quarter note G2, and a quarter note F#2. The lyrics for this line are "pe-di-dact vaig dar, la des-pe-di-dact vaig". The third line continues with a quarter note E2, a quarter note D2, a quarter note C2, a quarter note B1, a quarter note A1, a quarter note G1, a quarter note F#1, a quarter note E1, a quarter note D1, a quarter note C1, a quarter note B0, a quarter note A0, a quarter note G0, and a quarter note F#0. The lyrics for this line are "dar. El di-lluns no vaig men-". The fourth line continues with a quarter note E0, a quarter note D0, a quarter note C0, a quarter note B-1, a quarter note A-1, a quarter note G-1, a quarter note F#-1, a quarter note E-1, a quarter note D-1, a quarter note C-1, a quarter note B-2, a quarter note A-2, a quarter note G-2, and a quarter note F#-2. The lyrics for this line are "jar ni ta-lent que no te-". The fifth line continues with a quarter note E-2, a quarter note D-2, a quarter note C-2, a quarter note B-3, a quarter note A-3, a quarter note G-3, a quarter note F#-3, a quarter note E-3, a quarter note D-3, a quarter note C-3, a quarter note B-4, a quarter note A-4, a quarter note G-4, and a quarter note F#-4. The lyrics for this line are "ni-a, ni ta-lent que no te". The sixth line continues with a quarter note E-4, a quarter note D-4, a quarter note C-4, a quarter note B-5, a quarter note A-5, a quarter note G-5, a quarter note F#-5, a quarter note E-5, a quarter note D-5, a quarter note C-5, a quarter note B-6, a quarter note A-6, a quarter note G-6, and a quarter note F#-6. The lyrics for this line are "ni-a." The seventh line continues with a quarter note E-6, a quarter note D-6, a quarter note C-6, a quarter note B-7, a quarter note A-7, a quarter note G-7, a quarter note F#-7, a quarter note E-7, a quarter note D-7, a quarter note C-7, a quarter note B-8, a quarter note A-8, a quarter note G-8, and a quarter note F#-8. The lyrics for this line are "ni-a." The score ends with a double bar line and a fermata over the final note.

Tonada de pimbomba. La cantaire l'aprenyó amb ella la cançó "Diumenge vespre" i així ha seguit cantant-la.

Francisca Humbert (Pariss). Bellença (Mallorca), 1 Setembre 1924.

"Diimenge vespre, amor mia".....

Diimenge vespre, amor mia,
 la despedida et vaig dar,
 Et dilluns no vaig menjar,
 ni talent que no tenia.
 Et dimarts me n'impnevia
 com un que està a la agonia
 que l'hau d'extremunciar.
 Et dimecres de plorar,
 la gent ja no em correia.
 Et dijous devers migdia
 tots els nets que tenia
 los me podia contar.
 Et divendres vaig passar
 així com millor ploriv.
 Et dimarts, de plorar,
 la vida real corria.
 De vos esperar, vida mia
 que em darea tanta alegria
 com tindrò en varem casar.

Laura Humbert (Daria) Polença (Mallorca)
 1 Setembre 1924 - Aniversari de una.

A Santanyí vaig partir

117

nº 226.

"A Santanyí vaig partir"...

Animat.

A handwritten musical score on aged paper. It features three staves of music. The first staff is in 6/8 time, the second in 3/8, and the third in 4/8. The lyrics are written below the notes. The piece concludes with a double bar line and the word 'Adieu' written above it.

A San-ta-nyí vaig par-tir amb u-na fo-ca re-
sol-ta. Pel ca-mi me va-ren dir: -An-dreu,
Na Ro-se-ta és mor-ta.

Francisca Humbert (París). Pollença (Mallorca), 1 setembre 1924.

"A Santanyí vaig partir"...

- A Santanyí vaig partir
amb una folla resolta.
Pel camí me varen dir:
- Andreu, i la Goseta és morta.
Es per saber ho mes cert
vaig passar per cà sa tia
- Tia, que fa Na Goseta?
- Diuen que se vol morir:
Amb guitarra i violí,
per veure si s'alegrava
Com s'havia d'alegrar
que la mort s'hi acostava!
Quan la treien de cà seva
sa mare se n'hi va anar
amb un moradò en la mà:
- Adios, fiesca meua!
aquets cabriets Han rossos
no los gosata mirar.
Haver ho de reinolcar
pels animals verinosos!

119

Francisco Humbert - (Paris)
Pollença (Cataluña) 1 Setembre 1924

Un vespre de ball de màscara

120

nº 224.

"Un vespre de ball de màscara"...

Moderat

Un ves-pre de ball de màs-ca-ra, un ves-pre de molt de

fred, e-na-u-na sa-la molt ampla, vaig pas-sar per lloc es-

tret.

Francisca Humbert (París) - Bollença (Mallorca), 1 Setembre 1924.

"Un vesque de ball de màscara..."

Un vesque de ball de màscara
 un vesque de molt de fred,
 era una sala molt ampla;
 vaig passar per bloc trestret.
 Després d'un vals, una polca:
 una mascarata simpí.
 Com va haver acabat la polca
 me va convidar a sortir.
 Me prometé que li donaria
 dulces, peces emmascarades,
 set quartos, vuit cursimades,
 de gitano un tros de braç.
 Quan la vaig tenir de fora,
 a la claror d'un fanal,
 li vaig dir: - oh mascarata,
 te vols llevar el mascaral?
 Pensant que n'era una reina
 blanca com la flor d'ahiril:
 se llevà la mascarata,
 va ser una guardia civil.

Laura Humbert (París) Pollença (Mallorca)
 1 d'etembre - 1924 - Aïrosa de reina.

Una matinada fresca

122

Nº 228.

"Una matinada fresca"...

allegret

Handwritten musical score for 'Una matinada fresca'. The score is written on three staves. The first staff is in treble clef with a 3/4 time signature. The second staff is in bass clef with a 3/4 time signature. The third staff is in bass clef with a 3/4 time signature. The lyrics are written below the staves. The piece ends with a double bar line and the word 'fin' written above the staff.

U - na ma - ti - na - da fres - ca, ul - lal - la qui - na fres - ca hi
fe - ia, jo me'n vaig a - nân ca - çar, ul - lal -
la, qui - na fres - ca hi fa.

Francisca Humbert (París). Pollença (Mallorca), 1 Setembre 1924

"Una matenada fresca"

Una matenada fresca
ul la - la quina fresca li feia
 jo m'eu vaig anar a caçar
ul la - la quina fresca li feia.

No trobant caça ninguna
 per a poder-li tirar.
 Elles que una sola partora
 a l'ombra d'un aljinar.
 Lea vaig trobà adormideta
 a l'ombra de l'aljinar.
 Vaig veir un ram de violes,
 damunt ella el vaig tirar.
 Les violes eren fresques
 i ella se va despertar.
 - Qui cercas aquí, bon jove,
 qui cercas aquí germa?
 - Lea teva amor partorita,
 ni la me volies dar.
 - Demanau-la a meu pare,

- pentura la vos darà..
si num pare la vos dona,
ben donada n'entaria.
- No em diries parboeta,
de qui es el bestiar?
 - Les cucuietes son mieres,
i els lions del meu germa.

Francina Humbert (Parisa) Polleuca
1 Setembre 1924. La sab de petita
apresa anant a collir.

Mi padre tenía un huerto

125

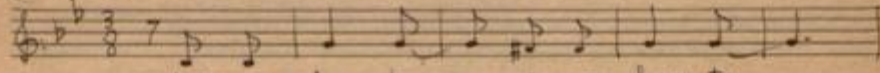
No 229.

X
M.P.

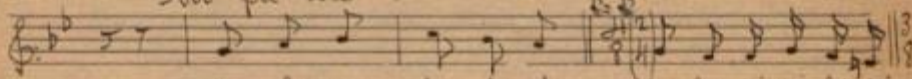
"Mi padre tenía un huerto"...

M.P.

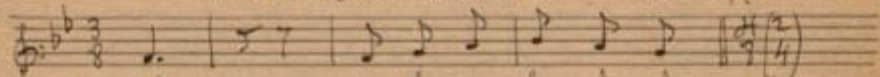
(allegret) Vin

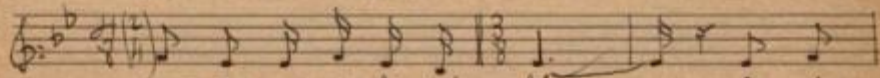
Mi pa-dre te - ni - a un huer-to

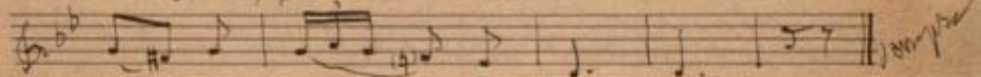
to - do sem - bra - do de na - vos, pi - ri - bi - ri -

bi, to - do sem - bra - do de

na - vos, pi - ri - bi - ri - bi, to - do

sem - bra - do de na - vos.

Francisca Humbert (Pariza). Pollença (Mallorca), 1 Setembre 1924.

"Mei padre tenía un huerto."

Mei padre tenía un huerto
 todo sembrado de nabos

todo sembrado de nabos. piribiribi

todo sembrado de nabos. piribiribi

Mei padre compró una beura
 para ir a vender nabos.

Lo me fui por un camino,
 me salieron dos gitanos.

y me quitaron la beura,
 yo me quedo con los nabos.

Lo me fui en un cobierito
 para ver si compran nabos.

Falio la madre priora:

- Aquí no se compran nabos.

Aquí se compran las viñas
 de catore a quince años

Francisca Humbert (Paura) Polleuca
 (El Gallouca) 1 Setiembre 1924.

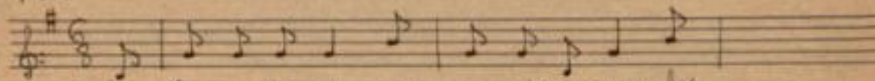
Dolores tenia un nóvio

127

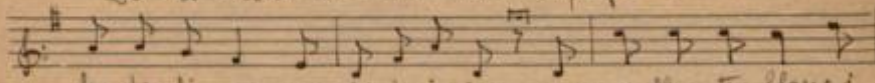
Nº 230.

"Dolores tenia un nóvio"...

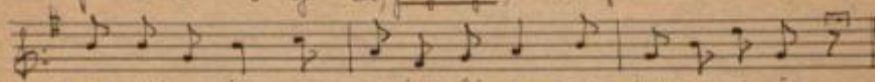
Viu

Do-lo-reste-ni-a un no-vo que per les

fes-tes li re-ga-là ja ja ja, un po-llas-tre blanc i

ne-grè que tres pes-x-tes li va cos-tar, ja ja ja.

sempre

Francisca Humbert (Baixa). Pollença (Mallorca), 1 Setembre 1924.

"Dolores tecua un novio"

Dolores tecua un novio
que per les festes li regalà
un pollastre blanc i negre
que tres penetes li va costar.

ja-ja-ja!
Dolores gafa es pollastre
i el fora en salsa ul per amunt

ju-ju-ju!
i diu a la seva sogra
ni vols pollastres que en conyuri un.

ju-ju-ju!
La sogra tota enfadada
li fot punyada, li tomba al nas

ja-ja-ja!
Calla, bruta, maliciada,
que la m'has feta la m pagaris.

ja-ja-ja!

Kaniska Humbert (Parisa) Pollença.
(Mallorca) 1 Setembre 1924.

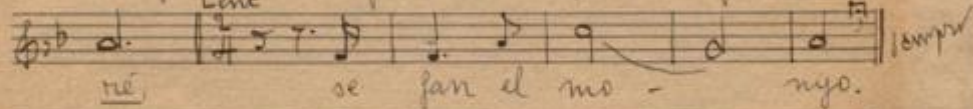
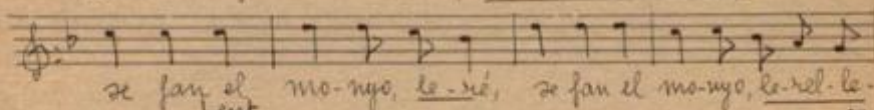
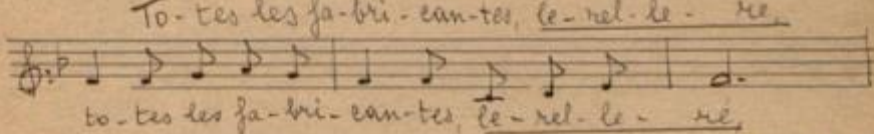
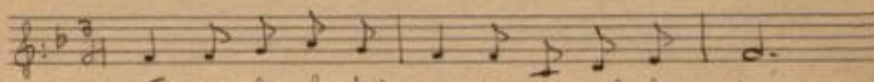
Totes les fabricantes

129

no 231.

"Totes les fabricantes"...

Vin

Francisca Humbert (París) - Pollença (Mallorca), 1 Setembre 1921.

"Totes les fabricantes"

Totes les fabricantes }
 se fan el monyo lele leie } lics
 se fan el monyo leie
 se fan el monyo lele leie
 se fan el monyo.

Perquè n'no el se fenen
 no els a - voldrien.
 Fàbrica de tabaco
 ni gueres mica.
 Carroes te pondria
 de artilleria

(No en sab més)

Francisca Humbert (Parisa) Pollença
 (el Gallorca) 1 Setembre - 1924.

El comte de l'Aixa

131

Nº 282.

El comte de l'Aixa.

allegret

Mum pa-re que no sa-ben mu-ma-re que us co-ma-
nà? Que nte-nir los dot-ze a - nyos ma-xit m'ha-quei-de
dar.

The musical score is written on a single staff in treble clef with a 12/8 time signature. It consists of three lines of music. The first line contains the melody for the first two phrases of the lyrics. The second line continues the melody for the third and fourth phrases. The third line concludes the piece with a double bar line and the word 'sempre' written above the staff. The lyrics are written in a cursive hand below the notes.

Tonina Bover (Pollença Mallorca), 1 Setembre 1924.

El Comte de l'itija.

- Alguen pare que no sabeu
 meu mare que us comana?
 Que en telui los dotze años
 marit in' haguessau de dar.
 Lo ja en teve dotze y un dia;
 vos començau a forbar.
- Le 'Czpanya ja esta trenada;
 marit per tu ja no hi ha:
 no més el Comte de l'itija
 que infant i muer te vius.
- Alguen pare feis fer un dinar
 comidau-lo per un dia;
 com el tenckem en la taula
 li parlarem de part via.
 El Xpi va fer fe un dinar
 y el comida per un dia
 com el tenquem en taula
 li parlarem de la fia.

- Com pot ésser, senyor Rei
teu dues muiès riués?
- M'ata la teva comtessa
i te casaràs amb ma fia.
- Com pot ésser, senyor Rei
matar qui no ho mercepia?
El comte se'n va a cà seva
molt més trist que no solia
troba la seva comtessa
dins la cambra que oria.
- D'on veuin, mon marit meu
que veuin tan entristit?
Deu heu jugat i heu perdut?
Vos heu baralat amb lo Rei?
Algun pare ho defensaria.
- Ni he jugat ni he perdut,
ni baralat amb lo rei:
Mon pare no ho defensaria.
- Fés-me part de la tristor
així com de l'alegria.
- Vos ne fàci part, comtessa,
d'aquí que arxipi a'n el dia.
- Vámos, vámos a sopar,
Molt poca salut téua.

- No em trequis moltes viandes
me basta un platet d'olives.
Loa caclia d'alla'ou seia
de tremolor la roigia,
i el platet d'alla'ou menjava
de llagrimes l'e-hi omplia.
- Feis-me part de la tristor
aixi com de l'alegria.
- Vos me fare part contesa
d'aqui que arupi a'n'el dia.
- Varnos, varnos, a dormir.
Algot poca de son tevia.
Feis-me part de la tristor
aixi com de l'alegria.
- Vos me fare part contesa
d'aqui que arupi a'n'el dia,
que el mal rei m'ha comanat
que us tene de llevar la vida,
que si no la vos llevata,
la meva me llevata.
- Anolla'm per un camp ras
i animals me menjaran.
- No pot essè aixi contesa
els moros m'acuaran.

- Morda la teva esclaveta,
jo per la ànima nua:
tes cuidaria els infants
millor que la qui vendria.
- No pot éssè aiyò, couterà,
no pot éssè, esposa nua,
perquè ni no la vos llevava
la meua me llevaria.
- Apaman, fii meu preciós,
que no us ve tornari dar;
son pare me ha de matar
i altre mare tendreu vos.
- Jayume diu tres pareuortes,
també tres avemarias:
una pel conte de l'itiga
l'altre per l'ànima nua.
i una per la qui vendria,
que no dur ni no is un dia.
Com tenqué l'espasa alta
per la couterà matar,
l'àngel del cel debaiyà
i li acalà la mà:
- Se detenga, senyor Conte,
se detenga de part nua,

que el rei n'és mort en la nit
la fia a punta del dia,
i el rei n'és a lo infern,
la fia per companyia.
Se donaren un abraç
com sant Josep i Maria.

Orsina Bover de Pollença. 66 anys
Le'apenguei de uina. Lei euseuça
sa mare.

(Mallorca) 1 Setembre 1924

El rei n'ha fetes fer crides

137

Nº 233:

"El rei n'ha fetes fer crides"...

Moderat

El rei n'ha fe-tes fer cri-des que vi-va l'a-
mor, que cri-des n'ha fe-tes fer, que vi-va
vi-va, que cri-des n'ha fe-tes fer, que vi-va el
ta-ron-ger.

The musical score is written on four staves. The first staff is in treble clef with a 2/4 time signature. The second staff is in bass clef. The third staff is in treble clef with a 2/4 time signature. The fourth staff is in bass clef and ends with a double bar line and the word 'fin'. The lyrics are written below the notes.

Tonina Borrer. Pollença (Mallorca), 1 Setembre 1924

"El rei n'ha fetes se vides..."

El rei n'ha fetes se vides
 que viva l'amò,
 que vides n'ha fetes se
 que viva viva
 que vides n'ha fetes se
 que viva el Sarongè

Que tots los mes quilants homes
 a la guerra els ha mestè.

Com ho farà Don Joan
 que la muiè jova té?

Ho la deixarè a nu mare
 que la'm gardarà molt bi.

Meu mare, ha bon nu mare
 jo us entreg ma muiè

no li fassen se se seina
 si no cori [randas] i brode.

No li fassen treure aigo
 amb lo poal mes granclè

Leis - si li treure amb lo de plata
 que per ella el vaig se se.

Des cap de los set setmanes
 porquerola la va fè
 i des cap de los set años
 ven venit un cavallè.

- Doncs fardes porquerola

- Doncs fardes, cavallè

- Me diras tu, porquerola
 de qui n'es aquest perquè

- Mes del Comte de l'Exigo
 Dieu lo duga n'oune.

- Me diras tu porquerola
 de que n'es el teu feinè?

- Set quadras cada dia
 i un feiq de llenya fè.

- Me diras tu porquerola
 de que n'es el teu mangè?

- D'un bocinet de pa d'ordi
 que apenes n'em basta bé.

- Me diras tu porquerola
 de que n'es el teu beuè?

- D'un clotet d'aigo bruta
 d'allà on ven el perquè.

- No em diries porquerola
a on es el tete jaguè?
- A un replà de l'escala
i l'estori per tapiè.
- No em diries porquerola
a on e-tu ha em hostalè?
- A casa de mia sogra
un temps en solien fè.
Amb la punta de l'espasa
el feig de Mepya li fè.
- Bones fardes, hortatera
- Bones fardes, cavallè.
- Vos me direu, hortatera
anit de que sopariè?
- De pollastres i gallines
les millors que trobare.
- Vos me direu, hortatera
anit amb e-qui sopariè?
- Sopareu amb la meua gia
[i e-tu soparà molt be]?
- Vos me direu hortatera
anit amb e-qui jaure?

- ^{ca} Jeuràs amb la porquerola
que tot ja li està bé.
- Bene geguè amb la vostra fia
que amb mi no hi jaurà gens bé.
L'agafà per un braç
i al llit la se'n dugué
- Aipeca't, bruta bellaca
que has jagut amb cavallé
Aipeca't bruta, bellaca
que els porcs ja van pel carré.
Bene s'aixe la vostra fia
que jo jec amb ma nuè
Si vos no fossen mi mare
de vos faria un ceurè
i'niria a ventà la cendra
a n'el puig mes alt que si.
-

Bona nit, esposa meva

142

No. 234.

"Bona nit, esposa meva"...

Allegret

Handwritten musical score for the song "Bona nit, esposa meva". The score is written on a single staff in G major (one sharp) and 2/4 time. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The tempo is marked "Allegret". The melody consists of several phrases with lyrics underneath. The lyrics are: "Bo-na nit, es-po-sa me-va, bo-na nit es-po-sa me-va, so-pa i col-ga't de-jorn, so-pa i col-ga't de-jorn." The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines. There are some corrections or additions in the final line, including a "5" and the word "sempre".

- Bo-na nit, es-po-sa me-va,
bo-na nit es-po-sa me-va,
so-pa i col-ga't de-jorn, so-pa i col-ga't de-
jorn.

Tonina Dalas. Bolleza (Mallorca), 2 Setembre 1924.

- Buona nit, esposa meua,
ropa i colga't dijorn.
Jo me'n vaig a la cassada
fins demà vespre no torn.

5 Ella ropa i se colga
fa lo que 'l seu marit diu
i mentres se despiava
sent a la porta: piu piu.

- Quien es, quien es que me llama
10 que no me deja dormir?

- Senora soy Don Francisco
que la vengo a divertir.
Ahora bajan mis criadas
ahora bajan a abrir.

15 Yo no quiero a tus criadas
sino que te quiero a ti
s'arpeca amb canina blanca
i sabateta a pequi.

20 Mentres obris la porta
li va apaga' 'l candeli

- Fue n'hauri fet, D. Francisco?
no me solia fe assisi.

- Calla, calla. Marieta
que n'he mort un home occit.

254 / 25 i me pens que si aquest home
 en serà el seu marit.
 - Millo, milló. D. Francisco
 i d'un pic n'haurem sortit.
 - Però veig molt senyor meu,
 30 que n'està molt pensatiu,
 - Es que estaba pensando
 de infants de qui seràn.
 - Sens, sens, seràn D. Francisco,
 del petit fins al més gran.
 35 - Ahora estaba pensando
 de qui 'ls haurem de vesti.
 - D'una vestidura blanca
 blanca com el carmení.
 L'agafà per la ma blanca
 40 i la tirà dins el jardí.
 La primera punyalada
 a un braç la va ferí.
 - La segona punyalada
 la va ferí en el costat.
 45 - Calla, calla, Marista
 qu'encara no'm acabat.
 - Antés de dar-me la tercera
 que vui besà mon minyo.
 - 'Bon minyo' no el besarà
 50 ja qu'és precís dexar-lo.
 - Mamau, fii meu, precís

294

que no us ne tornari' da
ton pare me ha de matá'
mare nova tendreu vos.

Pollença 30 sept
1924.

Antoniina Salas Mayol

Notes a la 294.

Comença:

Adios, esposa meua
 a sopà i colga dejorn
 jo m'en vaig a la carrada
 fins duna vespre torn.
 5 ella s'en va a la colgada
 8 sent a la porta tic, tic,
 47 No'm males meu marit~~et~~ meu,
 tres paraulettes vui di:
 Mares fies i donzelles
 premier exemple de mi,
 mentres son marit no hi s'aga
 no vos segueu a obri,
 pensant qu'era D. Francisco
 es estat lo meu marit

Pollença 29 Agost
 1924.

Juanccino Mayol, mare
 de la Antonia que dique
 la 277.

A França hi ha una dama

147

Nº-235.

"A França hi ha una dama!..."

Moderat

Handwritten musical notation for the song "A França hi ha una dama!...". The notation is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a 3/8 time signature. The melody consists of quarter and eighth notes. The lyrics "a Fran-ça e-hi ha-na da-ma, da-ma de" are written below the first staff. The second staff continues the melody with quarter and eighth notes, ending with a double bar line and the word "fin". The lyrics "tan gran va-lor." are written below the second staff.

(Tonada del "Mariner.")

No necessita hi' la letra

Tonina Salas. Pollença (Mallorca), 2 Setembre 1924.

La Mare de Déu cosia

148

Nº 236.

"La Mare de Déu cosia"...

Moderat

Handwritten musical score for 'La Mare de Déu cosia'. The score is written on a single staff in treble clef with a key signature of two sharps (F# and C#). The tempo is marked 'Moderat'. The lyrics are written below the notes. The score includes a first ending marked with '(1)' and a 'sempre' marking. The lyrics are: 'La ma-re de Déu co - si - a en el por-tal de l'hor - tet, te - ni - ael Bon Je - su - ret dins la fal - da que dex - mi - a.'

(1) Subtós. No fixat per la cantaire.

Tonina Galas. Pollença (Mallorca), 2 Setembre 1924.

La Mare de Deu cecia
 en el frontal del hortet
 tenia el bon Jesuset
 dins la falda qui dormia.

El bon Jesuset petit
 petit qui no caminava
 i pa i peujoi demanava
 i l'apuntava amb lo dit.

Bon Jesuset amoris,
 i'm volen donar la maneta?
 jo reri bona atloleta;
 no'n vui altre ^{mes que} vos.

Bon Jesuset amoris,
 me volen donar un ditet,
 jo reri bon atlotet;
 no'n vui altre ~~mes que~~ que vos.

Bon Jesuset amoris,
 vos son pendra del meu co
 jo vos duc un paucet
 i a dedins hi ha un bobò.
 i dues metletes terrades
 i dos quernets de confits
 i dos colomets farits
 i dues coquettes rasades.

Pollença 2 Setembre 1924

Piçanais Mayol.

El rei n'ha fetes fer crides

150

Nº 294.

"El rei n'ha fetes fer crides"...

alegre

Handwritten musical score for the song "El rei n'ha fetes fer crides". The score is written on four staves. The first staff begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and a key signature of one flat (B-flat). The melody consists of eighth and quarter notes. The lyrics are written below the notes. The second staff continues the melody and includes a 7/8 time signature. The third staff continues the melody and includes a 3/4 time signature. The fourth staff concludes the piece with a 7/8 time signature and a double bar line. The lyrics are: "El rei n'ha fe-tes fer cri-des, que vi-va l'a-mor, que cri-des n'ha fe-tes fer, ga-ni-don don-da-nyo, que cri-des n'ha fe-tes fer, que vi-va l'a-ron-ge." The word "adempnat" is written at the end of the fourth staff.

El rei n'ha fe-tes fer cri-des, que vi-va l'a-
mor, que cri-des n'ha fe-tes fer, ga-ni-don don-
da-nyo, que cri-des n'ha fe-tes fer, que vi-va
l'a-ron-ge.

No recordo hi la lletra

Tonina Sales. Pollença (Mallorca), 2 Setembre 1924.

La pastoreta

151

Nº 238.

La pastora

alegre

- a-don-dees-tà el ca-mi-nò pa-ra
in a la ciu-dad? - Oh, se-nyor, ve-te-a-el
dei - pa a n'a-quest al-tre est-at.

Tonina Calas. Pollença (Mallorca), 2 Setembre 1924.

La pastora.

- A donde está el camino
~~para ir~~ a la ciudad?
- Oh seyyó, voste are 'l deixo
an aquest altre costat.
- Esta ciega la hermosura
que me' ha llamado a buscar?
- Seyyor jo som la pastora
que pastura aquest rebany.
- Jo quixiera en tu rebany
como corderito entrar.
- En el rebany que jo guard
no hi pot entrá cap crestal.
- Vamo-nos a miña en el bosque
a la sombra a disfrutar.
- No hi vui será que no hu vegiu
los ditosos animals.
- Vamos en el bosque, miña,
que allí nadie nos verá.
- Quant no hi ha perill que hu vegiu
los aucells hu cantarán.
- Los árboles que no hacen fruto
Dios los manda derribar.
- També' mana
que no mengin fruit vedat

278

- Si lo haces de esta manera
soltera te quedarás.
- Oh senyó, si muis padrins
corona me pasaran.

Pollença 2 Setembre
1924

Antonia Salas Mayol

Les Porqueres

154

Nº 239.

Les Porqueres

(Festa de la Patrona - Bellera)

Animat

Handwritten musical score for 'Les Porqueres' in G major, 3/4 time. The score consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 3/4 time signature. The music is characterized by a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, often beamed together. There are several trill ornaments (marked with a 't' and a star) and dynamic markings such as 'p' (piano) and 'f' (forte). The piece concludes with a double bar line and a fermata.

Wagner

No.

ta - Volguem reproduir la partitura d'aquest fragment i recopiar els missos que calen per executar-lo: violí, guitarró i guitarra. De la part de violí poguérem apartar la notació que precedeix, més els altres dos instruments acompanyaven amb acords gairebé "ad libitum" i sense observar un ritme constant que valgués la pena de prendre en consideració. També tot, eren ~~missos~~ missos que havien pres part a les festes.

L'artista fotogràf, senyor Bestard, de Pollença, també, de jove, hi havia tocat i a ell devem aquest document i els que segueixen. Ens assegura que aquesta part de violí, que espectà sempre tal com la reproduïm, era autèntica.

Guillem Bestard, fotogràf. Pollença (Mallorca) 2 Setembre 1924.

L'Hirmosa

156

no 239 a.

L'Hirmosa

(L'Hermosa?)

Molt moderat

Handwritten musical score for 'L'Hirmosa'. The score is written on ten staves. The first two staves are the treble and bass clefs. The music is in 2/4 time and features a melodic line with eighth and sixteenth notes, often beamed together. There are several accidentals, including sharps and naturals. The piece concludes with a double bar line and the word 'complet' written in cursive.

Instrument: Violin, guitarra i guitarra

Guillem Bestard. Pollença (Mallorca), 2 Setembre 1924

157

-239-

Notes típiques de les festes de Pollença.Festa de la Patrona.

El dia dos d'agost se celebra la festa major, qu'auomenen festa de la Patrona en la qual resulta com a nota típica l'assistència a tots els actes de la festa, de l'ajuntament veia o s'ien dotze atlots d'uns dotze anys vestits a l'antiga representant l'ajuntament de l'any 1550, quant la defensa del poble pollencí de l'atac dels moros o pirates. Oure d'aquests atlots duen unes vares altes, de llengua blanca; i l'altre, que representa el batle, porta un vestit especial, capell amb tres puntes i la vara negra de batle major.

Aquests dotze atlots, ja setmanes abans, se preparen aprenent de cantar l'Himne a s'ajuntament veia o sia de la Patrona, i vuit dies abans de la festa, pugem demunt el campanar, qu'acaba en un terrate divers les veus del repere amb falles enceres demunt el terrat se passetgen cantant l'Himne entre i entra les repicades de les campanes. An aquest acte se l'anomena les amonestacions i se repetixen de semblant manera el dissabte a vespre de la festa, a la mateixa hora que s'escan esser a la sortida de Completes.

Acompanyen els contes i amouisen els intermedis dos jocs de sonadors que se componen d'ella un de guitarra, guiterró i violí, ordinariament mirris

239
populars desconceixedors de la tècnica musical
i que únicament coneixen les tocadres típiques del poble
i les propietats dels balls populars. Acabats aquests acts
van a refrescar a ca l'Obrer.

Aquests sonadors el dia de la festa assisteixen a la
missa de les vuit, durant la qual toquen ^{les} quatre to-
cades típiques de la festa que són: Les porqueres,
l'Hermosa, Puj Patrona i La Ciutat de Napels.⁽¹⁾ Els
més solen tocar la marsa real durant l'elevació.
A l'Ofici heu assisteixen l'Ajuntament nova i l'A-
juntament veia. Aquella, sen al lloc de costum, que és
en els bancs darrers i l'altra en els primers o sien
els de més a prop de l'altar. A l'Oferta, van a besar
el mantyle els dos Ajuntaments i després d'ells els
homes que hi vulguen anar i darrera les dones.

Acabat l'Ofici s'organisa la comitiva per anar
a fer les trambes i sia la capta per vila per ajun-
dar al gart de la festa. A després de la Ferrisquis
se presenta lo comitiro i un obsequi a l'Ajuntament
nova els nins qui formen la vesta canten els
dos Himnes a la Patrona i els sis sonadors to-
quen també Les porqueres i l'Hermosa. Acaba-
da aquesta cerimònia se divideix l'Ajuntament
veia en dues guardes de sis i acompanyada
cada una d'un joc de sonadors, (guiterra,
guitarró i violí) se reparteixen el poble, mitat
per cada banda, al qual tresquen fent la capta
de casa en casa; lo qual s'anomena fer les trambes.

(1) S'anomena així, perquè l'Himne a N.^a S.^a se canta
amb la tonada maliciosa d'aquell romanç.

239 "Donc a acabar la festa a ca l'Obrer, que és el qui
du tota l'organització de la festa i allà s'hi fa un
gran comit, dinant hi aplem de l'Obrer i sa fa-
mília, el rector i a volta tota la clerecia, el predica-
dor, el baile, l'ajuntament veia i sonadors.

Com se pot suposar s'hi fa un dinar de pingol ver-
mei acon no hi falta res de tot lo que hi duen,
que sol sol esser molt i bo.

El decapvespre els malicos típics personatges solen
assistir tots a la processó com també a aflets amb
ballers antics figurant els pollens antics.

Pollema 2 Setembre 1921. -

La me descriu el foto-
graf pollema Sr Bes-
tard.

Puig Patrona

160

Nº 239 b.

"Puig Patrona"

Animat

Handwritten musical score for 'Puig Patrona'. The score is written on four staves. The first staff is the vocal line, and the following three are piano accompaniment. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The lyrics are written below the notes.

Puis Pa-tro-na vos sou de Po-ten-
sa, San-ta Rei-na dels an-gels del cel,
feis quel po-ble d'on fo-neu de-fen-sa
per a sem-pre vos si-a fe-el.

Copla

Si dius des més, etc.

Guillem Bestard. Pollença (Mallorca), 2 Setembre 1924.

Cançó dels presos alliberats

164

nº 239 e.

"Cançó dels presos alliberats"

Moderat

(1)

a-que-lla nit ca-lo-ro-sa dor-mi-a-el po-ble

tot, Oh Ma-re mi-a! dor-mi-a-el po-ble

tot, Ma-re d'a-mô, Ma-re d'a-mô!

(2)

a- que-lla nit cal-mo-sa

Guillem Bestard. Pollença (Mallorca), 2 Setembre 1924.

Cançó dels presos alliberats

per la victòria dels pollencins sobre els pirates
moros l'any 1880.

Aquella nit calmosa
dormia el poble tot
oh mare mia!
dormia 'l poble tot
Mare d'amo!

De nit i cinc cents moros
venia un esquadró
oh mare mia etc.

Los infelbs s'acosten
quiai per un traïdor
La vila s'evolterda
despertem de cop sord...
Espantem los viratges
d'aquella gent feroç...
Per portes i finestres
s'eshalen crits d'horror...
D'encativerades dones
se sent el plaut dolorós...
Fanciat a diu Sant Jordi
ja estam los presos tots.
amb llàgrimes regavem
aquell bagnet trempol...

I amb llàgrimes més pures
s'arriba l'oració.
L'escolta be Sant Jordi
dels cavallers Patró
i el poble ja socorren
los angels protectors..
Ja 'ls pocs fills de Pollença
s'apleguen amb valor..
Mig mures trenen per armes
castells, vades i troncs..
En Joan Mas los guia
el més valent de tots.
I armat d'escut i espasa,
demana auxili a Nos.
Recullen ja los moros
dins el carrer major.
Sentim de dins Sant Jordi
com un terra-tremol..
Los ulls al cel se giren
a Deu cridam perdó..
I amb penes d'agonia
nos despedim ja tots.
Ja passa la tormenta
ja passa la remor
Adins el camp los moros
ja perden el valor..
ferits i morts be'n deixen
catius ne queden molts..
De cap a mar ja fugen
vençuts los opressors

279

167

Pelleuca los malcas
amb crit victorios
fins que de nou s'embarquen
no deixen la terror

Los nostros ja s'en venen
nos lleven los grillons
si gran va esser l'angustia
més gran és la dolor.

Fornats a la familia
sentim un esclator.

Així, Reina dels Angels
nos dareu salvació
I així per noves lluites
nos donareu socors.

A M. D. E. S. P. G.

Aquest romanç está impres en un full en
l'impremta d'en Guany, de Palma. Hi ha
una Imatge de la Mare de Deu dels Angels
Patrona de Pelleuca.

Les Àguiles

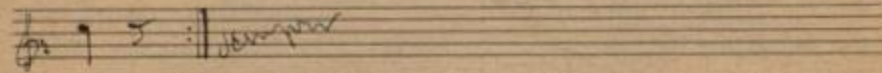
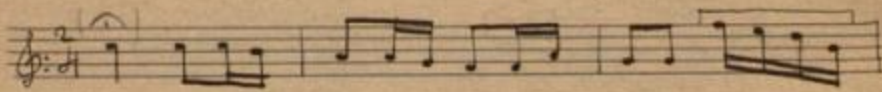
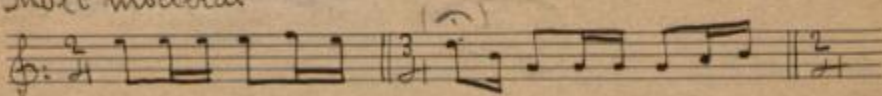
168

Nº 240.

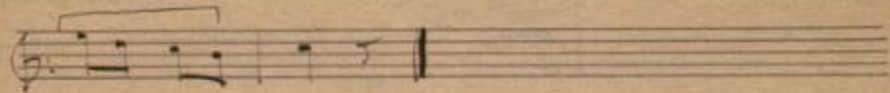
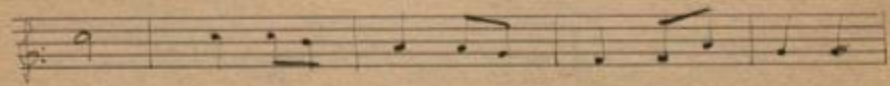
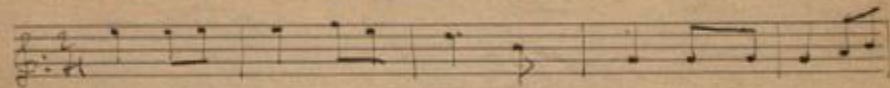
Les Àguiles

(Festa del Corpus - Pellença - Processó).

Molt moderat

Instrument: Violí, guitarra i guitarra.

Quillem Bestard. Pellença (Mallorca), 2 Setembre 1924

Fandango

169

Nº 2 Ho a.

Fandango

animat

The musical score consists of ten staves of handwritten notation. The first staff begins with a treble clef and a 3/4 time signature. The notation includes eighth and sixteenth notes, rests, and various accidentals (sharps, flats, naturals). There are two sections marked 'Subito' and a final section marked 'D.C. al fine'.

Instrumente: Violin, guitarró i guitarra

Guillem Bestard. Pollença (Mallorca), 2 Setembre 1924.

Variant del Fandango

170

Molto a.

Variant del Fandango

Viu

Handwritten musical notation for 'Variant del Fandango'. The score is written on three staves in treble clef with a 3/8 time signature. The first staff begins with a treble clef, a 3/8 time signature, and a key signature of one sharp (F#). The melody consists of eighth and sixteenth notes. The second staff continues the melody with similar rhythmic patterns. The third staff concludes the piece with a double bar line. Below the first three staves, there are seven additional empty staves.

171

-240-

Corpus.

En la festa del Corpus a Bellera hi ha tres perso-
natges típics que són: les Aguilles i Sant Joan Pelós.
S'anomenen les Aguilles a dues atletes d'una edat entre
dotze i setze anys, vestides d'una manera especial
qu'acompanyen a St. Joan Pelós, fadrinet vestit
de Sant Joan, que porta una creu alta i un anellet.
Aquests tres personatges assisteixen al Ofici o Missa
Major acompanyats dels dos jocs de sonadors, lo
mateix qu'en la festa de la Patrona. S'usen a lloc
de preferència i al sortir de l'Ofici, després de la
Parroquia Sant Joan balla un foridango du-
rant el qual les Aguilles ~~se~~ repiquen les castanyoles.
Després del ball Sant Joan se retira i les Agui-
lles van a fer les tauls per vila, una per banda
acompanyada cada una d'un joc de sonadors,
lo mateix qu'en la festa de la Patrona.

Bellera 2 Setem

- M'ho va dir el fotògraf
polleuà Sr. Berard.

(1) i d'una tia, o parenta pròxima, un anyo i un anyer.

Els Cavallets

172

No. 241.

Els Cavallets

(Festa de Sant Sebastià - Pollença)
- Processó -

Lent

Handwritten musical notation for 'Els Cavallets'. It consists of four staves of music. The first staff is in G major, 3/8 time, with a tempo marking 'Lent'. The second staff continues the melody with some chromaticism. The third staff shows a change in rhythm and dynamics. The fourth staff ends with a double bar line and the word 'Fin' written in a cursive hand.

Tamborinos: $\frac{3}{8}$ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ | crotxes

també: $\frac{3}{8}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ crotxes.

Advertècia - En Guillem Bestard no estava segur de recordar-la bé. L'executen des flauts i des tamborinos.

Guillem Bestard - Pollença (Mallorca), 3 Setembre 1924.

173

Nº 241a

Els Cavallets

Viu

- Les Taulles -

Handwritten musical notation for 'Els Cavallets'. The first staff is in treble clef with a 3/8 time signature, containing a melody of eighth notes. The second staff is in bass clef, showing chords and a double bar line with the word 'complet' written below it.

Flaviol i tamborino.

tamb:

Handwritten musical notation for 'Flaviol i tamborino'. The first staff is in treble clef with a 3/8 time signature, containing a melody of eighth notes. The second staff is in bass clef, showing chords and a double bar line.

Tamborino: $\frac{3}{8}$ ♩. ♩. ♩ | ♩. ♩. ♩ | etcètera

Guillem Bestard - Pollença (Mallorca), 3 Setembre 1924.

Sant Sebastià.

Aquesta festa se celebra el 20 de gener i en ella hi ha algunes notes típiques que cal esmentar.

A les funcions hi assisteixen els cavallets, que són dot d'altres de 16 a 18 anys que porten, passat pel cos un cavall de cartó ben inflocat, figurant qu'ells hi coaldonen. Ademés hi va el portaestanda amb vestit especial, acompanyat d'un redoble. Aquest vestit a l'antiga, toca un fabiol i amb el dit petit de la ma amb que toca (l'esquerra) aguanta per una anella un tamborinet al qual pega amb l'altra ma.

El portaestanda es el qui porta l'estanda o sia un penó molt alt i d'asta molt grossa i pesada. Per portarlo, si no hi ha qui haja fet promesa de dur-lo, s'escullix un homodel de més força de la vida i se li sol donar un duro. Si hi ha qui ha fet promesa de dur-lo aquest el porta de franc i encara contribueix amb un duro a la festa. L'estanda està en les funcions demunt el presbiteri i durant l'oferta mentre l'ajuntament i els homes beuen el moenple el portaestanda l'aguanta en mig del presbiteri i li imprimeix un ~~movi~~ moviment de vai-ve d'un costat al altre, man i acompanyat, i el començen en vin i molt ample mentre passen les dones.

Durant l'elevació els sonadors toquen la

24^a/₃₅ Marxa real i el portador del estandà el
rendeix feut demostració de braó i força en la
qual el públic s'hi fixa molt.

Acabat l'Ofici s'organiza la comitiva per
anar a fer les tombes com en la festa de la Pa-
trona i al atravesar l'escanell i portal de
la Parròquia el portador de l'estandà torna
fer ostentació de braó, perquè el tren horitzontal
sostenint-lo per un cap, lo qual és molt útil
braó pel públic. Els cavallets van després a
fer la capta o les tombes amb el joc de so-
nadors i el porta estandà se retira.

A la tarde tomba hi ha processó i el porta-
estandà se passeja amb ella pel poble portant
l'estandà de braó i marcant el pas del
tombó que va darrera l'estandà amb els
cavallets. Diuen qu'antigament l'esperaven
a certs punts de la vila els amics Borrés amb
les seues armes i esperaven contra l'estàn-
dà, fins a foradar-lo a voltes.

Pollença 2 Sybre

M'ho conta el fotògraf
pollencí Sr.

Jardinero, jardinero

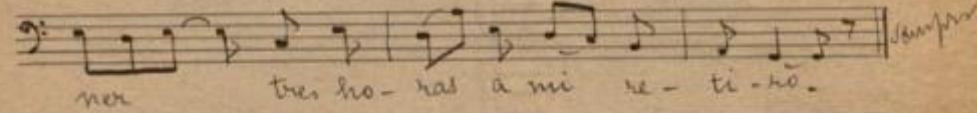
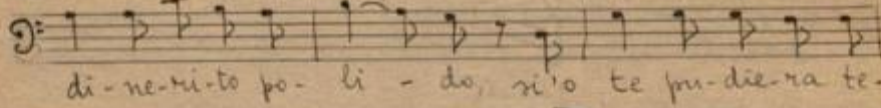
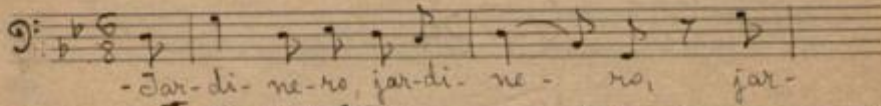
176

Nº 242

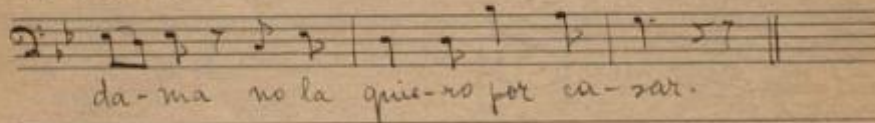
X
M.P.

"Jardinero, jardinero"...

Molt moderat

Per acabar:

Pere Vila. Pollença (Mallorca), 3 Setembre 1924.

X
M.P.

- Jardinero, jardinero,
jardineroito polido;
si yo te pudiera tener
tres horas a mi retiro!
- Como soy vuestro criado,
vos queréis hablar de mí.
- No me burlo, jardinero,
que de veras te lo di.
- + Entre la una y las dos
mi papá estará durmido.
- * Ven con zapatos de goma
no varás tanto ruido.
- Se quisieron a jugar
como mujer y marido;
causaditos de jugar
se quedaron adormidos.
- Quando el Rey se despertó,
tres horas al sol salido,
se va al cuarto de la Infanta
y los encontró adormidos.
- Se destira de la espada:
- Que les tiro, no les tiro;
para matar jardinero,
lo conozco desde niño.

241

178

Para matar a mi Infanta,
mi reinat será perdido.
Les prendré la espada en medio
y eso será su castigo;
cuando se despertarán,
verán que yo he venido.

- Despiértate, jardinero,
despiértate, ángel mío,
que la espada de mi padre
entre los dos ha dormido.

- Como lo he de ser, Señora,
por no ser tan conocido!

- ¡Tú te vas por el jardín
a coger flores de lirio.

- ¿Dónde vienes, jardinero,
tan triste y desolado?

- Vengo del jardín, Señora,
de coger flores de lirio.

- No lo niegues, no lo niegues,
que con mi hija has dormido,
y por no ser deshonrada,
tienes que ser tu marido.

- Tengo un juramento hecho
(y) a la Virgen del Pilar:
Mujer que ha sido mi dama,
no la quiero por casar.

Pollensa 3 Setbre
1924.

Pere Vila Aparzell
Esperdunyer 30 anys.
L'ameuquí d'ien porré vell.

Tonada de la Tafona

179

5° 283.

Tonada de la Tafona

Lent

La n - da d'un ta - fo - ner

és molt bo - na si dor - mi - a; pe - rò

de la nit fan di - a;

sem - pre d'un son en - dar - re.

Pere Vila - Pollença (Mallorca), 3 Setembre 1924.

Bonada de la tafona.

La vida d'un tafoni
es molt bona si dormie;
però de la nit fan dia;
sempre deu s'ón endarre.

Pollansa 3 Setembre.
1924.

Sere Vila Riparoll.
de 30 anys.

Pes corral no hi puc pujar

181

No. 244.

"Pes corral no hi puc pujar"...

Moderat

Handwritten musical score for the song "Pes corral no hi puc pujar". The score is written on four staves. The first staff is the vocal line, and the following three staves are the piano accompaniment. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 6/8. The lyrics are written below the notes. The piece ends with a double bar line and the word "sempre" written above it.

Pes cor-ral no hi puc pu- jar per-
qui e-hi haes ga-li- ni
es gall es- cai- na- na i
sa ga-li- na tam- bé

Popular? - Lin que rob de petita, d'una mi-
nyona que tenien a casa seva.

Esperança Capllonch. Port de Pollença (Mallorca), 3 Setembre 1924.

- Pes corral no hi puc pujar
perquè heu ha el galini
i el gall escaindora
i sa galina també.
- Encare que s'gallescain
i sa galina que erit
vint dweis mitja nit
qu'és quant mun pare dorm fort.

Si que vaig esse beneit
teni sa gerra amb sa ma
teni set i no poré beure.

Port de Pollença
3 setembre 1924.

Esperansa Capllonc.

Son aquests fragments
d'una criada sosa de
Palma.

Ara és hora, coret meu

183

Nº 245.

"Ara és hora, coret meu"...

Allegret

A handwritten musical score for the song "Ara és hora, coret meu". The score is written on a single staff in G major (one sharp) and 6/8 time. The tempo is marked "Allegret". The lyrics are written below the notes. The piece ends with a double bar line and the word "Finit".

A-ra és ho-ra, co-ret meu, de plo-rar i fer com-
bat; no et ques-sis e-na-mo-rat de lo
que no e-ra teu, a-ra és ho-ra, co-ret
meu.

Popular? - cançó que l'aprençué fa uns 13 anys
d'un senyor de Sa Pobla, que la cantava amb
guitarra.

Margalida Balaguer. Port de Pollença (Mallorca) 3 Setembre 1924.

Ara és hora corret meu } bis
 de plorar i fe' combat }
 no 't quieris enamorat
 de lo que no era teu.

Una vida, dues vides, } bis
 ; quantes vides tenui vos? }
 Nos tenui la meua vida
 i la vida de tots dos.

Port de Pollença
 3 Setembre 1924.

Margalida Malaguer
 d'Orca. L'Apronqui
 fa setze anys en El Maspià
 d'Alcudia, d'una família
 de Sa Pobla

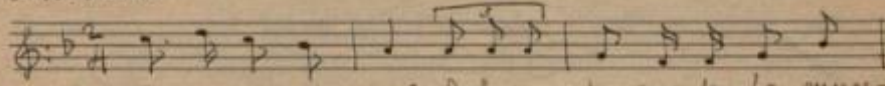
Pastoret, d'on véns

185

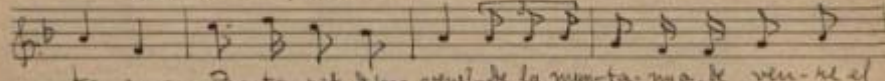
Nº 246.

"Pastoret, d'on véns" ?..

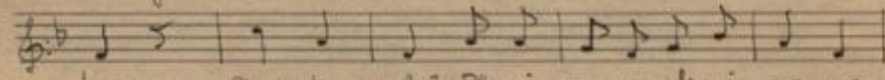
Animat

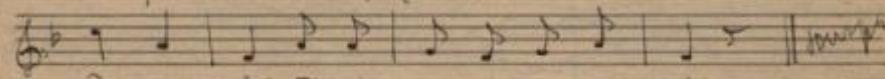
- Pas-to-ret, d'on véns? - de la mun-ta-nya, de la mun-

ta-nya. - Pas-to-ret, d'on véns? - de la mun-ta-nya, de véu-re el

temps. - Quin temps fa? - Plou i ne-va, plou i ne-va.

- Quin temps fa? - Plou i ne-va per a - llà.

Dona Capellonchi. Port de Pollença (Mallorca), 3 Setembre 1924.

- Partoret d'ou vens?
 - ⁱ De la montagna. (bis)
 - Partoret d'ou vens?
 - De la montagna
 de veure 'l temps.
 - Quin temps fa?
 - ⁱ Plou i neva (bis)
 - Quin temps fa?
 - ⁱ Plou i neva
 per allà.

Port de Tollensa
 3 Septembre 1924.

Dora Capellone.
 de Tollensa 18 anys

En el pou del Guilandà

187

№ 247.

"A n'el pou del Guilandà"...

Molt animat

A n'el pou del Gui-lan-dà e-hi hau-na qui-lant
da-ma e-hi hau-na qui-lant da-ma.

Rosa, Dora, Magdalena, Elvira, Joana i Catalina Capllonch
Port de Pollença (Mallorca), 3 Setembre 1924.

An en pou del quilandó
 heí ha una quilandana
 s'aípeca demati
 per rentá la bugada.
 Quant mentres la rentava
 tres cavallís passaren.
 Tornaren passá
 tots tres la se miraren.
 Tornaren passá
 tots tres la saludaren
 Tornaren passá
 tots tres s'hi aturaren.
 El primitivo di:
 - ¡Oh quina quilandana!
 El segon li va di:
 - amb tu me fos casada
 El terci li va di:
 - series murmulada.
 La regna en el balcó
 qui tot heu enoltava
 Quant son marit veugui
 bufet i bufetada.

Port de Pollença
 3 Setembre 1924.

La cantaren juntes tots
 les filles de D. Miquel Canllons
 que la sabien de Pollença.
 pero no m'han sabien més.

Ai Pepet, si vas a França

189

Nº 248.

"Ai Pepet, si vas a França"...

animat

ai Pe- pet, si vas a Fran-ça, pas-sa- nàs per Mar-ti-
i vo- nàs d'is-pe-ran- ce-ta que es pen-
ti-na a nies bal. cò.

The musical score is written on a single staff in G major (one sharp) and 3/8 time. It begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody consists of eighth and sixteenth notes. There are two first endings marked with (1) and (2). The piece concludes with a double bar line and the word 'sempre' written above it. The lyrics are written below the notes.

A single staff of music containing a melodic line with eighth and sixteenth notes. It starts with a treble clef and a key signature of one sharp. The notation ends with a question mark, suggesting an incomplete or uncertain ending.

Catalina Capllonch. Port de Pollença (Mallorca), 3 Setembre 1924.

Si Pepet si vas a França
 passaràs per Massió
 i voràs n'Esperanseta
 que s'entina en el balcó.
 La pinteta li va caure
 i en Pepet la va coi.
 - Bengui, tengui, Esperanseta
 que s'acabi d'adani!

Quan la mare la va veure
 amb to cap tan estufat
 li va pegu' una galleda
 aduquant s'enamorat.
 Mocador a tres pessets,
 mocador a tres colós,
 sabotilles rijuntades
 taconet de balladís

Port de Pollença
 3 Setembre 1924.

Catalina Capllone i Tades
 de Pollença 9 anys.

Una noia, navegant

191

Nº 249.

"Una noia, navegant"...

Animat

U - na no - ia, na - ve - gant, d'un ma - ri - ne. net, se'n va ca - ra - mo -
rar; na - ve - gant de nit i di - a el seu cor sen -
ti - a la nit sus - pi - rar.

Popular ?

Rosa, Dora, Magdalena, Lluïsa, Joana i Catalina Capllonch.
Port de Pollença (Mallorca), 3 de setembre 1924.

Marinetet del amor.

Una noia navegant
 d'un marinetet
 s'en va en amor;
 navegant de nit i dia
 el seu cor sentia
 la nit suspirant.

Engrosa, qu'engrosaràs
 la reina seràs
 de guis i timó
 mai te marejaràs,
 i en la mà tindràs
 un gran protectó.

- Amb la llampa del amor:

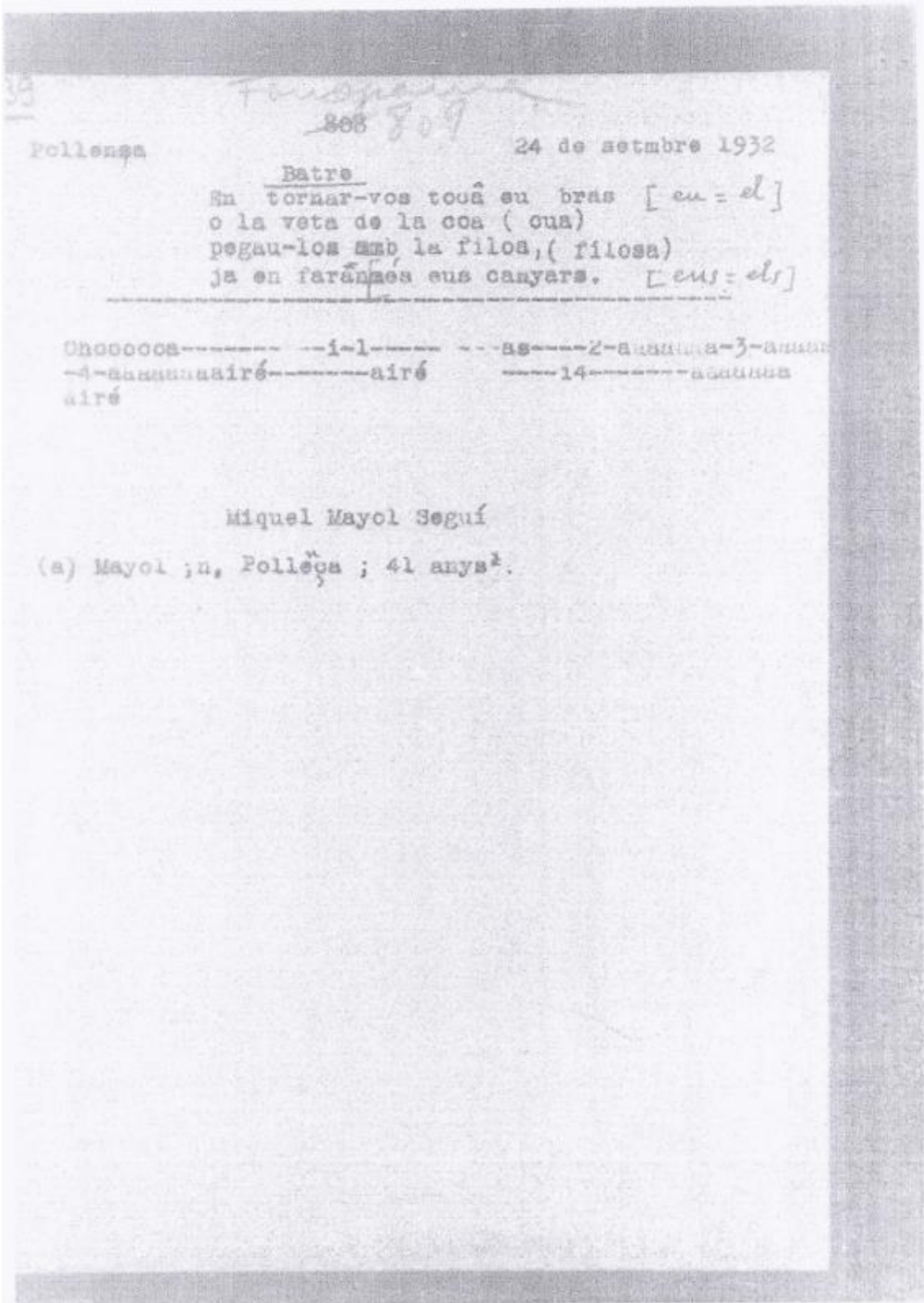
{noia
 {marinero, vols veure?
 gotaràs de la natura
 també la frescura
 del bon clima?

- Jo no som gran marinera
 per navegar amb to vapor
 vui veure amb la teva llampa
 marinetet del amor.

Port de Pollença
 3 Septem 1924.

Les fidels de D. J. J. J.
 Caplleu de Pollença

Batre

39

Fausques
808 809

Pollença

24 de setembre 1932

Batre

En tornar-vos totà su bras [eu = el]
o la veta de la coa (cua)
pegau-los amb la filosa, (filosa)
ja en farànca eus canyars. [eus = els]

Onooooa-----i-1-----as-----2-aaaaa-3-aaaaa
-4-aaaaaaairé-----airé-----14-----aaaaaa
airé

Miquel Mayol Seguí

(a) Mayol ; n, Pollença ; 41 anys².

Cançó de tafona

240

Cançó de tafona
80 y 76310

Pollença

24 de setembre 19

Cançó de ~~24150000~~ Tafona

La vida d'un tafoner
n'és molt bona, si dormia;
però de la nit fa dia,
sempre du son endarrer.

1-1-----2-----1-3-----1-41-----1-3-----1-4;;,

Bàrtomeu March Vila

(a) de can Puig; n. Pollença; 29 anys. }

Cançó de tafona

241
Follença

Follença 810 811

24 de setembre 19

Cançó de Tafona

Fotre, dijous no vengueres,
fotre, i' vies de venir,
rerotre, si neu fas així,
fotre, tu m'ho prometeres.

(1---1-2---3---11---1 1---2---3---4---)

Guillem Villalonga

(a) Queu; n, Follença; 41 anys+ }

Batre

242

Françèsca
811 812

Pollença

24 de setembre 1957

Batre

Si no fós pes carretó
que va darrera, darrera,
no hi hauria cap somera
que batés un cavalló.

he nenne ne aialno --1000000que va --12---aaaaaa)---
-- hennaaaaai---400000- fe't envant aie nenneaaaaai---
oooofe't envant

Joan Cladera Bennassar

(a) Aguilé; n. Pollença; 50 anys).

continuació del 811

i 1-000000que vá --1 2---00000000 -3000000 -400000000

1-1000000-que vá -12000000a-----13000000a---que va---
4-00000- fe't envant!

Llaurar

243

Fonolopos
812 813

81188688
Pollença

24 de setembre 1952

Llaurar

Jo llaurava amb un bou torç
i un altre que no ni veia
i a cada passa li deia:
1) - Vina ací, mal caigues mort!

1----111-12-ooooooooo---1-3---ooooi vina ací 1-4, i ja
a on vas!

Miquel Mayol Seguí (a) Mayol,
(n. Pollença; a. Mayol 41 anys.)

Llaurar

246.
Pollença

813

24 de setembre 1932

Llaurar

Un dia de poques feines
un arbre vaig empeltar,
i la mada va ~~aferrar~~ aferrar
i l'arbre se va ~~assecar~~ assecar
i d'aleshores encà
he retirades les eines.

1-1---00000000 ---2ou jas vina ---30000000000000
-----40000000-----14---5a a sua a on vús -5 --6
--5--6--

Bartomeu March Vila

(a) de can Puig; n. Pollença; 29 anys).

Llaurar

45. *F. March Vila*
814 1875
Pollença Llaurar 24 de setembre 1932

Jo llaurava amb en Vermell
i amb En Banyeta-voltada
i feia millor llaurada
que l'amo amb so seu parei.
verell

1- 1---200 000 au ---3---000 000---4---e *1---

Bartomeu March Vila
(a) de can Puga; Pollença; 29 anys. †

Tondre

246

Fons...
815/181

Pollença

24 de setembre 1932

Tondre

[des-td] Deus bons tonçora deu món
som jo i la gent no ho sap;
pero m'embarassa eu cap
perque les banyes hei só n.

1-10000 n-1-2--- aaaaap-13aaaaap-3-----140000000
1 4

Bartomeu March Vila

(a) de San Puig; n. Pollença; 29 anys.

Tondre

247
Pòllença

Tondre
Bis 4817

24 de setembre 1952

Tondre - Monyó(?)

La tonada de monyir
se fa dins una escudella;
una m^l a cada mamella:
- Xota, xota, vina aquí.

1 1-----2-----13-----4-----13-----4-----

Jaume Cortés Xifre
(a) 23026 Llargⁿ. Pòllença; 19 anys.

Cançó d'exsecallar

268

Fanagranera

317 813

Pollença

24 de setembre 1956

Cançó de etsecalar

Aquest beneit d'hortolà
que dins una col va néixer,
no pogué acabar de créixer
perque la col s'acopà.

1 1 ----- ai-2soooo-----1-----2-----2-----ai4+-----4-----il

Gabriel Simonet Riusec

(a) Malalt; n. Pollença; 19 anys.

Exsecallar

249

-818- 819

Pollença

Estecallar

24 de setembre 19

Aquesta canço està anulada (llaurar, tafona)

819 820?

Heu conegut en veí Taco, (veíl)
l'home mes valent deu món,
que se colgava de jorn
per por de qualque moraco.?

Miquel Mayol Seguí

(a) Mayol; m. Pollença; 41 anys. †

Cançó de collir figues

250

820/801
Fonograma 24-Setembre 1932

Pollença

Cançó de collir figues

La nostra figuerolera
ni és seguida d'un animal
i així que no s'ha fet mal
perquè no se'n riguen d'ella

1 - i 2 - 3 - ai 4 - - - a a a - - - i 3 - - ai 4 -

Cançó de collir figues.

(c) Gborg - n. Pollença - 29-anys

Cançó de collir figues

251

~~225~~ 222

Pollença

Fanogran

24-Setembre-9

Cançó de collir figues

Figues roges, murelles,
peretjals i aubariés,
d'aquestes menjarem vós
des figueral de Lancelles

i 1-2-13-14-15-14-

Alartomen, Mankh Vila

(al de l'any Fig-n-Pollença - 29 anys -

Cançó de collir figues

252

222 823

Pollença

Fonograma 24.-Setembre-1932

Cançó de collir figues

A L'óller hi ha una jain
que manés té una dent
i vegea l'airordent
com una vara la pain [palla]

1-1-2-3-4-ai i 1

Miquel Miquel Seguí

(Miquel. n. Pollença, 4 anys)

(sense títol)

253

Pollença

~~828~~ 824
Fungosa 24-Setembre 1922

Un temps en vore'm ja rires
i ara tot és mudat;
vols-me dir la veritat

Bona amor, de què em feis {vins?
{celler}

i 1- i 1- 2- i 3- i 4- i 1-

Joan Cladera Ferranar

(c/ Sagrada, n. Pollença, 50 anys)

Cançó de segar

254

~~224~~ 825

Bollença

Taradegona

24-Setembre-1932

Cançó de Segar

Vaig demanant a un atlet
l'estil del segar { com quin era:
[folc] Jane, enant i elgo ennera,
hasta fins sabonera
per les vies del carret (carrot)

i 1 - 1 - i 2 oooo - 3 - ai - i 4 - 4-5 - 5

Jaume Bartés Xifre

(a) Garg. n. Bollença, 14 anys)

Cançó de segar

255

Pollença

~~225~~ 326
Fonogram 24-Setembre-1932

Cançó de Segar

Un segador ha jaure ventós (fala)
i en sembrat se ha venir.
Alhora, que hi sols venir
a ca nostra per a sempre?

i 1-2-3- i 4- i 4- i 5-

Bartomeu March Vila

(a) de Can Puig.- n. Pollença - 29. anys)

Cançó de segar

256

~~226 927~~

Polkensa

Francia 24 - setembre 432

Cançó de Segar

Qu'ans hie a la vida

- Qu'ans fan aquests segadors?
- Heu de venir a veure-los en tenir tanta paure!

i 1 - 1 - i 2 - i 3 - 4 - 4 - i 1 -

Miquel Miquel Segar

(a) Miquel; a Polkensa, 41 anys)

Ximbomba

257

Pollença

~~827 828~~
Farragut 24-Setembre-1992

Ximbomba

La madona em diu: Jorreu,
si t'amo men a maria,
molt tu em pens que em sabria
tant m'agrada el viure tu.

i-1-2-i3-i4 eu - i-1

Jaume Cortés Xipre

(a) Harg.-n. Pollença - 19 anys)

Ximbomba

258

~~827~~ (bis)
828

Pollença

França 24-Setembre 1932

Ximbomba

Oh mabona dieu a l'innocent
que m'as parvegnut
i en te la tua plena
de gracia i espellans.

Jaume Cortés Kipa

(u) Harg-n. Pollença, 19 anys)

Ximbomba

259

828 829

Pollença

24 Setembre - 1932

Ximbomba

Alisó que és un sa de bou.
que m'haviau d'afegir?

Alisions vos vau parlar
que el 'saf' i el 'muny' i no es muni.

i 1 - i 2 - i 3 - i 4 - i 4 - i 1

Gabriel Gimmonet Miras

a. Mahalt n. Pollença. 14 anys

(1) muny = muno

Ximbomba

260

Pollenca

828 (bis) 829

Trinçanera 24-Setembre-1932

Ximbomba

La ximbomba ja no sona,
ni rima, ni rimarà,
perquè té la pell de sa
i la sang que no és bona.

i 1-2-3-4-4-1

Gabriel Gimonet Mirer

(at. Habitat - n. Pollença, 29 anys)

Vou-veri-vou

251

824 850

d'Almeida

França

25-Setembro 1922

Vou-veri-vou

O diame de acostuma,
quasi } que te passis,

D'amar a veure l'amar

tant si fa força com lluna.

No minó, no minó minó mineta,
una engrosadeta
au es min petitó,
no minó.

1-2-3-4-1-2-3-4

Alcorga de Alai i Loliellas
(a) Púria; n. d'Almeida - 90 anys

262

830 831

Pollença

Françesa

25 - Setembre - 1912

Vou-veri-vou

Jo me passig per la lluna
sense fer mal a ningú: [ningú
atletes guapes som tu,
sola passa en tropiti] una.

Passau, passau, estimat,
que jo no us aturari;
en passar pel meu carrer,
som que passau d'innocent.

1-2-3-4-5-6-7-8

No nino nino nino
no nino nino nina
una enganyosa dita
no es polito,
no nino.

Françesa s'ha solivellat
(a l'edat de 20 anys - Pollença - 20 anys)

Vou-veri-vou

263

Hollanda

837 832
Foussana 25-Setembre-1932

Vou-veri-vou

No hi ha vila com pintat (1)
ni parroqui com la Llu
ni barcos com es corru
ni pendra com l'estimat
(prenda)

No ninó ninó nineta,
no ninó le diu sa mare,
no ninó on es seu fio,
no ninó ninó ninó.

(1) pintat = Palma d'Or

Margarida Vicent i Vives
(at de Cal Bristo - m. Polença - 50 anys)